بسم الله الرحمن الرحيم

اعمال شب و روز وایام هفته

تهیه کننده: محمدعلی شرطان

یاد خدا در همه حال از آن جا که افراد با ایمان، مخصوصاً سالکان الی اللّه و بندگان سپاسگزار و ترسان از هوای نفسانی و وسوسه های شیطانی باید پیوسته به یاد خدا باشند; در آغاز تلاش روزانه و پس از پایان تکاپوی معاش و بلکه در طول فعّالیّت های روزمرّه، پیوند خویش را با خدای خود حفظ کنند; صبح گاهان با یاد او و توجّه به قدرت و علم و رحمتش پا به عرصه تلاش معاش می گذارند و شبانگاهان نیز با ذکر او و استغفار از لغزش های روزانه، به بستر می روند و همواره خود را در پناه او و تحت حمایت آن کریم بنده نواز قرار می دهند، به ویژه شب و روز جمعه که هنگام تعطیلی و فراغت است و مؤمنان از فرصت بیشتری برای انس با خدا و پیوند با اولیای او برخوردارند و می توانند کاستی های روزهای گذشته را جبران کرده، نیروی تازه ای را برای هفته آینده فراهم سازند; به خصوص این که شب و روز جمعه بسیار مبارك و نزد خدا عزیز است.

بر همین اساس، در روایات معصومین سلام اللّه علیهم، دعاها و زیارات و اعمال و وظایفی برای ساعات شب و روز و ایّام هفته به ویژه شب و روز جمعه وارد شده، که بدیهی است انجام همه آن برای همه میسّر نیست و هر کس به مقدار توان و فراغت و ظرفیّت خویش به آن عمل می کند.

این دعاها و اعمال را می توان به ده فصل تقسیم نمود**:**

فهرست

اعمال هنگام طلوع فجر

برای این ساعت، چند دعا در روایت آمده است:

۱ـ هنگام طلوع فجر صادق (هنگام اذان صبح) این دعا خوانده شود :

اَللّهُمَّ اَنْتَ صاحِبُنا فَصَلِّ عَلی مُحَمَّد وَآلِهِ، وَتَفَضَّلْ عَلَيْنا، اَللّهُمَّ بِنِعْمَتِكَ تَتِمُّ الصّالِحاتُ،

بار خدايا تويي ياور ما پس درود فرست بر محمّد و خاندانش و بر ما زیاده بخش، بار خدايا به نعمتت کارهای شايسته پايان پذيرد

فَصَلِّ عَلی مُحَمَّد وَآلِهِ، وَاَتْمِمْها عَلَيْنا، عآئِذاً بِاللهِ مِنَ النّارِ، عآئِذاً

پس درود فرست بر محمّد و آلش و نعمتت را بر ما تمام کن پناهنده به خدا از آتش پناهنده

بِاللهِ مِنَ النّارِ، عآئِذاً بِاللهِ مِنَ النّارِ

به خدا از آتش پناهنده به خدا از آتش

سپس می گويي:

يا فالِقَهُ مِنْ حَيْثُ لا اَرى، وَمُخْرِجَهُ مِنْ حَيْثُ اَرى، صَلِّ عَلى مُحَمَّد وَآلِهِ، وَاجْعَلْ اَوَّلَ

ای شكافنده سپيده از آن جا كه من نبينم و برون آرنده اش از آن جا كه بينم درود فرست بر محمّد و آلش و قرار ده آغاز

يَوْمِنا هذا صَلاحاً، وَاَوْسَطَهُ فَلاحاً، وَآخِرَهُ نَجاحاً.

اين روز را شايستگی و وسط آن را رستگاری و آخر آن را موفقيّت و پيروزی.

۲ـ از امام محمّد باقر(عليه السلام)نقل شده كه فرمود: هر كس هنگام طلوع فجر ده مرتبه بگويد:

لا اِلهَ اِلاَّ اللّهُ وَحْدَهُ لا شَريكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَ لَهُ الْحَمْدُ، يُحْيي وَ يُميتُ،

معبودی نيست جز خدای يگانه ای كه شريك ندارد از اوست فرمانروايي و او راست ستايش، زنده كند و بميراند

وَ هُوَ حَيٌّ لا يَمُوتُ، بِيَدِهِ الْخَيْرُ، وَ هُوَ عَلى كُلِّ شَيْء قَديرٌ.

و اوست زنده ای كه نميرد، خير و خوبی به دست اوست و او بر هر چيزی تواناست.

و ۱۰ مرتبه بر محمّد و آل محمّد صلوات فرستد و ۳۵ مرتبه سبحان الله و ۳۵ مرتبه لا اله الاّ الله و ۳۵ مرتبه اَلحمد لله بگويد، اسمش در آن روز در زمره غافلان نوشته نمی شود و اگر آن را در شب بگويد در آن شب در زمره غافلان نوشته نخواهد شد.

۳ـ هنگامی که صدای اذان صبح را می شنوی بگو:

اَللّهُمَّ اِنّی اَسْئَلُكَ بِاِقْبالِ لَيْلَتِكَ، وَاِدْبارِ نَهارِكَ،

خدایا به راستی از تو خواهم به آمدن شبت و رفتن روزت

وَحُضُورِ صَلَواتِكَ، وَاَصْواتِ دُعآئِكَ، وَتَسْبيحِ مَلائِكَتِكَ، اَنْ تُصَلِّيَ

و رسیدن نمازهایت و صداهای دعایت و تسبیح فرشتگانت که درود فرستی

عَلى مُحَمَّد وَآلِ مُحَمَّد، وَاَنْ تَتُوبَ عَلَيَّ اِنَّكَ اَنْتَ التَّوّابُ الرَّحيمُ.

بر محمّد و خاندانش و توبه ام بپذیری که تو براستی توبه پذیر مهربانی.

از امام صادق(علیه السلام) روایت شده که اگر چنین کسی در آن روز و یا آن شب از دنیا برود به عنوان کسی که توبه کرده (و توبه اش مقبول واقع شده) از دنیا رفته است.

اعمال بین الطّلوعین (مابین طلوع صبح و طلوع آفتاب)

یکی از اوقات بسیار شریف و گرانبها، بین الطّلوعین است و اخبار زیادی از اهل بیت عصمت(علیهم السلام) در فضیلت این وقت و در ارتباط با عبادت و ذکر و تسبیح خداوند در این مدّت از شب و روز وارد شده است؛ در بعضی از روایات از آن به یکی از دو ساعت غفلت تعبیر شده، چنانکه امام باقر(علیه السلام) می فرماید: ابلیس ملعون لشکریان خویش را در دو وقت: هنگام طلوع خورشید و غروب آن، پراکنده می سازد، چراکه این دو ساعت، دو ساعت غفلت است.

خواب در این ساعت نیز کراهت دارد. چرا که از امام باقر(علیه السلام) نقل شده که فرمود: خواب صبح، شوم و نامیمون است؛ روزی را دور می سازد، رنگ صورت را زرد و متغیّر می کند، خداوند متعال، روزی را بین الطّلوعین تقسیم می کند، از خواب در این زمان بپرهیزید و بدانید که منّ و سلوی (دو غذای لذیذی که برای بنی اسرائیل نازل می شد) در این ساعت بر بنی اسرائیل فرود می آمد.

به هر حال برای این وقت شریف، چند عمل وارد شده :

۱ـ از رسول خدا(صلی الله علیه وآله) نقل شده است که فرمود: هر کس هنگام صبح، هفت بار این دعا را بخواند، در آن روز از بلاها محفوظ باشد:

فَاللّهُ خَيْرٌ حافِظاً وَ هُوَ اَرْحَمُ الرّاحِمينَ، اِنَّ وَلِيِّیَ

خدا بهترین نگهبان است و او مهربانترین مهربانان است براستی سرپرست من

اللّهُ الَّذی نَزَّلَ الْكِتابَ وَ هُوَ يَتَوَلَّی الصّالِحينَ، فَاِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ حَسْبِیَ

خدايي است که قرآن را فرستاد و او شایستگان را دوست دارد پس اگر روگرداندند بگو خدا مرا بس است

اللّهُ لا اِلهَ اِلاّ هُوَ، عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَ هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظيمِ.

که معبودی جز او نیست بر او توکل کنم که او پروردگار عرش بزرگ است.

۲ـ مرحوم «شیخ کلینی» از امام باقر(علیه السلام) فضیلت فراوانی برای این دعا نقل کرده است که پیش از طلوع آفتاب خوانده شود:

اَللهُ اَکْبَرُ،اَللهُ اَکْبَرُ کَبیراً، وَسُبْحانَ اللهِ بُکْرَةً وَ اَصیلاً، وَالْحَمْدُ لِلّهِ رَبِّ

خدا بزرگتر است خدا بزرگتر است به کمال بزرگی و منزه است خدا در بامداد و پسین و ستایش بسیار خاص خدا پروردگار

الْعالَمینَ کَثیراً، لا شَریكَ لَهُ، وَ صَلَّی اللهُ عَلی مُحَمَّد وَ آلِهِ.

جهانیان است که شریکی ندارد و درود خدا بر محمّد و آلش.

۳ـ «قطب راوندی» از امیر مؤمنان(علیه السلام) روایت کرده که رسول خدا(صلی الله علیه وآله) فرمود: هر کس که صبح کند و چهار نعمت خدا را یاد نکند، می ترسم که این نعمت های خدا از او زایل گردد; آن چهار نعمت و سپاس بر آن، چنین است:

اَلْحَمْدُ لِلّهِ الَّذی عَرَّفَنی نَفْسَهُ،وَ لَمْ یَتْرُکْنی عَمْیانَ الْقَلْبِ، اَلْحَمْدُ لِلّهِ

ستایش خدایی را سزاست که خود را به من شناساند و مرا کوردل وامگذارد، ستایش خدایی را

الَّذی جَعَلَنی مِنْ اُمَّةِ مُحَمَّد صَلَّی اللهُ عَلَیْهِ وَ آلِهِ،اَلْحَمْدُلِلّهِ الَّذی جَعَلَ

سزاست که مرا از امّت محمّد که درود خدا بر و خاندانش باد قرارم داد و ستایش خدایی را سزاست که

رِزْقی فی یَدَیْهِ وَ لَمْ یَجْعَلْ رِزْقی فی اَیْدی النّاسِ،اَلْحَمْدُلِلّهِ الَّذی سَتَرَ

روزی مرا در اختیار خود قرار داد و قرار نداد روزیم را در اختیار مردم ستایش خدایی را سزاست که

ذُنُوبی وَ عُیُوبی، وَلَمْ یَفْضَحْنی بَیْنَ النّاسِ.

گناهان و عیبهایم را پوشاند و در میان مردم رسوایم نکرد.

٤ـ مرحوم «صدوق» با سند معتبری از امیر مؤمنان علی(علیه السلام) نقل کرده است که آن حضرت فرمود:

هر کس سوره های توحید و قدر و همچنین آیة الکرسی را یازده بار پیش از طلوع آفتاب بخواند، از خسارتهای مالی محفوظ می ماند و همچنین فرمود: هر کس دو سوره (قل هو الله) و (انّا انزلناه) را پیش از طلوع آفتاب بخواند در آن روز گناهی از او سر نخواهد زد هرچند شیطان در این راه تلاش فراوان کند.

٥ـ بسیار مناسب است که در این وقت مقداری قرآن همراه با تدبّر و اندیشه بخواند و با آیات آن روح و جان خود را تازه کند و نیز مناسب است دعای صباح امیرمؤمنان علی(علیه السلام) در این وقت بخواند .

اعمال مخصوص غروب و شامگاهان

۱ـ قبل از هر چیز باید آماده حضور در مسجد و برگزاری نماز جماعت شد.

۲ـ از امام باقر(علیه السلام) نقل شده است که رسول خدا(صلی الله علیه وآله) به هنگام کمرنگ شدن آفتاب (هنگام غروب) این دعا را می خواند :

اَمْسى ظُلْمى مُسْتَجيراً بِعَفْوِكَ، وَاَمْسَتْ ذُ نُوبى مُسْتَجيرَةً بِمَغْفِرَتِكَ،

شام کرد ستم و ظلم من که پناهنده به عفو توست و شام کرد گناهانم پناهنده به آمرزش تو

وَاَمْسى خَوْفى مُسْتَجيراً بِاَمْنِكَ، وَ اَمْسى ذُلّى مُسْتَجيراً بِعِزّتِكَ، وَ اَمْسى

و شام کرد خواریم پناهنده به امنیّت تو و شام کرد ترسم پناهنده به عزّت تو و شام کرد

فَقْرى مُسْتَجيراً بِغِناكَ، وَ اَمْسى وَجْهِىَ الْبالِىَ الْفانى، مُسْتَجيراً بِوَجْهِكَ

بینواییم پناهنده به دارایی تو و شام کرد رخ فرسوده ام پناهنده به روی

الْباقِى الْكَريمِ، اَللّهُمَّ اَلْبِسْنى عافِيَتَكَ، وَ جَلِّلْنى كَرامَتَكَ، وَ غَشِّنى

جاویدان همیشگی تو خدایا عافیت خود را بر من بپوشان و با رحمتت مرا فرا گیر و بزرگواریت را بر من بپوشان

وَقِنى شَرَّ خَلْقِكَ مِنَ الْجِنِّ وَ الاْنْسِ، يا اَللّهُ يا رَحْمنُ يا رَحيمُ.

و نگاهم دار از شر خلق خویش از جن و انس ای خدا ای بخشاینده ای مهربان.

۳ـ از امام صادق(علیه السلام) نقل شده است که هر کس این کلمات را سه مرتبه در آغاز شب بگوید تحت پوشش بال و پر (حمایت) جبرئیل قرار می گیرد:

اَسْتَوْدِعُ اللّهَ الْعَلِىَّ الاْعْلَى الْجَليلَ الْعَظيمَ نَفْسى، وَ مَنْ يَعْنينى اَمْرُهُ،

می سپارم به خدای والای برتر باجلالت بزرگ خودم را و هر که کارش بر دوش من است

اَسْتَوْدِعُ اللّهَ نَفْسِىَ الْمَرْهُوبَ الْمَخُوفَ الْمُتَضَعْضَعَ لِعَظَمَتِهِ كُلُّ شَىْء.

به خدا می سپارم نفس هراسان ترسان خودم را به آن خدایی که سر فرود آرد در برابر عظمتش هر چیز.

٤ـ و نیز فرمود: وقتی شب می شود بگو:

اَللّهُمَّ اِنّی اَسْئَلُكَ عِنْدَ اِقْبالِ لَيْلِكَ، وَ اِدْبارِ نَهارِكَ، وَ حُضُورِ صَلَواتِكَ،

خدایا از تو خواهم در هنگام آمدن شبت و روگرداندن روزت و حضور نمازهایت و آوازهای

وَاَصْواتِ دُعآئِكَ، اَنْ تُصَلِّيَ عَلى مُحَمَّد وَ آلِ مُحَمَّد.

خواندگانت که درود فرستی بر محمّد و آل محمّد.

٥ـ مستحب است هنگام غروب به تسبیح و ذکر و استغفار مشغول شود; چراکه این ساعت در فضیلت و شرف، شبیه صبح است و خدای سبحان در قرآن مجید فرموده است: ((وَ سَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَ قَبْلَ الْغُرُوبِ)) و امام صادق(علیه السلام) می فرماید: هنگام غروب آفتاب ذکر خدای عزّوجلّ بگو و اگر با کسی به سر می بری که تو را بیهوده از ذکر او باز می دارد پس برخیز و او را رها کن و به دعا مشغول شود.

٦ـ طبق روایت امام صادق(علیه السلام) این دعا را هر روز هنگام غروب آفتاب بخواند:

يا مَنْ خَتَمَ النُّبُوَّةَ بِمُحَمَّد صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ، اِخْتِمْ لى فى يَوْمى هذا

ای که منصب نبوت را به محمّد صلی الله علیه و آله ختم فرمودی امروز مرا به خیر ختم فرما

بِخَيْر، وَشَهْرى بِخَيْر، وَسَنَتى بِخَيْر، وَ عُمْرى بِخَيْر.

و ماه مرا ختم به خیر فرما و سال و عمرم را به خیر ختم فرما

١جلد ٢، صفحه ٥٢٤، حدیث ٩.

٦ .فلاح السائل، صفحه ٢٢١.

اعمال مشترك صبح و شام

۱ـ در هر صبح و شام ذكر زير را بگويد:

((سُبْحانَ اللّهِ وَ الْحَمْدُلِلّهِ وَلا اِلهَ اِلاَّ اللّهُ وَ اللّهُ اَكْبَر)) كه مطابق بعضى از روايات همان «الباقيات الصالحات» است كه در قرآن آمده است: (وَ الْباقِياتُ الصّالِحاتُ خَيرٌ عِنْدَ رَبِّكَ...)

۲ـ امام صادق(عليه السلام) فرمود: هر كس قبل از طلوع آفتاب و پيش از غروب، ده مرتبه بگويد :

لا اِلهَ اِلاَّ اللّهُ وَحْدَهُ لا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، يُحْيِي وَ يُميتُ، وَ يُميتُ

معبودى نيست جز خداى يگانه كه شريك ندارد فرمانروايي از آن اوست و ستايش خاص اوست، زنده مى كند و مى ميراند و مى ميراند

وَيُحْيِي، وَ هُوَ حَيٌّ لايَمُوتُ، بِيَدِهِ الْخَيْرُ، وَ هُوَ عَلَى كُلِّ شَيْء قَديرٌ

و زنده مى كند او زنده اى است كه نميرد هر چه هست به دست اوست و او بر هر چيز تواناست.

كفّاره گناهان آن روز او خواهد بود.

۳ـ از امام صادق(عليه السلام) نقل شده كه: هفت مرتبه پس از نماز صبح و نماز مغرب بگو:

بِسْمِ اللّهِ الرَّحْمنِ الرَّحيمِ، وَ لا حَوْلَ وَ لا قُوَّةَ اِلاّ بِاللّهِ الْعَلِيِّ الْعَظيمِ.

به نام خداوند بخشنده مهربان و در مقابل ضررها و بدى ها هيچ حايلى و در برابر خوبيها و منافع، هيچ نيرو و دافعى جز خداوند والاى با عظمت نيست.

كه هر كس آن را بگويد بلاهاى بسيارى از او دور مى شود.

٤ـ و نيز از آن حضرت نقل شده كه هر صبح و شام دو مرتبه مى گويي:

اَلْحَمْدُ لِرَبِّ الصَّباحِ، اَلْحَمْدُ لِفالِقِ الاِصْباحِ.

ستايش خاصّ پروردگار صبحدم ستايش خاصّ شكافنده سپيده دم

و نيز مى گويي:

اَلْحَمْدُ لِلّهِ الَّذى اَذْهَبَ اللَّيْلَ بِقُدْرَتِهِ، وَجاءَ بِالنَّهارِ بِرَحْمَتِهِ، وَ نَحْنُ فى عافِيَة.

كه شب را به قدرت خويش ببرد ستايش خدايي را و روز را به مهر خويش درآورد و ما در حال تندرستى هستيم.

و نيز مى خوانى: آية الكرسى و آخر سوره حشر و ده آيه از صافّات.

و نيز اين آيات و كلمات را:

وسُبْحانَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمّا يَصِفُونَ، وَسَلامٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ،

و منزه است پروردگار تو پروردگار عزت از آنچه توصيف كنند و سلام بر مرسلين

والْحَمْدُلِلّهِ رَبِّ الْعالَمِينَ، فَسُبْحانَ اللهِ حينَ تُمْسُونَ وَ حينَ تُصْبِحُونَ،

و ستايش خداى راست پروردگار جهانيان پس منزه است خدا هنگامى كه شام كنيد و هنگامى كه بامداد كنيد

وَلَهُ الْحَمْدُ فِى السَّمواتِ وَالاَرْضِ وَعَشِيًّا وَحينَ تُظْهِرُونَ،يُخْرِجُ الْحَىَّ

از اوست ستايش در آسمانها و زمين و شامگاه و چون ظهر كنيد برون آرد زنده را

مِنَ الْمَيِّتِ، وَ يُخْرِجُ الْمَيِّتَ، مِنَ الْحَيِّ، وَ يُحْيِي الاَرْضَ بَعْدَمَوْتِها

از مرده و برون آرد مرده را از زنده و زنده كند زمين را پس از مرگش و

وَكَذلِكَ تُخْرَجُونَ، سُبُّوحٌ قُدُّوسٌ رَبُّ الْمَلائِكَةِ وَ الرُّوحِ، سَبَقَتْ

اين چنين بيرون آورده شويد منزه و پاكيزه است پروردگار فرشتگان و روح، پيشى جسته

رَحْمَتُكَ غَضَبَكَ، لا اِلهَ اِلاَّ اَنْتَ سُبْحانَكَ اِنّى عَمِلْتُ سُوءاً، وَظَلَمْتُ

مِهرت بر خشمت معبودى جز تو نيست منزهى تو كه براستى من به خود

نَفْسى، فَاغْفِرْ لى وَ ارْحَمْنى، وَ تُبْ عَلَيَّ اِنَّكَ اَنْتَ التَّوّابُ الرَّحيمُ.

ستم كرده ام پس بيامرز مرا و به من رحم كن و توبه ام بپذير كه همانا تويي توبه پذير مهربان

۵ـ يكى از ياران امام نهم(عليه السلام) براى امام نامه اى نوشت كه به من دعايي را بياموز (كه اسباب برآمدن حاجت من گردد) آن حضرت در جواب او نوشتند: صبح و شام مى گويي:

((اَللّهُ اَللّهُ اَللّهُ رَبِّى، اَلرَّحْمنُ الرَّحيمُ، لا أُشْرِكُ بِهِ شَيْئاً))

خدا... پروردگار من است بخشاينده مهربانى كه چيزى را شريكش قرار ندهم.

سپس هر حاجتى را كه به نظرت آمد طلب كن; چرا كه اين دعا براى هر چيزى به اذن خداوند تعالى مؤثّر است، خداوند هرآنچه را بخواهد انجام مى دهد.

٦ـ در روایتی آمده است که امام صادق(علیه السلام) به داوود رقّی فرمود: خواندن این دعا را سه مرتبه در صبح و شام ترك مكن: اَللّهُمَّ اجْعَلْنی فی دْرِعِكَ الْحَصینَةِ، اَلَّتی تَجْعَلُ فیها مَنْ تُریدُ. خدایا قرار ده مرا در زره محکمت که قرار دهی در آن هر که را خواهی.

چراکه پدرم می فرمود: این از دعاهای اسرارآمیز است.

٧ـ از امیر مؤمنان(علیه السلام) نقل شده است که رسول خدا(صلی الله علیه وآله) فرمود: هر کس که می خواهد خداوند عمر او را طولانی کند و او را بر دشمنانش پیروز گرداند و از مرگهای بد مصونش دارد، در هر صبح و شام در خواندن این دعا مداومت ورزد و سه بار بگوید:

سُبْحانَ اللهِ مِلاَ الْمیزانِ، وَ مُنْتَهَی الْعِلْمِ، وَ مَبْلَغَ الرِّضا، وَزِنَةَ الْعَرْشِ، وَسَعَةَ الْكُرْسیِّ.

تنزیه خدا را به پُری میزان و حدّ نهایی علم و سرحدّ خشنودی و سنگینی عرش و پهنای کرسی

و سه بار بگوید:

اَلْحَمْدُ لِلّهِ مِلاَ الْمیزانِ، وَ مُنْتَهَی الْعِلْمِ، وَ مَبْلَغَ

ستایش خدای را به پری میزان و حد اعلای علم و سرحد

الرِّضا، وَزِنَةَ الْعَرْشِ، وَ سَعَةَ الْكُرْسِیِّ.

خشنودی و سنگینی عرش الهی و پهنای کرسی

و سه بار بگوید:

لا اِلَهَ اِلاَّ اللهُ مِلاَ الْمیزانِ، وَ مُنْتَهَی الْعِلْمِ، وَمَبْلَغَ الرِّضا، وَزِنَةَ الْعَرْشِ وَسَعَةَ الْكُرْسیِّ.

نیست معبودی جز خدا به پری میزان و حد آخر دانش و سرحد خشنودی و به وزن عرش و پهنای کرسی

۸ـ مرحوم «شيخ كلينى» و «شيخ صدوق» و ديگران با سندهاى معتبرى از امام صادق(عليه السلام) روايت كرده اند كه آن حضرت فرمود: لازم است بر هر مسلمانى كه پيش از طلوع آفتاب ده بار و قبل از غروب آن نيز ده بار بگويد:

لا اِلهَ اِلاَّ اللّهُ وَحْدَهُ لا شَريكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَ لَهُ الْحَمْدُ، يُحْيي وَيُميتُ،
معبودى نيست جز خداى يگانه كه شريك ندارد، فرمانروايي از آنِ اوست و ستايش خاصّ اوست، زنده مى كند و مى ميراند
وَ هُوَ حَيٌّ لا يَمُوتُ، بِيَدِهِ الْخَيْرُ، وَ هُوَ عَلى كُلِّ شَيْء قَديرٌ.

و او زنده اى است كه نميرد، هرچه هست به دست اوست و بر هر چيز تواناست.
و در بعضى از اين روايات آمده است هرگاه اين ذكر از تو فوت شود آن را قضا كن (اشاره به اين است كه مستحبّ مؤكّد مى باشد) و در برخى از روايات آمده است: اين ذكر، كفّاره گناهان است.
۹ـ در روايت معتبرى از امام باقر(عليه السلام) نقل شده است كه هر كس صد مرتبه پيش از طلوع آفتاب و صد مرتبه پيش از غروب آفتاب الله اكبر بگويد، خداوند براى او ثواب آزاد كردن صد برده را مى نويسد.
۱۰ـ مرحوم «صدوق» به سند معتبر از امام صادق(عليه السلام) نقل مى كند كه رسول خدا(صلى الله عليه وآله) فرمود: در بهشت غرفه هاى زيبايي وجود دارد كه از امّت من كسى در آنها ساكن مى شود كه سخن نيك بگويد و به مردم اطعام كند و به هر كس كه رسيد، سلام كند، و در هنگام شب كه مردم در خوابند، نماز بگزارد. آنگاه فرمود: سخن نيك آن است كه در صبح و شام ده مرتبه بگويد:
۱۱ـ در كتاب «محاسن» به سند صحيح از امام باقر(عليه السلام) چنين نقل شده كه پيامبر اكرم(صلى الله عليه وآله) به مردى گذشت كه براى خود باغى را آماده مى كرد، رسول خدا(صلى الله عليه وآله) ايستاد و فرمود: آيا مى خواهى تو را به باغى راهنمايي كنم كه ريشه اش از اين باغ ثابت تر و ميوه اش زودرس تر، بهتر و ماندنى تر است؟ عرض كرد: آرى اى رسول خدا. فرمود: در صبح و شام بگو:

سُبْحانَ اللّهِ، وَالْحَمْدُ لِلّهِ، وَ لا اِلهَ اِلاَّ اللّهُ، وَ اللّهُ اَكْبَرُ.

منزه است خدا، ستايش ويژه خداست، و هيچ معبودى جز خدا نيست و خدا از همه چيز بزرگتر است.

كه به عوض هر تسبيحى، دربهشت براى تو درخت هايي با انواع ميوه ها كاشته مى شود، و اينها همان باقيات صالحات است (كه خداوند در قرآن فرموده «آنها از مال دنيا بسى بهتر و ماندنى ترند»).

۱۲ـ در کتاب «محاسن» به سند معتبر از امام رضا(علیه السلام) نقل شده است که هر کس در صبح و شام سه مرتبه بگوید:

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمنِ الرَّحیمِ، لا حَوْلَ وَلا قُوَّةَ اِلاَّ بِاللهِ الْعَلِیِّ الْعَظیمِ.

به نام خدای بخشاینده مهربان، جنبش و نیرویی نیست جز به خدای والای بزرگ.

از شیطان و سلطه های ظالم و همچنین بعضی از بیماریهای خطرناك خوفی نخواهد داشت. آنگاه امام(علیه السلام) فرمود: البتّه من این دعا را صد بار می گویم!

۱۳ـ در روایت دیگری به سند معتبر از امام صادق(علیه السلام) نقل شده است که مردی از انصار چند روز به خدمت پیامبر اکرم(صلی الله علیه وآله) نیامد، حضرت از او پرسید، چرا در این چند روز غایب بودی و به نزد ما نیامدی؟ عرض کرد: به سبب تنگدستی و بیماری طولانی که بر من عارض شده بود. پیامبر اکرم(صلی الله علیه وآله) به او فرمود: آیا می خواهی دعایی به تو بیاموزم که با خواندن آن فقر و بیماری از تو برطرف گردد؟ عرض کرد: آری ای رسول خدا. فرمود: در صبح و شام بخوان:

لا حَوْلَ وَلا قُوَّةَ اِلاّ بِاللهِ، تَوَکَّلْتُ عَلَی الْحَیِّ الَّذی لا یَمُوتُ، وَالْحَمْدُ للهِ الَّذی لَمْ یَتَّخِذْ وَلَداً، وَلَمْ یَکُنْ لَهُ شَریكٌ فِی الْمُلْكِ، وَلَمْ یَکُنْ لَهُ وَلِیٌّ مِنَ الذُّلِّ وَکَبِّرْهُ تَکْبیراً.

جنبش و نیرویی نیست جز به وسیله خدا، توکّل کردم بر خدای زنده ای که نمیرد و ستایش خاصّ خدایی است که نگرفته فرزندی و نیست برایش شریکی در فرمانروایی و نیست برایش یاوری (برای نجات او) از خواری و به کمال و بزرگی او را یاد کن.

۱٤ـ در روایات معتبر فراوانی از امام صادق(علیه السلام) نقل شده است که پیش از طلوع و غروب آفتاب ده مرتبه بگو:

اَعُوذُ بِاللهِ السَّمیعِ الْعَلیمِ مِنْ هَمَزاتِ الشَّیاطینِ، وَ اَعُوذُ بِكَ رَبِّ اَنْ

پناه برم به خدای شنوای دانا از وسوسه های شیاطین و پناه برم به خدا از این که نزد من

یَحْضُرُونِ، اِنَّ اللهَ هُوَ السَّمیعُ الْعَلیمُ.

حاضر شوند همانا خداوند شنوا و داناست.

۱۵ـ در کتاب «فلاح السائل» از امام صادق(علیه السلام) نقل شده است که فرمود: چه مانعی دارید که هر صبح و شام بخوانید:

اَللّهُمَّ مُقَلِّبَ الْقُلُوبِ وَالاَبْصارِ، ثَبِّتْ قَلْبی عَلی دینِكَ، وَلاتُزِغْ قَلْبی بَعْدَ

خدایا ای گرداننده دلها و دیده ها ثابت دار دل مرا بر دین خود و منحرف مساز دلم را پس از آن که

اِذْ هَدَیْتَنی، وَهَبْ لی مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً، اِنَّكَ اَنْتَ الْوَهّابُ، وَأَجِرْنی مِنَ

راهنماییم کردی و ببخش بر من از نزد خویش رحمتی که براستی تو بخشنده ای و پناهم ده از

النّارِ بِرَحْمَتِكَ، اَللّهُمَّ امْدُدْ لی فی عُمْری، وَ اَوْسِعْ عَلَیَّ فی رِزْقی،

آتش به رحمتت خدایا زیاد کن در عمرم و در روزی من فراخی ده

وَانْشُرْ عَلَیَّ مِنْ رَحْمَتِكَ، وَ اِنْ كُنْتُ عِنْدَكَ فی اُمِّ الْكِتابِ شَقِیًّا،

و بگستران بر من از رحمتت و اگر نام من در پیش تو در نامه اصلی (لوح) بدبخت ثبت شده

فَاجْعَلْنی سَعیداً، فَاِنَّكَ تَمْحُوما تَشاءُ وَ تُثْبِتُ، وَ عِنْدَكَ اُمُّ الْكِتابِ.

مرا خوشبخت قرار ده زیرا که تو هرچه را بخواهی محو و هر چه را بخواهی ثبت کنی و اصل کتاب نزد توست.

۱٦ـ مرحوم «صدوق» به سند معتبر از امیرمؤمنان علی(علیه السلام) نقل کرده است که فرمود: هر کس این آیه را نزدیك شامگاهان و یا بعد از شامگاهان، سه مرتبه بخواند، در آن شب، انجام خوبیها از او فوت نخواهد شد و بدی ها از او دور می گردد، و همچنین اگر این آیه را صبحگاهان تلاوت کند نیز، همین پاداش را دارد.

فَسُبْحانَ اللّهِ حینَ تُمْسُونَ و حینَ تُصْبِحُونَ، وَ لَهُ الْحَمْدُ فِی السَّماواتِ وَ الاَرْضِ، وَعَشِیّاً وَ حینَ تُظْهِرُونَ.

تنزیه کنید خدا را هنگامی که شام کنید و هنگامی که بامداد کنید و از آنِ اوست ستایش در آسمانها و زمین و شبانگاه و هنگامی که به نیمروز برسید.

۱۷ـ از امام صادق(علیه السلام) روایت شده است که: هر کس در صبح سه بار این دعا را بخواند، تا شب به او بلایي نمی رسد و هر کس آن را سه بار در شب بخواند تا صبح به او بلایي نمی رسد:

بِسْمِ اللهِ الَّذی لایَضُرُّ مَعَ اسْمِهِ شَیْءٌ فِی الاَرْضِ وَ لا فِی السَّماءِ، وَهُوَ السَّمیعُ الْعَلیمُ.

به نام خدايي كه زيان نرسد با بودن نام او به چيزى در زمين و نه در آسمان و اوست شنواى دانا.

۱۸ـ مرحوم «شيخ كلينى» و «صدوق» و بزرگان ديگر با سندهاى موثّق و معتبرى از امام باقر(عليه السلام) روايت كرده اند، كه حضرت نوح(عليه السلام) از آن جهت بنده بسيار شكرگزار ناميده شد كه هر صبح و شام مى گفت:

اَللّهُمَّ اِنّی اُشْهِدُكَ اَنَّهُ ما اَمْسی وَ اَصْبَحَ بی مِنْ نِعْمَة، اَوْ عافِیَة فی دین اَوْ دُنْیا، فَمِنْكَ وَحْدَكَ لاشَریكَ لَكَ، لَكَ الْحَمْدُ وَ لَكَ الشُّكْرُ بِها عَلَیَّ حَتّی تَرْضی اِلَهَنا. خدايا من تو را گواه گيرم كه براستى هرچه در شام و صبح به من رسيده از نعمتى يا تندرستى در دين يا دنيا پس آن از توست يگانه اى كه شريك ندارى ستايش خاص توست و سپاس براى آن نعمت از توست تا بدان حد كه خشنود گردى اى معبود ما.

۱۹ـ مرحوم «كلينى» به سند معتبر، نقل كرده است كه مردى خدمت امام صادق(عليه السلام) رسيد و عرض كرد: به من دعايي بياموز كه هر صبح و شام آن را بخوانم، امام(عليه السلام) فرمود: بگو:

اَلْحَمْدُلِلّهِ الَّذی یَفْعَلُ ما یَشآءُ، وَلایَفْعَلُ ما یَشآءُ غَیْرُهُ، اَلْحَمْدُلِلّهِ كَما

ستايش خدايي را سزاست كه مى كند آنچه خواهد و جز او نمى كند آنچه را خواهد و ستايش براى خدا چنانچه

یُحِبُّ اللهُ اَنْ یُحْمَدَ، اَلْحَمْدُلِلّهِ كَما هُوَ اَهْلُهُ، اَللّهُمَّ اَدْخِلْنی فی كُلِّ خَیْر

دوست دارد كه ستايش شود، ستايش براى خدا چنانچه شايسته آن است خدايا مرا درآور در هر خيرى

اَدْخَلْتَ فیهِ مُحَمَّداً وَآلَ مُحَمَّد، وَاَخْرِجْنی مِنْ كُلِّ سُوء اَخْرَجْتَ مِنْهُ

كه درآوردى در آن محمّد و آل محمّد را و بيرونم آر از هر بدى كه بيرون آوردى از آن

مُحَمَّدًا وَآلَ مُحَمَّد، صَلَّی اللهُ عَلی مُحَمَّد وَ آلِ مُحَمَّد.

محمّد و آل محمّد را درود خدا بر محمّد و آل محمّد.

۲۰ـ در برخی از کتب معتبر آمده است که هر کس سه مرتبه در بامداد و سه مرتبه در پایان روز این صلوات را بخواند، گناهانش آمرزیده شود و خوشحالی او همیشگی باشد و دعایش مستجاب گردد و روزیش گسترده، و در برابر دشمن یاری شود و در بهشت همنشین پیامبر گرامی اسلام(صلی الله علیه وآله) باشد.

اَللّهُمَّ صَلِّ عَلی مُحَمَّد وَ آلِ مُحَمَّد فِی الاَوَّلینَ، وَ صَلِّ عَلی مُحَمَّد وَ آلِ

خدایا درود فرست بر محمّد و آل محمّد در زمره پیشینیان و درود فرست بر محمّد و آل

مُحَمَّد فِی الْاخِرینَ، وَ صَلِّ عَلی مُحَمَّد وَ آلِ مُحَمَّد فِی الْمَلاِ الاَعْلی،

محمّد در آیندگان و درود فرست بر محمّد و آل محمّد در گروه عالم بالا

وَصَلِّ عَلی مُحَمَّد وَآلِ مُحَمَّد فِی الْمُرْسَلینَ،اَللّهُمَّ اَعْطِ مُحَمَّداً الْوَسیلَةَ،

و درود فرست بر محمّد و آل محمّد در زمره رسولان خدایا بده به محمّد(ص) وسیله (مقامی است در بهشت)

وَ الشَّرَفَ وَالْفَضیلَةَ، وَالدَّرَجَةَ الْکَبیرَةَ، اَللّهُمَّ اِنّی آمَنْتُ بِمُحَمَّد وَ آلِهِ

و شرافت و فضیلت و مقام و درجه بزرگ خدایا من ایمان آوردم به محمّد و آل او

وَلَمْ اَرَهُ،فَلا تَحْرِمْنی یَوْمَ الْقِیمَةِ رُؤْیَتَهُ،وَارْزُقْنی صُحْبَتَهُ، وَتَوَفَّنی عَلی

با این که او را ندیدم پس محروم مساز در روز قیامت از دیدارش و روزیم کن هم نشینیش را و بمیرانم بر

مِلَّتِهِ، وَاسْقِنی مِنْ حَوْضِهِ مَشْرَباً رَوِیّاً سآئِغاً هَنیئاً، لا اَظْمَأُ بَعْدَهُ اَبَداً،

کیش او و بنوشانم از حوض او نوشاندنی بسیار و سیراب کننده و گوارا که هرگز پس از آن تشنه نشوم

اِنَّکَ عَلی کُلِّ شَیْء قَدیرٌ، اَللّهُمَّ کَما آمَنْتُ بِمُحَمَّد صَلَّی اللهُ عَلَیْهِ وَآلِهِ

که براستی تو بر هر چیز توانایی خدایا چنانچه من به محمّد(ص) بی آن که او را ببینم ایمان

وَلَمْ اَرَهُ، فَاَرِنی فِی الْجِنانِ وَجْهَهُ، اَللّهُمَّ بَلِّغْ رُوحَ مُحَمَّد عَنّی تَحِیَّةً کَثیرَةً وَسَلاماً.

آوردم پس در بهشت صورتش را نشان من بده خدایا به روح محمّد(ص) از جانب من تحیت و سلام فراوان برسان.

یادآوری: دعاهایی که در صبح و شام وارد شده، بسیار است که ما در این جا تنها بخشی از آنها را آورده ایم. البتّه هر کس می تواند به مقدار توان و حضور قلب، از آنها انتخاب کند و مضامین آنها را به کار بندند . کافی، جلد ۲، صفحه ۵۰۶، حدیث ٤.

آداب هنگام خواب

سزاوار است هنگام خواب این امور رعایت شود:

۱ـ با طهارت بخوابی.

۲ـ از گناهان توبه نمایی.

۳ـ قلب خویش را از فکر دنیا فارغ سازی.

٤ـ سعی کن چنان باشی که حقّ‌ِ کسی در گردنت نباشد.

٥ـ عازم باشی که برای نماز شب برخیزی، زیرا که افتخار مؤمن و زینت او در دنیا و آخرت، نماز در آخر شب است.

٦ـ سوره ((قل هو الله احد))(۱) و((الهیکم التکاثر))(۲) و ((آیة الکرسی))(۳) را می خوانی.

۷ـ تسبیح فاطمه زهرا(علیها السلام) را می خوانی.

۸ـ بهتر است به طرف راست یا به پشت بخوابی، امّا به سینه خوابیدن در روایات به عنوان خواب شیطانی شمرده شده است.

۹ـ در صورتی که از غلبه خواب نگران باشی که برای نماز شب، یا نماز صبح، یا غیر آن بیدار نشوی، خواندن آیه آخر سوره کهف بسیار مؤثر است :

قُلْ اِنَّما اَ نَا بَشَرٌ مِثْلُکُمْ یُوحی اِلَیَّ، اَنَّما اِلهُکُمْ اِلهٌ واحِدٌ، فَمَنْ کانَ یَرْجُو لِقآءَ رَبِّهِ فَلْیَعْمَلْ عَمَلاً صالِحاً، وَلایُشْرِكْ بِعِبادَةِ رَبِّهِ اَحَداً.

بگو جز این نیست که من بشری هستم مانند شما که به من وحی شود و جز این نیست که خدای شما خدای یگانه است پس هرکه امید لقای پروردگارش را دارد باید عمل شایسته کند و هیچ کس را در پرستش پروردگارش شریك نکند.

در روایتی از امام صادق(علیه السلام) وارد شده که هیچ کس این آیه را در وقت خوابیدن نمی خواند مگر آن که در ساعت مقصود بیدار می شود. (کم خوردن غذا و مایعات و به موقع خوابیدن نیز، به بیداری در آخر شب کمك می کند.)

۱۰ـ در صورت ترس از حیوانات موذی این دعا را بخوان که از امام باقر(علیه السلام) روایت شده است:

اَعُوذُ بِکَلِماتِ اللهِ التّآمّاتِ، اَلَّتی لایُجاوِزُهُنَّ بَرٌّ وَلا فاجِرٌ مِنْ شَرِّ ما

پناه برم به کلمات تامه خدا که نگذرد از آنها نیکوکار و نه بدکار از شرّ هر چه

ذَرَءَ، وَمِنْ شَرِّ ما بَرَءَ، وَ مِنْ شَرِّ کُلِّ دآبَّة هُوَ اخِذٌ بِناصِیَتِها، اِنَّ رَبّی عَلی صِراط مُسْتَقیم.

آفرید و از شرّ هر چه پدید آورد و از شرّ هر جنبنده ای که زمامش بدست اوست همانا پروردگار من بر راهی راست است.

۱۱ـ در صورت خوف از احتلام (جنابت در خواب) این دعا را بخواند

اَللّهُمَّ اِنّی اَعُوذُ بِکَ مِنَ الاِحْتِلامِ، وَ مِنْ شَرِّ الاَحْلامِ، وَ مِنْ اَنْ یَتَلاعَبَ بِیَ الشَّیْطانُ فِی الْیَقْظَةِ وَالْمَنامِ.

خدایا به تو پناه برم از احتلام و از شرّ خوابهای آشفته و از این که شیطان با من بازی کند چه در بیداری و چه در خواب.

۱۲ـ در صورت خوف از سارق (ضمن رعایت جهات ایمنی) دو آیه آخر سوره اسراء را بخوان:

قُلِ ادْعُوا اللّهَ اَوِ ادْعُوا الرَّحْمنَ، اَیّاً ما تَدْعُوا فَلَهُ الاَْسْماءُ الْحُسْنی، وَ لا تَجْهَرْ بِصَلاتِکَ وَ لا تُخافِتْ بِها، وَ ابْتَغِ بَیْنَ ذلِکَ سَبیلاً وَ قُلِ الْحَمْدُ لِلّهِ الَّذی لَمْ یَتَّخِذْ وَلَداً، وَ لَمْ یَکُنْ لَهُ شَریکٌ فِی الْمُلْکِ، وَ لَمْ یَکُنْ لَهُ وَلِیٌّ مِنَ الذُّلِّ وَ کَبِّرْهُ تَکْبیراً.

بگو «الله» را بخوانید یا «رحمان» را، هر کدام را بخوانید (ذات پاکش یکی است و) برای او بهترین نام هاست و نمازت را زیاد بلند یا خیلی آهسته نخوان، و در میان آن دو، راهی (معتدل) انتخاب کن و بگو ستایش برای خداوندی است که نه فرزندی برای خود انتخاب کرده، و نه شریکی در حکومت دارد، و نه به خاطر ضعف و ذلّت (حامی و) سرپرست برای اوست و او را بسیار بزرگ بشمار.

۱۳ـ خوابِ بین الطلوعین و خواب بعد از عصر (وقت غروب) را ترک کن.

۱۴ـ در پشت بامی که اطراف آن دیوار ندارد خوابیدن مکروه است.

۱۵ـ اگر خوابی دیدی برای کسی نقل کن که عالمی ناصح و مهربان باشد (و با تعبیر صحیح تو را امیدوار سازد).

۱۶ـ از امام صادق(علیه السلام) نقل شده است که هر کس هنگام رفتن به بستر، سه بار این دعا را بخواند (و توبه کند) از گناه پاك می شود:

اَلْحَمْدُللهِ الَّذی عَلا فَقَهَرَ، وَالْحَمْدُللهِ الَّذی بَطَنَ فَخَبَرَ، وَالْحَمْدُللهِ الَّذی

ستايش خدايي را كه برتر آمد و چيره و ستايش خدايي را كه نهان است و آگاه و ستايش خدايي كه

مَلَكَ فَقَدَرَ، وَ الْحَمْدُللهِ الَّذی یُحْیِی الْمَوْتی وَیُمیتُ الاَحْیآءَ، وَ هُوَ عَلی كُلِّ شَیْء قَدیرٌ.

مالك است و نيرومند و ستايش خدايي را كه زنده كند مردگان را و بميراند زندگان را و او بر هر چيز تواناست.

۱۷ـ از امام صادق(علیه السلام) روایت شده است: وقتی كه رسول خدا(صلی الله علیه وآله) به بستر می رفت، آیة الكرسی می خواند و می گفت:

بِسْمِ اللهِ، آمَنْتُ بِاللهِ، وَ كَفَرْتُ بِالطّاغُوتِ، اَللّهُمَّ احْفَظْنی فی مَنامی وَفی یَقْظَتی.

به نام خدا ايمان آوردم به خدا و كافرم به طاغوت خدايا حفظ كن مرا در خوابم و در بيداريم.

۱۸ـ مفضّل بن عمر می گوید امام صادق(علیه السلام) به من فرمود: هنگام خواب با این یازده جمله به خداوند پناه ببر:

اَعُوذُ بِعِزَّةِ اللهِ، وَ اَعُوذُ بِقُدْرَةِ اللهِ، وَ اَعُوذُ بِجَلالِ اللهِ، وَ اَعُوذُ بِسُلْطانِ اللهِ

پناه برم به عزت خدا و پناه برم به نيروی خدا و پناه برم به جلال خدا و پناه برم به سلطنت

، وَ اَعُوذُ بِجَمالِ اللهِ، وَ اَعُوذُ بِدَفْعِ اللهِ، وَ اَعُوذُ بِمَنْعِ اللهِ، وَ اَعُوذُ بِجَمْعِ اللهِ

خدا و پناه برم به جمال خدا و پناه برم به دفاع خدا و پناه برم به جلوگيری كردن خدا و پناه برم

، وَ اَعُوذُ بِمُلْكِ اللهِ وَاَعُوذُ بِوَجْهِ اللهِ، وَ اَعُوذُ بِرَسُولِ اللهِ صَلَّی اللهُ عَلَیْهِ وَ آلِهِ

به جمع آوری خدا و پناه برم به فرمانروايي خدا و پناه برم به ذات خدا و پناه برم به رسول خدا صلی الله عليه و آله

مِنْ شَرِّ ما خَلَقَ، وَ بَرَأَ وَ ذَرَءَ.

از شرّ آنچه آفريد و پديد آورد.

نکته: در عصر و زمان ما بسیاری از مردم گرفتار بی خوابی هستند و جمعی از آنها پناه به قرص های خواب آور می برند که گاه آنها خود سرچشمه بیماری های دیگری می شود. عامل اصلی این بی خوابی ها، ناآرامی روح است; اگر ما به دستورات اسلام عمل کنیم، ناآرامی روح برچیده می شود و از خواب آسوده ای ـ به لطف خدا ـ بهره مند خواهیم شد. قرآن مجید می گوید: «أَلا بِذِکْرِ اللهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ; آگاه باشید یاد خدا مایه آرامش دلهاست».

آری; هر قدر بیشتر به یاد خدا باشیم، و بر او توکّل نماییم، و در مشکلات به او پناه بریم و بدانیم او غفور و رحیم است و جواد و کریم و بر هر چیز تواناست و این امور را واقعاً باور کنیم، روح ما غرق آرامش می شود.

از سوی دیگر، پریشانی ها و نگرانی ها در غالب موارد از حبّ دنیا سرچشمه می گیرد; اگر حبّ دنیا را از دل بیرون کنیم و برای زندگی کوشش و تلاش لازم را انجام دهیم و بقیه را به خدا واگذار کنیم، نور آرامش بر دل و جان ما پرتوافکن می شود.

اعمال سحرگاهان

برای این موضوع آداب و دعاهای زیاد وارد شده که از آن جمله، این امور است:

۱ـ امام صادق(علیه السلام) فرمود: وقتی کسی از شما از خواب برمی خیزد، بگوید :

سبْحانَ رَبِّ النَّبِيِّنَ، وَ اِلهِ الْمُرْسَلينَ، وَ رَبِّ الْمُسْتَضْعَفينَ، وَالْحَمْدُ

منزه است پروردگار پیمبران و معبود رسولان و پروردگار ناتوان شمردگان ستایش

للهِ الَّذى يُحْيِي الْمَوْتى، وَ هُوَ عَلى كُلِّ شَيْء قَديرٌ.

خدایی را که زنده کند مردگان را و او بر هر چیز تواناست.

هنگامی که این جمله ها را بگوید، خداوند می فرماید: بنده من راست گفت و شکر مرا به جای آورده است.

۲ـ یکی از یاران خاصّ امام صادق(علیه السلام) می گوید: هنگامی که امام(علیه السلام) در پایان شب برمی خاست (به یاد قیامت و رستاخیز می افتاد و) صدایش را بلند می کرد ـ به گونه ای که اهل خانه بشنوند ـ و می گفت:

اَللّهُمَّ اَعِنّى عَلى هَوْلِ الْمُطَّلَعِ، وَ وَسِّعْ عَلَيَّ ضيقَ الْمَضْجَعِ، وَارْزُقْنى

خدایا کمکم کن بر هراس روز قیامت و فراخ گردان بر من تنگی آرامگاهم را و روزیم کن

خَيْرَ ما قَبْلَ الْمَوْتِ، وَ ارْزُقْنى خَيْرَ ما بَعْدَ الْمَوْتِ.

خوبی پیش از مرگ و خوبی پس از مرگ را.

فضیلت نافله شب:

۳ـ در این هنگام برای نافله شب آماده می شوی.

روایاتی که از معصومان(علیهم السلام) در فضیلت نماز شب آمده بسیار زیاد و پراهمّیّت است; از جمله روایت شده است که: نماز شب مایه شرافت مؤمن است، و سلامتی جسم را در پی دارد، کفّاره گناهان روز است، وحشت قبر را از بین می برد، چهره را نورانی می کند، و سبب فراوانی روزی می گردد، و این که: مال و پسران زینت زندگی دنیایند; ولی هشت رکعت نماز آخر شب و نماز (شفع و) وتر، زینت آخرت انسانند و گاهی خداوند هردو زینت را برای گروهی جمع می کند.

از امام صادق(علیه السلام) نقل شده است که پیامبر اکرم(صلی الله علیه وآله) در سفارش های خویش به علی(علیه السلام)فرمود: ای علی! من تو را به چند کار سفارش می کنم آنها را به خاطر بسپار. سپس فرمود: خدایا، علی را در این راه کمك کن! آنگاه حضرت خصلت هايي را برشمرد تا آن جا که فرمود:

نماز شب را اهمّیّت بده، نماز شب را اهمّیّت بده، نماز شب را اهمّیّت بده.

یکی از یاران رسول خدا(صلی الله علیه وآله) به نام «انس» نقل کرده است که آن حضرت فرمود: دو رکعت نماز، در دل شب، برای من بسی محبوبتر است از دنیا و آنچه در آن است.

در روایتی دیگر از امام زین العابدین(علیه السلام) پرسیدند چرا آنان که در دل شب به تهجّد می پردازند از خوش سیماترین (و نورانی ترین) مردم می باشند؟

فرمود: زیرا باخدای خویش خلوت کرده اند،پس خداوند نیز از نور خویش به آنها بخشیده است.

و در روایتی از علی(علیه السلام) در جواب کسی که علّت بی توفیقی خود نسبت به نماز شب را پرسیده بود، آمده است: «قَيَّدَتْكَ ذُنُوبُكَ; گناهانت تو را به بند کشیده است».

کوتاه سخن این که: نافله شب کیمیای سعادت و اکسیر اعظم است و بسیاری از کسانی که به مقامات عالیه رسیده اند در پرتو نماز شب و مناجات سحر بوده است و در اهمّیّت و فضیلت آن همین بس که قرآن مجید خطاب به پیامبر اسلام(صلی الله علیه وآله) می فرماید: وَ مِنَ اللَّيْلِ فَتَهَجَّدْ بِهِ نافِلَةً لَكَ عَسى اَنْ يَبْعَثَكَ رَبُّكَ مَقاماً مَحْمُوداً; پاسی از شب را از خواب برخیز و قرآن (و نماز) بخوان این یك وظیفه اضافی (واجب) بر توست تا پروردگارت تو را به مقامی در خور ستایش برساند.

این تعبیر نشان می دهد که پیامبر اکرم(صلی الله علیه وآله) نیز مقامات عالیه خود را از پرتو نماز شب و قرآن و مناجات سحر کسب می کرد.

((قطب راوندی)) از امیر مؤمنان(علیه السلام) روایت کرده است که فرمود: طمع مکن در سه چیز با انجام سه چیز: در بیداری شب با پرخوری؛ در نورانیّت چهره، با خوابیدن در تمامی شب، و در امان از دنیا، با رفاقت و همراهی فاسقان.

همچنین «قطب راوندی» روایت کرده است که عیسی(علیه السلام) بعد از مرگ مادرش، وی را صدا زد و گفت: ای مادر با من سخن بگو! آیا دوست داری به دنیا برگردی؟ مادرش پاسخ داد: آری، به این امید که در دل شبهای سرد برای خدا نماز بگزارم و در روزهای گرم روزه بگیرم! پسرم این راه (راه آخرت) بیمناك است!

این نکته نیز حائز اهمّیّت است که بعضی از مؤمنین، از نماز شب به خاطر آداب مفصّل آن پرهیز دارند، در حالی که نماز شب را به طور ساده و بدون شاخ و برگ نیز می توان در زمان کوتاهی انجام داد، مهم برخاستن و سحرگاهان به در خانه خدا رفتن است .کافی، جلد ۲، صفحه ۵۳۸، حدیث ۱۱.

چگونگی انجام نماز شب

بجا آوردن نماز شب با آداب مخصوص چنین است:

وقتی انسان از خواب برمی خیزد برای خداوند سجده کند و خوب است در سجده و یا هنگام سر برداشتن از سجده بگوید:

الْحَمْدُلِلّهِ الَّذی اَحْیانی بَعْدَ ما اَماتَنی، وَ اِلَیْهِ النُّشُورُ، اَلْحَمْدُ لِلّهِ الَّذی رَدَّ عَلَیَّ رُوحی لاِحْمَدَهُ وَاَعْبُدَهُ.

ستایش خاص خدایي است که مرا پس از آن که میراند زنده ام کرد و بسوی اوست رستاخیز ستایش خاص خدایي است که روحم را به من بازگرداند تا ستایش و پرستشش کنم.

و چون برخاست و ایستاد بگوید:

اَللّهُمَّ اَعِنّی عَلی هَوْلِ الْمُطَّلَعِ، وَ وَسِّعْ عَلَیَّ

خدایا یاریم ده بر هراس روز قیامت و فراخ گردان بر من

الْمَضْجَعَ، وَارْزُقْنی خَیْرَما قَبْلَ الْمَوْتِ، وَارْزُقْنی خَیْرَما بَعْدَ الْمَوْتِ.

آرامگاه قبرم را و خیر و خوبی قبل از مرگ و پس از مرگ را روزی ما گردان.

وقتی که صدای خروس را شنید بگوید:

سُبُّوحٌ قُدُّوسٌ، رَبُّ الْمَلائِکَةِ وَالرُّوحِ،

بسیار منزه و بسیار پاکیزه است پروردگار فرشتگان و روح (جبرئیل)

سَبَقَتْ رَحْمَتُكَ غَضَبَكَ، لا اِلهَ اِلاّ اَنْتَ، عَمِلْتُ سُوءً، وَظَلَمْتُ نَفْسی،

پیشی گرفته مهرت بر خشمت معبودی نیست جز تو بد کرده ام و به خویشتن ستم کرده ام

فَاغْفِرْلی،اِنَّهُ لایَغْفِرُ الذُّنُوبَ اِلاّ اَنْتَ،فَتُبْ عَلَیَّ اِنَّكَ اَنْتَ التَّوّابُ الرَّحیمُ.

پس بیامرز مرا که براستی نیامرزد گناهان را جز تو پس توبه ام بپذیر که همانا تویي توبه پذیر مهربان.

وقتی که به آسمان نگاه کند بگوید:

اَللّهُمَّ اِنَّهُ لایُواری مِنْكَ لَیْلٌ ساجٍ، وَلاسَمآءٌ

خدایا براستی نپوشاند چیزی را از تو شب تار و نه آسمان

ذاتُ اَبْراجٍ، وَلا اَرْضٌ ذاتُ مِهادٍ، وَلاظُلُماتٌ بَعْضُها فَوْقَ بَعْضٍ،

برج دار و نه زمین گسترده و نه تاریکیهای متراکم روی هم

وَلابَحْرٌ لُجِّيٌّ،يُدْلِجُ بَيْنَ يَدَيِ الْمُدْلِجِ مِنْ خَلْقِكَ، تُدْلِجُ الرَّحْمَةَ عَلى مَنْ

و نه دریای پرآب بروی شبانه در پیش شبروان خلق خویش و در شب، رحمت خویش را به هر که

تَشاۤءُ مِنْ خَلْقِكَ، تَعْلَمُ خاۤئِنَةَ الاَعْيُنِ وَ ما تُخْفِى الصُّدُورُ، غارَتِ

خواهی از خلق خود بدهی بدانی بهم خوردن دیدگان را و آنچه را در سینه هاست ستارگان

النُّجُومُ، وَنامَتِ الْعُيُونُ، وَ اَنْتَ الْحَىُّ الْقَيُّومُ، لا تَأْخُذُكَ سِنَةٌ وَلانَوْمٌ،

فرو رفتند و دیدگان به خواب رفتند و تويي زنده پاینده كه نگیردت چرت و خواب

سُبْحانَ اللّهِ رَبِّ الْعالَمينَ، وَ اِلهِ الْمُرْسَلينَ، وَالْحَمْدُلِلّهِ رَبِّ الْعالَمينَ.

منزه است خدا پروردگار جهانیان و معبود رسولان و ستایش خاص خدا پروردگار جهانیان است.

سپس این پنج آیه از سوره آل عمران را بخواند:

اِنَّ فى خَلْقِ السَّمواتِ وَالاَرْضِ

براستى در خلقت آسمانها و زمین

وَاخْتِلافِ اللَّيْلِ وَالنَّهارِ لاَياتٍ لاِوُلِى الاَلْبابِ * اَلَّذينَ يَذْكُرُونَ اللّهَ

و اختلاف شب و روز نشانه هايي است برای صاحبان خرد آنان که یاد کنند خدا را

قِياماً وَ قُعُوداً وَ عَلى جُنُوبِهِمْ وَ يَتَفَكَّرُونَ فى خَلْقِ السَّمواتِ وَالاَرْضِ

ایستاده و نشسته و به پهلو خفته و بیندیشند در آفرینش آسمانها و زمین

رَبَّنا ما خَلَقْتَ هذا باطِلاً سُبْحانَكَ فَقِنا عَذابَ النّارِ * رَبَّنا اِنَّكَ مَنْ

و گویندپروردگارا تو اینها را بیهوده نیافریده ای منزهی تو پس ما را از عذاب دوزخ نگهدار پروردگارا هر كه را تو

تُدْخِلِ النّارَ فَقَدْ اَخْزَيْتَهُ وَما لِلظّالِمينَ مِنْ اَنْصارٍ * رَبَّنا اِنَّنا سَمِعْنا

بدوزخ بری براستى كه خوارش كرده ای و ستمكاران را یاوری نیست پروردگارا ما ندا زنی را شنیدیم

مُنادِياً يُنادى لِلاْيمانِ اَنْ امِنُوا بِرَبِّكُمْ فَآمَنّا رَبَّنا فَاغْفِرْ لَنا ذُنُوبَنا وَ كَفِّرْ

كه به ایمان ندا می زد (و می گفت) به پروردگارتان ایمان آورید ما نیز ایمان آوردیم پروردگارا گناهان ما را بیامرز و بدیهای ما را

عَنّا سَيِّئاتِنا وَ تَوَفَّنا مَعَ الاَبْرارِ * رَبَّنا وَ اتِنا ما وَعَدْتَنا عَلى رُسُلِكَ

پوشیده دار و بمیران ما را با نیكان پروردگارا آنچه را كه به ما وعده داده ای بوسیله فرستادگان خویش به ما بده و

وَلاتُخْزِنا يَوْمَ الْقِيمَةِ اِنَّكَ لاتُخْلِفُ الْميعادَ.

در روز قیامت رسوایمان مكن كه تو خلف وعده نمی كنی.

هنگامی که برای عبادت بر می خیزد اگر نیازی به تخلّی دارد نخست برای آن برود. بعد هم وضو بگیرد و قبل از وضو، مسواك کند و خود را خوشبو سازد، آنگاه برای نماز شب آماده شود.

وقت نماز شب:

اوّل وقت نماز شب، از نیمه شب است و هرچه به طلوع صبح نزدیك تر شود، فضیلتش بیشتر است و اگر صبح طلوع کرده باشد و او چهار رکعت از نماز شب را به جای آورده باشد، بقیه را با حمد تنها، تمام کند.

کیفیّت نماز شب:

نماز شب هشت رکعت است که در هر دو رکعتی سلام می دهد; در دو رکعت اوّل در هر رکعت سوره حمد و توحید (قل هو الله احد) را بخواند و یا آن که در رکعت اوّل سوره((توحید)) را بخواند و در رکعت دوم ((قل یا ایّها الکافرون)) و در شش رکعت دیگر حمد و هر سوره که بخواهد مثل ((قل هو الله احد)) و نیز جایز است به خواندن حمد اکتفا کند.

همان گونه که در نمازهای واجب در رکعت دوم قنوت مستحب است در این نمازها نیز مستحب است و کافی است سه بار بگوید «سُبْحانَ اللّه» یا آن که بگوید:

اَللّهُمَّ اغْفِرْلَنا وَارْحَمْنا، وَ عافِنا وَاعْفُ عَنّا فِي الدُّنْيا وَ الْاخِرَةِ، اِنَّكَ عَلى كُلِّ شَيْء قَديرٌ

خدایا ما را بیامرز و به ما رحم کن و عافیت به ما بده و بگذر از ما در دنیا و آخرت که همانا تو بر هر چیز توانایی

یا آن که بگوید:

رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ، وَتَجاوَزْ عَمّا تَعْلَمُ، اِنَّكَ اَنْتَ الاَعَزُّ الاَكْرَمُ.

پروردگارا بیامرز و رحم کن و درگذر از آنچه می دانی که براستی تویی عزیزتر از همه و گرامی تر.

بعد از هشت رکعت نماز شب، دو رکعت به نیّت نماز ((شفع)) و یك رکعت به نیّت نماز ((وتر)) بخوان. در این سه رکعت، بعد از حمد، سوره ((قل هو اللّه)) می خوانی که پاداش آن بمنزله ختم قرآن می باشد. چراکه سوره «توحید» به منزله ثُلث قرآن است.

و یا آن که در رکعت اوّل نماز((شفع))حمد و ((قل اعوذ بربّ النّاس)) بخوان و در رکعت دوم، حمد و ((قل اعوذ بربّ الفلق)) و در رکعت سوم (نماز وتر) ((حمد و قل هو الله احد)).

در نماز «وتر» بعد از حمد و سوره، دست ها را برای قنوت بردار و هرچه می خواهی در قنوت دعا کن و حاجات دنیا و آخرت را از خدا بخواه.

در روایتی آمده است که کسی از امام(علیه السلام) می پرسد: آیا در قنوت «وتر» لازم است که دعای خاصّی خوانده شود؟ چه بگویم؟ فرمود: خیر (هرآنچه که به دلت افتاد و به ذهنت وارد شد می توانی بخوانی و درخواست کنی) ثنا و حمد خدا بجا آور و بر رسول مکرّم صلوات بفرست و برای گناهان بزرگت استغفار کن و بدان که هر گناهی بزرگ است.

»شیخ طوسی» نیز در «مصباح المتهجّد» گفته است: در قنوت وتر هر دعایی که دوست داری بخوان و دعاهایی که در این قنوت می توان خواند، به قدری زیاد است که به شمارش در نمی آید.

همچنین می گوید: مستحب است انسان در قنوت از ترس خدا (یا عشق به او) گریه کند و یا حالت گریه به خود بگیرد، و برای برادران مؤمن دعا کند و خوب است نام چهل تن را در دعای خویش ببرد (کافی است که مثلاً بگوید: اللّهمّ اغفر لحسن اللّهم اغفر لمحمّد و...) چرا که اگر کسی برای چهل مؤمن دعا کند، دعایش مستجاب می شود. ان شاء الله.

سزاوار است که هفتاد مرتبه بگوید: اَسْتَغْفِرُ اللّهَ رَبّی وَ اَتُوبُ اِلَیْهِ. و برای این کار و همچنین شمردن چهل نفر از مؤمنان دست چپ را بلند می کند و استغفار را به دست راست با تسبیح می شمارد.

از رسول اکرم(صلی الله علیه وآله) روایت شده است که آن حضرت در نماز وتر هفتاد مرتبه استغفار می کرد و هفت

مرتبه می گفت:

هذا مَقامُ الْعائِذِ بِكَ مِنَ النّارِ این جایگاه پناه برنده به توست از آتش دوزخ و همچنین از امام زین العابدین(علیه السلام) روایت شده است که در نماز وتر سیصد مرتبه می گفت: اَلْعَفْوَ، اَلْعَفْوَ، اَلْعَفْوَ...

پس از آن بگوید: رَبِّ اغْفِرْلی وَارْحَمْنی،وَتُبْ عَلَیَّ اِنَّكَ اَنْتَ التَّوّابُ الرَّحیمُ. پروردگارا مرا بیامرز و به من رحم کن و توبه ام بپذیر که براستی تویی توبه پذیر و مهربان.

بنابراین، دعا به چهل مؤمن (مرد یا زن) و هفتاد مرتبه استغفار و هفت مرتبه «هذا مقام العائذ بك من النار» و سیصد مرتبه «العفو» از مستحبات قنوت وتر است; ولی اگر هیچ کدام را هم نگوید به نماز او ضرر نمی رسد.

شایسته است که قنوت را طول بدهد و پس از آن به رکوع برود و هنگامی که سر از رکوع برداشت این دعا را بخواند که «شیخ طوسی» در «تهذیب» از امام موسی بن جعفر(علیه السلام) نقل کرده است:

هذا مَقامُ مَنْ حَسَناتُهُ نِعْمَةٌ مِنْكَ، وَ شُكْرُهُ ضَعيفٌ، وَ ذَنْبُهُ عَظيمٌ، وَ لَيْسَ

این جایگاه کسی است که نیکیهایی که کرده نعمتی است از تو و سپاسش ناتوان و گناهش بزرگ است و در برابر آن

لِذلِكَ اِلاّ رِفْقُكَ وَ رَحْمَتُكَ، فَاِنَّكَ قُلْتَ فى كِتابِكَ الْمُنْزَلِ عَلى نَبِيِّكَ

جز مدارایی تو و رحمتت چیزی نیست زیرا که تو در کتابی که از جانبت بر پیامبر

الْمُرْسَلِ، صَلَّى اللّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ: كانُوا قَليلاً مِنَ اللَّيْلِ ما يَهْجَعُونَ،

مرسلت صلی اللّه علیه و آله نازل شده فرمودی آنان که اندکی از شب را می خفتند

وَبِالاَسْحارِهُمْ يَسْتَغْفِرُونَ. طالَ هُجُوعى وَ قَلَّ قِيامى، وَ هذَا السَّحَرُ

و در سحرها ایشان آمرزش می خواستند ولی خواب من به درازا کشید و بیداریم اندك شد اکنون سحر است و

وَاَنَا اَسْتَغْفِرُكَ لِذُنُوبى، اِسْتِغْفارَ مَنْ لايَجِدُ لِنَفْسِهِ ضَرّاً وَلا نَفْعاً، وَلا مَوْتاً

من از تو آمرزش گناهم را خواهم آمرزش خواستن کسی که نیابد برای خویش سود و زیان و نه مرگ

وَلا حَياةً وَلا نُشُوراً.

و زندگی و نه رستاخیزی.

پس از آن به سجده می رود و نماز را تمام می کند، و پس از سلام تسبیح حضرت زهرا(علیها السلام) را می گوید و بعد از آن سه مرتبه بگوید:

سُبْحانَ رَبِّىَ الْمَلِكِ الْقُدُّوسِ الْعَزيزِ الْحَكيمِ

منزهی ای پروردگار فرمانروای پاکیزه و نیرومند فرزانه

و پس از آن بگوید:

یا حَیُّ یا قَیُّومُ، یا بَرُّ یا رَحیمُ، یا غَنِیُّ یا کَریمُ، اُرْزُقْنی مِنَ التِّجارَةِ اَعْظَمَها

ای زنده و ای پاینده و ای نیکوکار ای مهربان ای بی نیاز ای بزرگوار روزی کن مرا از تجارت آنچه درآمدش

فَضْلاً، وَ اَوْسَعَها رِزْقاً، وَخَیْرَها لی عاقِبَةً، فَاِنَّهُ لا خَیْرَ فیما لا عاقِبَةَ لَهُ.

فزونتر و روزیش وسیعتر و عاقبتش بهتر از همه باشد زیرا در آن چیزی که پایان خوبی نداشته باشد خیری نیست

و بعد از آن سه مرتبه بگوید:

اَلْحَمْدُ لِرَبِّ الصَّباحِ، اَلْحَمْدُ لِفالِقِ الاِصْباحِ

ستایش برای پروردگار بامداد ستایش برای شکافنده صبح

سپس به سجده می رود (سجده شکر برای این توفیق عظیم) و پنج بار می گوید: سُبُّوحٌ قُدُّوسٌ، رَبُّ الْمَلائِکَةِ وَالرُّوحِ. منزه است و پاك و پاکیزه است پروردگار فرشتگان و روح.

آنگاه می نشیند و آیة الکرسی را می خواند و باز هم برای بار دوم به سجده می رود و همان ذکر را پنج بار دیگر می خواند.

یادآوری: این دعاها را می توان از روی نوشته خواند، و بار دیگر تکرار می کنیم: شاخ و برگهای نماز شب بسیار خوب و سازنده است; ولی اگر کسی نتواند همه را بجا آورد، هرقدر که می تواند بجا آورد; مهم انجام اصل نماز، یعنی هشت رکعت نماز شب، دو رکعت نماز شفع و یك رکعت نماز وتر است; حتّی اگر کسانی نتوانند تمام یازده رکعت را بجا آورند، می توانند به سه رکعت نماز شفع و وتر اکتفا کنند و از برکات آن بهره مند شوند.

دعاهای روزها (دعاهايي كه روزانه خوانده مى شود و ساعت معيّنى ندارد)

ياد خدا مايه بيدارى دل و آرامش روح و دورى شيطان و نجات از چنگال هواى نفس است در روايات معصومين(عليهم السلام) دعاهاى متعدّد براى توجّه قلبها به خدا براى هر روز وارد شده است. از جمله:

١ـ به سند معتبرى از امام صادق(عليه السلام) نقل شده كه فرمود: اگر مؤمنى در يك روز گرفتار گناهانى شود سپس از روى ندامت و پشيمانى به در خانه خدا رود و استغفار ذيل را بخواند خدا گناهان او را مى بخشد :

اَسْتَغْفِرُاللهَ الَّذى لا اِلهَ اِلاّ هُوَ الْحَىُّ الْقَيُّومُ، بَديعُ السَّمواتِ وَالاَرْضِ،

آمرزش خواهم از خدايي كه معبودى جز او كه زنده و پاينده است نيست پديدآرنده آسمانها و زمين

ذُوالْجَلالِ وَالاِكْرامِ، وَ اَسْئَلُهُ اَنْ يُصَلِّىَ عَلى مُحَمَّد وَ آلِ مُحَمَّد، وَ اَنْ يَتُوبَ عَلَىَّ.

و صاحب جلالت و بزرگوارى و از او خواهم كه بر محمّد و آل او درود فرستد و توبه ام بپذيرد.

٢ـ و نيز به سند معتبر ديگرى از آن حضرت نقل شده كه فرمود: هر كس كه هر روز هفت مرتبه بگويد:

اَلْحَمْدُ لِلّهِ عَلى كُلِّ نِعْمَة كانَتْ اَو هِىَ كائِنَةٌ / ستايش از آن خداست به هر نعمتى كه بوده يا پس از اين خواهد بود. شكر نعمتهاى گذشته و آينده را بجا آورده است.

٣ـ و نيز به سند معتبر ديگرى از آن حضرت(عليه السلام) روايت شده كه:«هر كس هر روز ٢٥ مرتبه بگويد :

((اَللّهُمَّ اغْفِرْ لِلْمُؤْمِنينَ وَ الْمُؤْمِناتِ، وَ الْمُسْلِمينَ وَ الْمُسْلِماتِ)).

خدايا بيامرز مردان مؤمن و زنان با ايمان را و مردان مسلمان و زنان مسلمان را.

خداوند به عدد هر مؤمنى از مؤمنين گذشته و آينده تا روز قيامت، در نامه اعمالش حسنه مى نويسد... و بر درجاتش در بهشت مى افزايد».

٤ـ و نيز به سند معتبر ديگرى از آن حضرت نقل شده كه: «هر كس هر روز صد مرتبه بگويد:

((لا حَوْلَ وَ لا قُوَّةَ اِلاّ بِاللّهِ)) جنبش و نيرويى نيست جز به خدا خداوند هفتاد نوع بلا، كه كمترين آن همّ و غمّ است را از او دفع نمايد(٤)، و در روايتى ديگر آمده: هرگز دچار فقر نمى شود.

۵ـ مرحوم «کلینی» و بزرگان دیگر از امام صادق(علیه السلام) نقل کرده اند که: پیامبر(صلی الله علیه وآله) هر روز هفتاد مرتبه ((أستغفر اللّه)) و هفتاد مرتبه ((وَ اَتُوبُ اِلَی اللّهِ)) می گفت.

٦ـ در «کشف الغمّه» به سند معتبر از رسول خدا(صلی الله علیه وآله) نقل شده است که هر کس در هر روز صد مرتبه((لا اِلهَ اِلاَّ اللّهُ الْمَلِكُ الْحَقُّ الْمُبینُ)) بگوید از فقر و از وحشت قبر در امان باشد و بی نیازی را به سوی خود جلب کند و درهای بهشت به رویش باز شود.

٧ـ «قطب راوندی» در کتاب «دعوات» خود، از امام علی بن موسی الرضا(علیهما السلام) نقل کرده که هر کس این ذکر را هر روز بگوید حاجتش برآورده و بر دشمنش غلبه و هر اندوهی داشته باشد برطرف می گردد:

سُبْحانَ اللّهِ کَما یَنْبَغی لِلّهِ، وَالْحَمْدُلِلّهِ کَما یَنْبَغی لِلّهِ، وَ لا اِلهَ اِلاَّ اللّهُ کَما

منزه است خدا چنانچه سزاوار خداست و ستایش برای خدا چنانچه سزاوار خداست و معبودی جز او نیست چنانچه

یَنْبَغی لِلّهِ، وَاللّهُ اَکْبَرُ کَما یَنْبَغی لِلّهِ، وَ لا حَوْلَ وَ لا قُوَّةَ اِلاّ بِاللّهِ کَما یَنْبَغی

او را شاید و خدا بزرگتر از توصیف است چنانچه او را سزد و نیرو و جنبشی نیست جز به خدا چنانچه او را سزد

لِلّهِ، وَ صَلَّی اللّهُ عَلی مُحَمَّد النَّبِیِّ وَ عَلی اَهْلِ بَیْتِهِ، وَ جَمیعِ الْمُرْسَلینَ وَالنَّبِیّینَ حَتّی یَرْضَی اللّهُ.

و درود خدا بر محمّد آن پیامبر بزرگوار و بر خاندانش و بر تمام رسولان و پیامبران تا آن جا که خدا خشنود گردد.

٨ـ از رسول گرامی(صلی الله علیه وآله که هر کس کلمات ذیل را هر روز ده بار بگوید ، از شرّ ابلیس و لشکریانش در امان می ماند، دین او ادا و همّ و غمّ او زایل می گردد و در مشکلش گشایشی بوجود می آید:

اَعْدَدْتُ لِکُلِّ هَوْل لا اِلهَ اِلاَّ اللّهُ، وَ لِکُلِّ هَمٍّ وَ غَمٍّ ما شاءَاللّهُ، وَ لِکُلِّ نِعْمَة

مهیا کردم برای هر بیم و هراسی لااله الاالله را و برای هر غم و اندوهی ماشاءالله را و برای هر نعمتی

اَلْحَمْدُ لِلّهِ، وَلِکُلِّ رَخاءِ اَلشُّکْرُ لِلّهِ، وَ لِکُلِّ اُعْجُوبَة سُبْحانَ اللّهِ، وَ لِکُلِّ

الحمدلله را و برای هر آسودگی الشکرلله و برای هر شگفتی سبحان الله و برای

ذَنْب اَسْتَغْفِرُاللّهَ، وَ لِکُلِّ مُصیبَة اِنّا لِلّهِ وَ اِنّا اِلَیْهِ راجِعُونَ، وَ لِکُلِّ ضیق

هر گناهی استغفرالله و برای هر پیش آمد ناگوار اناللّه و انااليه راجعون و برای هر فشار و سختی

حَسْبِیَ اللّهُ، وَ لِکُلِّ قَضاء وَ قَدَر تَوَکَّلْتُ عَلَی اللّهِ، وَ لِکُلِّ عَدُوٍّ اِعْتَصَمْتُ

حسبی الله و برای هر قضا و قدری «توکلت علی الله» و برای هر دشمنی اعتصمت بالله

بِاللّهِ، وَ لِکُلِّ طاعَة وَ مَعْصِیَة لا حَوْلَ وَ لا قُوَّةَ اِلاّ بِاللّهِ الْعَلِیِّ الْعَظیمِ.

و برای هر اطاعت و نافرمانی لاحول ولا قوة الاّ بالله العلی العظیم را.

۹ـ در ((ثواب الاعمال))، «کافی» و کتاب «محاسن» از امام صادق(علیه السلام) از رسول خدا(صلی الله علیه وآله) نقل شده که فرمود: کسی که هر روز پانزده مرتبه بگوید :

لا اِلهَ اِلاَّ اللهُ حَقّاً حَقّاً، لا اِلهَ اِلاَّ اللهُ ایماناً وَ تَصْدیقاً، لا اِلهَ اِلاَّ اللهُ عُبُودِیَّةً وَرِقّاً. معبودی نیست جز خدا که حق است حق، معبودی نیست جز خدا از روی ایمان و تصدیق معبودی نیست جز خدا از روی بندگی و بردگی.

خداوند با لطف و رحمتش به او توجّه می کند و نظرش را از او برنگرداند تا داخل بهشت شود.

۱۰ـ «قطب راوندی» روایت کرده است که عابدی از بنی اسرائیل از خداوند درخواست کرد که ای پروردگار من، حال من نزد تو چگونه است; آیا خیر است تا افزون کنم، یا شرّ است تا از آن توبه نمایم؟

خداوند فرشته ای را به سوی او فرستاد و به او گفت: تو نزد خدا هیچ خیر نداری، گفت ای پروردگار من، پس کجاست اعمال من؟! در جواب گفت: هرگاه عمل خیری انجام می دادی مردم را از آن آگاه می ساختی و دوست داشتی که در میان مردم به عنوان شخص خوبی به حساب آيی و از تو به نیکی یاد کنند، لذا به آنچه می خواستی رسیدی، این جواب بر آن عابد گران آمد و غمگین شد، خداوند بار دیگر پیکش را فرستاد و به او گفت: خدای تبارك و تعالی می فرماید: (برای جبران گذشته) از همین لحظه خودت را در اختیار من قرار ده با صدقه ای که هر روز به عدد رگهای بدنت پرداخت می کنی. عرض کرد: ای پروردگار من! آیا کسی توان چنین چیزی را دارد؟ جواب آمد: هر روز ۳٦۰ مرتبه بگو:

((سُبْحانَ اللهِ وَ الْحَمْدُ لِلّهِ، وَ لا اِلهَ اِلاَّ اللهُ وَ اللهُ اَکْبَرُ، وَ لا حَوْلَ وَ لا قُوَّةَ اِلاّ بِاللهِ)).

منزّه است خدا و ستایش از آنِ خداست و معبودی نیست جز خدا و خدا بزرگتر از توصیف است و جنبش و نیرويی نیست جز به خدا.

۱۱ـ در روایت دیگری از امام صادق(علیه السلام) آمده است که: هر کس به مدّت دو ماه پی درپی، هر روز چهارصد مرتبه کلمات ذیل را بگوید، خداوند علم و مال فراوان به او روزی می کند:

اَسْتَغْفِرُاللهَ الَّذی لا اِلهَ اِلاَّ هُوَ الْحَیُّ الْقَیُّومُ، اَلرَّحْمنُ الرَّحیمُ، بَدیعُ

آمرزش خواهم از خدايی که معبودی جز او نیست زنده و پاینده و بخشاینده و مهربان پدیدآرنده

السَّمواتِ وَالْاَرْضِ، مِنْ جَمیعِ ظُلْمی وَ جُرْمی وَ اِسْرافی عَلی نَفْسی، وَ اَتُوبُ اِلَیْهِ.

آسمانها و زمین (آمرزش) از تمام ستمکاری و جنایت و زیاده روی بر خود و بسویش توبه کنم.

۱۲ـ «مرحوم کفعمی» و بزرگان دیگر روایت کرده اند که خواندن این دعا در هر روز، مستحب است:

اَللّهُمَّ اِنّی اَسْئَلُكَ بِنُورِ وَجْهِكَ الْمُشْرِقِ الْحَیِّ الْباقِی الْکَریمِ، وَ اَسْئَلُكَ

خدایا از تو می خواهم به نور تابناك ذاتت که زنده و پایدار و بزرگوار است و از تو خواهم

بِنُورِ وَجْهِكَ الْقُدُّوسِ الَّذی اَشْرَقَتْ بِهِ السَّمواتُ، وَانْکَشَفَتْ بِهِ

به نور پاك ذاتت که تابان گشت بوسیله اش آسمانها و برطرف گشت بدان

الظُّلُماتُ، وَ صَلُحَ عَلَیْهِ اَمْرُ الاَوَّلینَ وَالاْخِرینَ، اَنْ تُصَلِّیَ عَلی مُحَمَّد

تاریکیها و اصلاح گشت بدان کار اوّلین و آخرین که درود فرستی بر محمّد

وَآلِهِ، وَ اَنْ تُصْلِحَ شَأْنی کُلَّهُ.

و آلش و همه کارهایم را اصلاح کنی.

۱۳ـ از امام باقر(علیه السلام) روایت شده است که فرمود: کسی که هر روز کلمات ذیل را بگوید خداوند مشکلات دنیا و آخرتش را حل می کند:

بِسْمِ اللهِ، حَسْبِیَ اللهُ، تَوَکَّلْتُ عَلَی اللهِ، اَللّهُمَّ اِنّی اَسْئَلُكَ خَیْرَ اُمُوری

بنام خدا بس است مرا خدا توکل کنم بر خدا خدایا از تو خواهم خیر و خوبی کارهایم را

کُلِّها، وَ اَعُوذُ بِكَ مِنْ خِزْیِ الدُّنْیا وَ عَذابِ الاْخِرَةِ.

همگی و پناه برم به تو از خواری دنیا و عذاب آخرت.

۱٤ـ و نیز روایت شده است که هر کس هر روز هفت مرتبه دعای ذیل را بخواند خداوند مشکلات دنیا و آخرتش را کفایت می کند:

حَسْبِیَ اللهُ رَبِّی،اَللهُ لا اِلهَ اِلاّ هُوَ،عَلَیْهِ تَوَکَّلْتُ،وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظیمِ.

بس است مرا خدا پروردگارم خداست معبودی جز او نیست بر او توکل کنم و اوست پروردگار عرش عظیم.

۱۵ـ همچنین روایت شده است: هر کس در طول یك سال، هر روز این دعا را بخواند، از دنیا نمی رود تا جای خود را در بهشت ببیند:

سُبْحانَ الدّآئِمِ الْقآئِمِ، سُبْحانَ الْقآئِمِ الدّآئِمِ، سُبْحانَ الْواحِدِ الاَحَدِ،

منزه است خدای جاویدان پابرجا منزه است پا برجای جاویدان منزه است یگانه یکتا

سُبْحانَ الْفَرْدِ الصَّمَدِ، سُبْحانَ الْحَیِّ الْقَیُّومِ، سُبْحانَ اللهِ وَبِحَمْدِهِ،

منزه است بی همتای بی نیاز منزه است زنده پاینده منزه است خدا و به حمد او مشغولم

سُبْحانَ الْحَیِّ الَّذی لایَمُوتُ، سُبْحانَ الْمَلِكِ الْقُدُّوسِ، سُبْحانَ رَبِّ

منزه است زنده ای که نمیرد منزه است فرمانروای پاکیزه منزه است پروردگار

الْمَلائِکَةِ وَالرُّوحِ، سُبْحانَ الْعَلِیِّ الاَعْلی، سُبْحانَهُ وَ تَعالی.

فرشتگان و روح منزه است والای برتر منزه است و برتر.

۱٦ـ هنگام ظهر، نخستین کاری که انجام می دهی خواندن این دعا باشد، که امام باقر(علیه السلام) به یکی از یاران خود فرمود: محافظت بر این دعا کن همان گونه که از چشم هایت محافظت می کنی:

سُبْحانَ اللهِ وَ لا اِلهَ اِلاَّ اللهُ، وَ الْحَمْدُ لِلّهِ الَّذی لَمْ یَتَّخِذْ صاحِبَةً وَ لاوَلَداً، وَلَمْ یَکُنْ لَهُ شَریكٌ فِی الْمُلْكِ،وَلَمْ یَکُنْ لَهُ وَلِیٌّ مِنَ الذُّلِّ،وَکَبِّرْهُ تَکْبیراً. منزه است خدا و معبودی جز خدا نیست و ستایش خاصّ خدایی است که نگرفته همسری و نه فرزندی و نیست برایش شریکی در فرمانروایی و نیست برایش سرپرستی از خواری و به بزرگی او را تکبیر گوی.

یادآوری لازم: بدیهی است هدف از خواندن اذکار و دعاهای فوق تنها لقلقه زبان نیست بلکه افراد با ایمان باید در محتوای آنها بیندیشند و روح و جان و خلق و خوی خود را با آن تطبیق دهند، تا شاهد مقصود را در آغوش گیرند. و نیز روشن است که انجام همه اینها برای همه کس میسّر نیست، هر کس به مقدار توانش می تواند از این خرمن عطرآگینِ اذکار و دعاها خوشه هایی بچیند و مشام جان خود را معطّر سازد، و در مسیر هدایت و خودسازی، هر روز گامهای برجسته تری بردارد.

دعاهای ایّام هفته

دعاهای روزهای هفته که از امام سجاد(علیه السلام) نقل شده در عین فشردگی بسیار پرمحتوا و آموزنده و پرارزش است که هر کس آن را بخواند و روح و جان خود را با آن هماهنگ سازد به یقین سعادتمند خواهد شد و استفاده از این دعاها را به همه ـ مخصوصاً جوانان ـ توصیه می کنیم.

دعای روز شنبه

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمنِ الرَّحیمِ

به نام خداوند بخشنده مهربان

بِسْمِ اللهِ کَلِمَةِ الْمُعْتَصِمینَ، وَ مَقالَةِ الْمُتَحَرِّزینَ، وَ اَعُوذُ بِاللهِ مِنْ جَوْرِ

بنام خدا سخن پناهندگان و گفتار پناه جویان و پناه می برم به خداوند از جور

الْجآئِرینَ، وَکَیْدِ الْحاسِدینَ، وَ بَغْیِ الظّالِمینَ، وَ اَحْمَدُهُ فَوْقَ حَمْدِ

ستمکاران و بداندیشی حسودان و ستم ستمگران و می ستایمش فوق ستایش

الْحامِدینَ، اَللّهُمَّ اَنْتَ الْواحِدُ بِلا شَریك، وَالْمَلِكُ بِلا تَمْلیك، لا تُضادُّ

ستایش کنندگان خدایا تویی یگانه بی شریك و پادشاه بی نیاز (که پادشاهی را دیگری به او تملیك نکرده) در برابر فرمان تو ضدّیّت نشود

فی حُکْمِكَ، وَ لا تُنازَعُ فی مُلْكِكَ، اَسْئَلُكَ اَنْ تُصَلِّیَ عَلی مُحَمَّد عَبْدِكَ

و در پادشاهیت کشمکشی روی ندهد از تو می خواهم که درود فرستی بر محمّد بنده

وَ رَسُولِكَ، وَ اَنْ تُوزِعَنی مِنْ شُکْرِ نَعْمآئِكَ ما یَبْلُغَنی فی غایَةِ رِضاكَ،

و رسولت و به من طریقه سپاسگزاری نعمتهایت را چنان بیاموزی که مرا به سرحد خشنودیت برساند

وَاَنْ تُعینَنی عَلی طاعَتِكَ، وَلُزُومِ عِبادَتِكَ، وَاسْتِحْقاقِ مَثُوبَتِكَ بِلُطْفِ

و کمکم دهی بر طاعت خود و پیوستگی عبادت خویش و استحقاق پاداشت بوسیله لطف

عِنايَتِكَ، وَ تَرْحَمَنى بِصَدّى عَنْ مَعاصيكَ ما اَحْيَيْتَنى، وَ تُوَفِّقَنى لِما

و عنايتت و به من ترحم كنى به اين كه تا زنده ام از گناهان بازم دارى و تا زمانى كه در اين جهان نگاهم دارى موفقم دارى به آنچه

يَنْفَعُنى ما اَبْقَيْتَنى، وَ اَنْ تَشْرَحَ بِكِتابِكَ صَدْرى، وَ تَحُطَّ بِتِلاوَتِهِ

سودم رساند و بوسيله كتاب خود (قرآن) سينه ام بگشايى و با خواندن آن جرم

وِزْرى، وَ تَمْنَحَنِى السَّلامَةَ فى دينى وَ نَفْسى، وَلاتُوحِشَ بى اَهْلَ

و گناهم بريزى و سلامت در دين و جانم عطا كنى و

اُنْسى، وَ تُتِمَّ اِحْسانَكَ فيما بَقِىَ مِنْ عُمْرى، كَما اَحْسَنْتَ فيما مَضى

همدمانم را براى من وحشتناك مكن و احسانت را در مابقى عمر درباره من به اتمام رسان چنانچه در گذشته

مِنْهُ، يا اَرْحَمَ الرّاحِمينَ.

احسان كردى اى مهربانترين مهربانها.

دعای روز یکشنبه

بِسْمِ اللّهِ الرَّحْمنِ الرَّحیمِ

به نام خداوند بخشنده مهربان

بِسْمِ اللّهِ الَّذی لا اَرْجُو اِلاَّ فَضْلَهُ، وَ لا اَخْشی اِلاَّ عَدْلَهُ، وَ لا اَعْتَمِدُ اِلاَّ

بنام خدایی که جز فضلش امیدی ندارم و جز عدلش از چیزی ترس ندارم و جز به

قَوْلَهُ، وَ لااَتَمَسَّكُ اِلاَّ بِحَبْلِهِ، بِكَ اَسْتَجیرُ یا ذَا الْعَفْوِ وَ الرِّضْوانِ مِنَ الظُّلْمِ

گفته او اعتماد ندارم و جز به رشته (بندگی و اخلاص) او چنگ نزنم ای دارای گذشت و خشنودی به تو پناه برم از ستم

وَ الْعُدْوانِ، وَمِنْ غِیَرِ الزَّمانِ، وَ تَواتُرِالاَحْزانِ، وَ طَوارِقِ الْحَدَثانِ، وَ مِنِ

و دشمنی (خلق) و از دگرگونیهای روزگار و پی درپی رسیدن اندوهها و حوادث ناگوار شب و از

انْقِضاءِ الْمُدَّةِ قَبْلَ التَّأَهُّبِ وَ الْعُدَّةِ، وَ اِیّاكَ اَسْتَرْشِدُ لِما فیهِ الصَّلاحُ وَ

سپری شدن عمر قبل از آمادگی و توشه گیری و تنها از تو راهنمایی می جویم برای آنچه صلاح

الْاِصْلاحُ، وَ بِكَ اَسْتَعینُ فیما یَقْتَرِنُ بِهِ النَّجاحُ وَالْاِنْجاحُ، وَ اِیّاكَ اَرْغَبُ

و اصلاح من در آن است و از تو یاری طلبم در (رسیدن به) آنچه مقرون به کامیابی و کامروایی است و از تو امید دارم

فی لِباسِ الْعافِیَةِ وَتَمامِها، وَ شُمُولِ السَّلامَةِ وَ دَوامِها، وَاَعُوذُ بِكَ یا رَبِّ

برای پوشش لباس تندرستی کامل و شمول سلامتی دائم و پناه می برم به تو ای پروردگار

مِنْ هَمَزاتِ الشَّیاطینِ، وَ اَحْتَرِزُ بِسُلْطانِكَ مِنْ جَوْرِ السَّلاطینِ،فَتَقَبَّلْ

از وسوسه های شیاطین و احتراز جویم بوسیله سلطنت تو از ستم سلاطین پس (ای خدا)

ما كانَ مِنْ صَلاتی وَصَوْمی، وَ اجْعَلْ غَدی وَ ما بَعْدَهُ اَفْضَلَ مِنْ ساعَتی

نماز و روزه ام را بپذیر وفردای من و مابعد آن را بهتر از این ساعت

وَيَوْمى، وَ اَعِزَّنى فى عَشيرَتى وَ قَوْمى، وَ احْفَظْنى فى يَقْظَتى وَ نَوْمى،

و امروزم قرارده و مرا در میان فامیل و خویشانم عزیز گردان و مرا در بیداری و خوابم حفظ کن

فَاَنْتَ اللهُ خَيْرٌحافِظاً، وَ اَنْتَ اَرْحَمُ الرّاحِمينَ، اَللّهُمَّ اِنّى اَبْرَءُ اِلَيْكَ فى

که تویی خدایی که بهترین نگهبانی و تو مهربانترین مهربانانی خدایا من بسوی تو بیزاری جویم

يَوْمى هذا وَ ما بَعْدَهُ مِنَ الْاحادِ، مِنَ الشِّرْكِ وَ الاِلْحادِ، وَ اُخْلِصُ لَكَ

و در این روز و روزهای یکشنبه دیگر از شرك و بی دینی و دعایم را برای تو

دُعآئى تَعَرُّضاً لِلاِجابَةِ، وَ اُقيمُ نَفْسي عَلى طاعَتِكَ رَجآءً لِلاِثابَةِ، فَصَلِّ

خالص می کنم تا در معرض اجابت قرار گیرد و خویش را بر اطاعتت وا می دارم به امید کسب ثواب پس درود فرست

عَلى مُحَمَّد وَ آلِهِ خَيْرِ خَلْقِكَ، اَلدّاعى اِلى حَقِّكَ، وَاَعِزَّنى بِعِزِّكَ الَّذى

بر محمّد و آل او بهترین خلق خود آن که (مردم را) بسوی حقانیّتت خواند و مرا به عزّت تزلزل ناپذیرت

لايُضامُ، وَ احْفَظْنى بِعَيْنِكَ الَّتى لا تَنامُ، وَ اخْتِمْ بِالاِنْقِطاعِ اِلَيْكَ اَمْرى،

عزیز گردان و به دیده ات که هرگز نخوابد حفظ کن و ببریدن از خلق و توجه بسوی خودت کارم را به پایان رسان و

وَبِالْمَغْفِرَةِ عُمْرى، اِنَّكَ اَنْتَ الْغَفُورُ الرَّحيمُ.

عمرم را قرین به آمرزش به اتمام رسان که همانا تویی آمرزنده مهربان.

دعای روز دوشنبه

بِسْمِ اللّهِ الرَّحْمنِ الرَّحيمِ

به نام خداوند بخشنده مهربان

اَلْحَمْدُ للهِ الَّذى لَمْ يُشْهِدْ اَحَداً حينَ فَطَرَ السَّمواتِ وَ الاَرْضَ، وَ لاَ اتَّخَذَ

ستايش خاص خدايي است كه هيچ كس را گواه نياورد در آن هنگامى كه آسمانها و زمين را آفريد و كمك كارى

مُعيناً حينَ بَرَءَ النَّسَماتِ، لَمْ يُشارَكْ فِى الاِلهِيَّةِ، وَ لَمْ يُظاهَرْ فِى

براى خود نگرفت در آن هنگامى جنبندگان را پديد آورد در معبوديّت خود شريك ندارد و در يكتايي

الْوَحْدانِيَّةِ، كَلَّتِ الاْلْسُنُ عَنْ غايَةِ صِفَتِهِ، وَ الْعُقُولُ عَنْ كُنْهِ مَعْرِفَتِهِ،

پشتيبانى نشود زبانها از حد وصفش لال و عقلها از كنه معرفتش عاجز است

وَتَواضَعَتِ الْجَبابِرَةُ لِهَيْبَتِهِ، وَ عَنَتِ الْوُجُوهُ لِخَشْيَتِهِ، وَ انْقادَ كُلُّ عَظيم

گردنكشان در برابر هيبتش فروتن و چهره ها از بيم و هراسش خاضع و هر بزرگى در عظمتش

لِعَظَمَتِهِ، فَلَكَ الْحَمْدُ مُتَواتِراً مُتَّسِقاً، وَ مُتَوالِياً مُسْتَوْسِقاً، وَصَلَواتُهُ عَلى

رام گشته پس خاص توست ستايش پى درپى و منظم، و دنباله دار و درودهاى

رَسُولِهِ اَبَداً، وَ سَلامُهُ دآئِماً سَرْمَداً، اَللّهُمَّ اجْعَلْ اَوَّلَ يَوْمى هذا

ابدى و تحيّت هميشگى و دائمى تو بر پيامبرت باد خدايا آغاز امروز مرا

صَلاحاً، وَ اَوْسَطَهُ فَلاحاً، وَ آخِرَهُ نَجاحاً، وَاَعُوذُ بِكَ مِنْ يَوْم اَوَّلُهُ فَزَعٌ،

صلاح و وسطش را رستگارى و پايانش را كامروايي قرارده و پناه مى برم به تو از روزى كه آغازش ترس

وَ اَوْسَطُهُ جَزَعٌ، وَ آخِرُهُ وَجَعٌ، اَللّهُمَّ اِنّى اَسْتَغْفِرُكَ لِكُلِّ نَذْر نَذَرْتُهُ،

و وسطش بى تابى و پايانش درد و رنج باشد خدايا از تو آمرزش خواهم براى هر نذرى كه كرده ام

وَكُلِّ وَعْد وَعَدْتُهُ، وَ كُلِّ عَهْد عاهَدْتُهُ ثُمَّ لَمْ اَفِ بِهِ، وَ اَسْئَلُكَ فى مَظالِمِ

و هر وعده ای که دادم و هر عهدی که بستم ولی به آن وفا نکرده ام و درباره حقوق و مظلمه هایی

عِبادِکَ عِنْدی، فَاَیَّما عَبْد مِنْ عَبیدِکَ اَوْ اَمَة مِنْ اِمآئِکَ، کانَتْ لَهُ قِبَلی

که از بندگانت به گردن دارم درخواست می کنم که هر بنده ای از بندگانت یا هر کنیزی از کنیزانت که در گردن من

مَظْلِمَةٌ ظَلَمْتُها اِیّاهُ فی نَفْسِهِ، اَوْ فی عِرْضِهِ اَوْ فی مالِهِ، اَوْ فی اَهْلِهِ

حقی دارد و از من ستمی به او رسیده در جانش یا در آبرویش یا در مالش یا در خانواده و

وَوَلَدِهِ،اَوْ غیبَةٌ اغْتَبْتُهُ بِها،اَوْ تَحامُلٌ عَلَیْهِ بِمَیْل اَوْ هَویً،اَوْ اَنَفَة اَوْ حَمِیَّة،

فرزندش یا غیبتی از او کرده ام یا باری بر دوشش نهاده ام که سببش خواهش یا هوای نفس

اَوْ رِیآء اَوْ عَصَبِیَّة، غآئِباً کانَ اَوْ شاهِداً، وَ حَیّاً کانَ اَوْ مَیِّتاً، فَقَصُرَتْ

یا خودخواهی یا رشك یا خودنمایی یا تعصّب بیجا بوده چه آن کس غایب باشد چه حاضر، زنده باشد یا مرده، و دست من اکنون

یَدی، وَضاقَ وُسْعی عَنْ رَدِّها اِلَیْهِ، وَ التَّحَلُّلِ مِنْهُ، فَاَسْئَلُکَ یا مَنْ یَمْلِکُ

کوتاه و وسعم نارساست از این که آن حق را به او رد کنم و از او حلالیّت جویم پس از تو می خواهم ای کسی که مالك

الْحاجاتِ وَ هِیَ مُسْتَجیبَةٌ بِمَشِیَّتِهِ، وَ مُسْرِعَةٌ اِلی اِرادَتِهِ، اَنْ تُصَلِّیَ

حاجاتی و به خواست تو آنها مستجاب گردد و بسوی اراده ات شتابان شوند (می خواهم) که درود فرستی

عَلی مُحَمَّد وَ آلِ مُحَمَّد، وَاَنْ تُرْضِیَهُ عَنّی بِما شِئْتَ، وَ تَهَبَ لی مِنْ

بر محمّد و آلش و آن شخص را به آن طور که خواهی از من خشنود گردانی و از

عِنْدِکَ رَحْمَةً، اِنَّهُ لا تَنْقُصُکَ الْمَغْفِرَةُ، وَ لا تَضُرُّکَ الْمَوْهِبَةُ، یا اَرْحَمَ

نزد خود به من رحمتی بخشی زیرا که آمرزش از تو نکاهد و بخشش به تو زیان نرساند ای مهربانترین

الرّاحِمینَ، اَللّهُمَّ اَوْلِنی فی کُلِّ یَوْمِ اثْنَیْنِ نِعْمَتَیْنِ مِنْکَ ثِنْتَیْنِ، سَعادَةً

مهربانها خدایا به من عطا کن در هر روز دوشنبه دو نعمت از جانب خودت یکی خوشبختی

فی اَوَّلِهِ بِطاعَتِکَ، وَ نِعْمَةً فی آخِرِهِ بِمَغْفِرَتِکَ، یا مَنْ هُوَ الاِلهُ، وَ لا یَغْفِرُ الذُّنُوبَ سِواهُ.

در اوّل روز به وسیله فرمانبرداری تو و دیگر نعمتی در آخر روز به آمرزش و مغفرتت ای کسی که تنها معبود ما اوست و گناهان را جز او کسی نیامرزد.

دعای روز سه شنبه

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمنِ الرَّحیمِ

به نام خداوند بخشنده مهربان

اَلْحَمْدُ للهِ وَ الْحَمْدُ حَقُّهُ، كَما يَسْتَحِقُّهُ حَمْداً كَثيراً، وَ اَعُوذُ بِهِ مِنْ شَرِّ

ستایش خاص خداست و حق اوست آن چنانکه شایسته و لایق اوست بسیار، و پناه برم به خدا از بدی شر

نَفْسی، اِنَّ النَّفْسَ لاَمّارَةٌ بِالسُّوءِ اِلاَّ ما رَحِمَ رَبّی، وَ اَعُوذُ بِهِ مِنْ شَرِّ

نفس خود که همانا نفس وادار کننده به بدی است مگر آن را که پروردگار رحم کند و پناه برم به او از شر

الشَّيْطانِ الَّذی يَزيدُنی ذَنْباً اِلی ذَنْبی، وَ اَحْتَرِزُ بِهِ مِنْ كُلِّ جَبّار فاجِر،

شیطان که (پیوسته) گناهی بر گناهم بیفزاید و بوسیله او پناه گیرم از شر هر گردنکش تبه کار

وَسُلْطان جائِر، وَ عَدُوٍّ قاهِر، اَللّهُمَّ اجْعَلْنی مِنْ جُنْدِكَ فَاِنَّ جُنْدَكَ هُمُ

وحکمران ستمکار و دشمن قهّاری خدایا مرا از لشکر خود قرار ده زیرا سپاه تو فقط

الْغالِبُونَ، وَ اجْعَلْنی مِنْ حِزْبِكَ، فَاِنَّ حِزْبَكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ، وَاجْعَلْنی مِنْ

پیروزند و از حزب خویش قرارم ده زیرا حزب تو فقط رستگارند و از اولیای خود

اَوْلِيآئِكَ، فَاِنَّ اَوْلِيآئَكَ لا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَ لا هُمْ يَحْزَنُونَ، اَللّهُمَّ اَصْلِحْ لی

قرارم ده زیرا اولیای تو هستند که خوف و ترسی برایشان نیست و حزن و اندوهی ندارند خدایا دینم را

دينی فَاِنَّهُ عِصْمَةُ اَمْری، وَ اَصْلِحْ لی اخِرَتی فَاِنَّها دارُ مَقَرّی، وَ اِلَيْها مِنْ

اصلاح کن که دین نگهدار کار من است و آخرتم را اصلاح کن که خانه پایدار من آن جاست و از

مُجاوَرَةِ اللِّئامِ مَفَرّی، وَ اجْعَلِ الْحَياةَ زِيادَةً لی فی كُلِّ خَيْر، وَ الْوَفاةَ

مجاورت لئیمان گریزگاهم بدانجاست، و زندگی را برای من مایه فزونی در هر کار خیری قرار ده و مرگ را

راحَةً لى مِنْ كُلِّ شَرٍّ، اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلى مُحَمَّد خاتَمِ النَّبِيّينَ، وَ تَمامِ عِدَّةِ

آسودگى از هر شرى برايم مقرّر فرما. خدا درود فرست بر محمّد خاتم پيمبران و كامل كننده شماره

الْمُرْسَلينَ، وَ عَلى آلِهِ الطَّيِّبينَ الطّاهِرينَ، وَاَصْحابِهِ الْمُنْتَجَبينَ، وَ هَبْ

رسولان و بر آل پاك و پاكيزه اش و اصحاب برگزيده اش و در روز

لى فِى الثُّلاثاءِ ثَلاثاً، لا تَدَعْ لى ذَنْباً اِلاَّ غَفَرْتَهُ، وَ لا غَمّاً اِلاَّ اَذْهَبْتَهُ، وَ لا

سه شنبه سه چيز به من عطا كن: هرگناهى را از من بيامرز، و هر اندوهى را ازمن دور كن، و هر

عَدُوّاً اِلاَّ دَفَعْتَهُ، بِبِسْمِ اللهِ خَيْرِ الاَسْماۤءِ، بِسْمِ اللهِ رَبِّ الاْرْضِ وَ السَّماۤءِ،

دشمنى را از من دفع فرما بنام خدا كه بهترين نامهاست به نام خدا پروردگار زمين و آسمان

اَسْتَدْفِعُ كُلَّ مَكْرُوه اَوَّلُهُ سَخَطُهُ، وَ اَسْتَجْلِبُ كُلَّ مَحْبُوب اَوَّلُهُ رِضاهُ،

دور كنم از خود هر بدى را كه آغازش خشم اوست و مى كشم بسوى خودهر كار محبوبى را كه آغازش خشنودى اوست

فَاخْتِمْ لى مِنْكَ بِالْغُفْرانِ، يا وَلِيَّ الاِحْسانِ.

پس از جانب خود كارم را به آمرزش پايان ده اى صاحب احسان.

دعای روز چهارشنبه

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمنِ الرَّحيمِ

به نام خداوند بخشنده مهربان

اَلْحَمْدُلِلّٰهِ الَّذی جَعَلَ اللَّيْلَ لِباساً، وَ النَّوْمَ سُباتاً، وَ جَعَلَ النَّهارَ نُشُوراً،

ستايش خدايي را كه شب را پوشش (خلق) قرار داد و خواب را مايه آسايش و روز را (وسيله) تكاپو و جنبش

لَكَ الْحَمْدُ اَنْ بَعَثْتَنی مِنْ مَرْقَدی، وَ لَوْ شِئْتَ جَعَلْتَهُ سَرْمَداً، حَمْداً دائِماً

ستايش خاص توست كه مرا از خوابگاهم برانگيختی و اگر اراده می كردی خوابم را هميشگی می كردی آن ستايشی كه دائمی است

لا يَنْقَطِعُ اَبَداً، وَ لا يُحْصی لَهُ الْخَلائِقُ عَدَداً، اَللّٰهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ اَنْ خَلَقْتَ

و قطع نگردد و خلايق شماره اش نتوانند خدايا ستايش خاص توست كه آفريدی

فَسَوَّيْتَ، وَقَدَّرْتَ وَ قَضَيْتَ، وَ اَمَتَّ وَاَحْيَيْتَ،وَ اَمْرَضْتَ وَ شَفَيْتَ،

و پرداختی و اندازه كردی و گذراندی و ميراندی و زنده كردی، بيمار كردی و شفا دادی،

وَعافَيْتَ وَاَبْلَيْتَ، وَعَلَى الْعَرْشِ اسْتَوَيْتَ،وَ عَلَى الْمُلْكِ احْتَوَيْتَ،

تندرست كردی و گرفتار ساختی و بر عرش استيلا يافتی و بر ملك وجود احاطه داری

اَدْعُوكَ دُعآءَ مَنْ ضَعُفَتْ وَسيلَتُهُ، وَ انْقَطَعَتْ حيلَتُهُ، وَ اقْتَرَبَ اَجَلُهُ،

می خوانمت خواندن آن كس كه وسيله اش ضعيف و راه چاره اش قطع شده و مرگش نزديك گشته

وَتَدانی فِی الدُّنْيا اَمَلُهُ، وَ اشْتَدَّتْ اِلی رَحْمَتِكَ فاقَتُهُ، وَ عَظُمَتْ لِتَفْريطِهِ

و آرزويش در دنيا اندك شده و سخت نيازمند رحمتت گرديده و افسوسش در كوتاهی و تقصير خود

حَسْرَتُهُ، وَ كَثُرَتْ زَلَّتُهُ وَ عَثْرَتُهُ، وَخَلُصَتْ لِوَجْهِكَ تَوْبَتُهُ، فَصَلِّ عَلی

بزرگ گشته و لغزش و خطايش بسيار شده و توبه اش بدرگاه تو خالص گرديده پس درود فرست بر

مُحَمَّد خاتَمِ النَّبِيّينَ، وَ عَلى اَهْلِ بَيْتِهِ الطَّيِّبينَ الطّاهِرينَ، وَ ارْزُقْنى

محمّد خاتم پیمبران و بر خاندان پاك پاكیزه اش و شفاعت

شَفاعَةَ مُحَمَّد صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ، وَ لا تَحْرِمْنى صُحْبَتَهُ، اِنَّكَ اَنْتَ

محمّد صلى الله علیه و آله و سلم را روزی من گردان و از همنشینی او محروم مكن كه تو

اَرْحَمُ الرّاحِمينَ، اَللّهُمَّ اقْضِ لى فِى الاَرْبَعآءِ اَرْبَعاً، اِجْعَلْ قُوَّتى

ارحم الراحمین هستی خدایا در روز چهارشنبه چهار حاجت مرا برآور: نیرویم را

فى طاعَتِكَ، وَ نَشاطى فى عِبادَتِكَ، وَ رَغْبَتى فى ثَوابِكَ، وَزُهْدى فيما

در طاعت خویش قرار ده و نشاط و شادمانیم را در عبادتت و رغبت و میلم را در پاداش نیكت و پارساییم را در آنچه

يُوجِبُ لى اَليمَ عِقابِكَ، اِنَّكَ لَطيفٌ لِما تَشآءُ.

موجب عذاب دردناك برای من گردد كه همانا تو نسبت به هرچه بخواهی مدارا كنی.

دعای روز پنج شنبه

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمنِ الرَّحیمِ

به نام خداوند بخشنده مهربان

اَلْحَمْدُ للهِ الَّذی اَذْهَبَ اللَّیْلَ مُظْلِماً بِقُدْرَتِهِ، وَ جآءَ بِالنَّهارِ مُبْصِراً

ستایش خاص خدایی است که شب تار را به قدرتش برد و روز روشن را برحمت خویش

بِرَحْمَتِهِ، وَ کَسانی ضِیآئَهُ وَ اَ نَا فی نِعْمَتِهِ، اَللّهُمَّ فَکَما اَبْقَیْتَنی لَهُ فَاَبْقِنی

بیاورد و روشنی روز را درآن حال که مستغرق نعمتش بودم در برم کرد خدایا همچنان که مرا تا به امروز نگهداشتی برای روزهای دیگر

لاِ َمْثالِهِ، وَ صَلِّ عَلَی النَّبِیِّ مُحَمَّد وَ آلِهِ، وَ لا تَفْجَعْنی فیهِ وَ فی غَیْرِهِ مِنَ

امثال آن نیز نگهدار و درود فرست بر محمّد و آلش و داغدارم مکن در این روز و

اللَّیالی وَ الاَیّامِ، بِارْتِکابِ الْمَحارِمِ وَاکْتِسابِ الْمَاَثِمِ، وَ ارْزُقْنی خَیْرَهُ

شبها و روزهای دیگر به سبب دست زدن به کارهای حرام و فراهم آوردن گناهان و خیر این روز و آنچه در آن

وَخَیْرَ ما فیهِ وَخَیْرَ ما بَعْدَهُ، وَاصْرِفْ عَنّی شَرَّهُ وَشَرَّ ما فیهِ وَ شَرَّما بَعْدَهُ،

است و خیر روزهای بعد را نیز روزی من گردان و شر این روز و آنچه در آن است و شر روزهای بعدش را از من دور گردان

اَللّهُمَّ اِنّی بِذِمَّةِ الاِْسْلامِ اَتَوَسَّلُ اِلَیْکَ، وَ بِحُرْمَةِ الْقُرْآنِ اَعْتَمِدُ عَلَیْکَ،

خدایا من به پیمان اسلام به سویت توسل جویم و به حرمت قرآن بر تو اعتماد کنم

وَبِمُحَمَّد الْمُصْطَفی صَلَّی اللهُ عَلَیْهِ وَ آلِهِ اَسْتَشْفِعُ لَدَیْکَ، فَاعْرِفِ اللّهُمَّ

و به وسیله محمّد مصطفی صلی الله علیه و آله در نزدت شفاعت جویم پس بشناس خدایا

ذِمَّتِیَ الَّتی رَجَوْتُ بِها قَضآءَ حاجَتی، یا اَرْحَمَ الرّاحِمینَ، اَللّهُمَّ اقْضِ

پیمانی را که بدان امید برآوردن حاجتم را دارم ای مهربانترین مهربانها خدایا در روز

لی فِی الْخَمیسِ خَمْساً، لا یَتَّسِعُ لَها اِلاّ کَرَمُکَ، وَ لا یُطیقُها اِلاّ نِعَمُکَ،

پنجشنبه پنج حاجتم را برآور که جز بزرگواری تو گنجایش آنها را ندارد و جز نعمتهای تو بر آن توانا نیست

سَلامَةً اَقْوی بِها عَلی طاعَتِكَ، وَعِبادَةً اَسْتَحِقُّ بِها جَزیلَ مَثُوبَتِكَ،

تندرستی که بوسیله آن بر انجام طاعتت نیرو گیرم، و پرستشی که بدان مستحق پاداشت گردم،

وَسَعَةً فِی الْحالِ مِنَ الرِّزْقِ الْحَلالِ، وَ اَنْ تُؤْمِنَنی فی مَواقِفِ الْخَوْفِ

و فراخی در حال از طریق روزی حلال، و دیگر آن که مرا در توقفگاههای خوفناك (برزخ و قیامت) بوسیله امان خود ایمن گردانی

بِاَمْنِكَ، وَ تَجْعَلَنی مِنْ طَوارِقِ الْهُمُومِ وَالْغُمُومِ فی حِصْنِكَ، وَصَلِّ عَلی

و از حوادث اندوهناك و غمگین در پناه خود قرارم دهی و درود فرست بر

مُحَمَّد وَآلِ مُحَمَّد، وَاجْعَلْ تَوَسُّلی بِهِ شافِعاً، یَوْمَ الْقِیمَةِ نافِعاً، اِنَّكَ اَنْتَ

محمّد و آلش و توسل به او را شفیع من قرار ده و در روز قیامت سودمند که همانا تو

اَرْحَمُ الرّاحِمینَ.

دعای روز جمعه

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمنِ الرَّحیمِ

به نام خداوند بخشنده مهربان

اَلْحَمْدُ للهِ الاَوَّلِ قَبْلَ الاِنْشآءِ وَ الاِحْیآءِ، وَ الْاخِرِ بَعْدَ فَنآءِ الْاَشْیآءِ،

ستایش خاص خدایی است که آغاز هستی پیش از پیدایش و زندگی است و پایان پس از فنای موجودات،

اَلْعَلیمِ الَّذی لا یَنْسی مَنْ ذَکَرَهُ، وَ لا یَنْقُصُ مَنْ شَکَرَهُ، وَ لا یَخیبُ مَنْ

دانایی که هر که یادش کند وی را از یاد نبرد و نعمتش را از آن که سپاس می دارد نکاهد و نومید نسازد آن که

دَعاهُ، وَ لا یَقْطَعُ رَجآءَ مَنْ رَجاهُ، اَللّهُمَّ اِنّی اُشْهِدُکَ وَ کَفی بِکَ شَهیداً،

او را بخواند و امید امیدوارش را قطع نکند خدایا من تو را گواه گیرم و گواه بودن تو کافی است

وَاُشْهِدُ جَمیعَ مَلائِکَتِکَ وَسُکّانَ سَماواتِکَ وَ حَمَلَةَ عَرْشِکَ، وَ مَنْ بَعَثْتَ

وگواه گیرم تمام فرشتگان را و ساکنین آسمانها و حاملین عرشت را و پیمبران

مِنْ اَنْبِیآئِکَ وَرُسُلِکَ، وَ اَنْشَاْتَ مِنْ اَصْنافِ خَلْقِکَ، اَنّی اَشْهَدُ اَنَّکَ اَنْتَ

و رسولانت را که برانگیختی و انواع موجودات بی حسابی را که آفریدی (همه را گواه گیرم) که من گواهی دهم تویی

اللهُ لا اِلـهَ اِلاَّ اَنْتَ، وَحْدَکَ لا شَریکَ لَکَ وَ لا عَدیلَ، وَ لا خُلْفَ لِقَوْلِکَ

خدایی که معبودی جز تو نیست و یگانه ای که شریك و همتا نداری و خلاف و تغییر و تبدیلی در

وَ لا تَبْدیلَ، وَ اَنَّ مُحَمَّداً صَلَّی اللهُ عَلَیْهِ وَ آلِهِ عَبْدُکَ وَرَسُولُکَ، اَدّی ما

گفتار تو نیست و گواهی دهم که محمّد صلی الله علیه و آله بنده و رسول توست که بدانچه

حَمَّلْتَهُ اِلَی الْعِبادِ، وَ جاهَدَ فِی اللهِ عَزَّوَجَلَّ حَقَّ الْجِهادِ، وَ اَنَّهُ بَشَّرَ بِما

مأمورش کرده بودی به بندگانت رساند و درباره خدای عزوجل آن طور که باید کوشش کرد و بدان پاداش نیکی که

هُوَ حَقٌّ مِنَ الثَّوابِ، وَ اَنْذَرَ بِما هُوَ صِدْقٌ مِنَ الْعِقابِ، اَللّهُمَّ ثَبِّتْنى عَلى

حق و درست بود مژده داد و بدان عقابى كه راست بود بيم داد خدايا تا مرا زنده نگاه دارى بر

دينِكَ ما اَحْيَيْتَنى، وَ لا تُزِغْ قَلْبى بَعْدَ اِذْ هَدَيْتَنى، وَ هَبْ لى مِنْ لَدُنْكَ

دين خويش ثابتم گردان و دلم را پس از آن كه راهنمايى‌ام كرده اى منحرف مساز و به من از نزد خود

رَحْمَةً، اِنَّكَ اَنْتَ الْوَهّابُ، صَلِّ عَلى مُحَمَّد وَعَلى آلِ مُحَمَّد، وَ اجْعَلْنى

رحمتى بخشاى كه همانا تويى بخشايشگر درود فرست بر محمّد و بر آلش و مرا از

مِنْ اَتْباعِهِ وَ شيعَتِهِ، وَ احْشُرْنى فى زُمْرَتِهِ، وَوَفِّقْنى لاِ َداءِ فَرْضِ

پيروان و شيعيانش قرار ده و در گروه وى محشورم كن و موفقم دار براى اداى فرائض

الْجُمُعاتِ، وَ ما اَوْجَبْتَ عَلَىَّ فيها مِنَ الطّاعاتِ، وَقَسَمْتَ لاِ َهْلِها مِنَ

جمعه ها و طاعاتى كه در آنها بر من واجب كردى و عطاهايى كه در روز جزا به اهل

الْعَطآءِ فى يَوْمِ الْجَزآءِ، اِنَّكَ اَنْتَ الْعَزيزُ الْحَكيمُ.

آن (طاعات و جمعه ها) قسمت كرده اى كه همانا تويى مقتدر فرزانه.

نكته:

چقدر خوب است كه همه اهل ايمان ـ مخصوصاً جوانان ـ در اين دعاهاى كوتاه و پرمحتواى روزهاى هفته دقّت كنند كه درس هاى بسيار مهمّى در آنها نهفته است.

هر گاه بعد از نماز صبح اين دعاهاى كوتاه خوانده شود و كمى در معانى آن دقّت گردد مى تواند در تمام روز، روح انسان را سرشار از عشق به خدا و توجّه به مسئوليّت هاى دينى و اخلاقى و اجتماعى نمايد.

فضیلت و اعمال شب و روز جمعه

کسی که بخواهد بر اساس روایت «إِنَّ لِلّهِ فِي أَيّامِ دَهْرِكُمْ نَفَحاتٌ أَلا فَتَرَصَّدُوا لَها» در انتظار فرصتهای مناسب و مترصّد وزش نسیمهای رحمت باشد، باید بداند که یکی از بهترین فرصتها، فرصت شب و روز جمعه است; فرصتی که می تواند در آن، هم مغفرت حضرت حق را به سوی خویش جلب کند و هم رحمتش را; با مغفرت، گناهان گذشته را بپوشاند و با رحمت، کمبودها را جبران نموده، و نیروی تازه برای تلاشی جدید در روزهای آینده به دست آورد.

آنچه بر این نکته دلالت دارد، تعبیرات فراوانی است که در روایات اهل بیت(علیهم السلام) در این زمینه وارد شده که به بعضی از آنها اشاره می شود:

۱ـ از روایتی که امام صادق(علیه السلام) از پدران خود از رسول گرامی اسلام(صلی الله علیه وآله) نقل می کند به دست می آید: خدایی که در میان انبیا، پیغمبر اکرم(صلی الله علیه وآله) را و در میان اوصیا، امیر مؤمنان علی(علیه السلام) را و در میان ماهها، رمضان را و در میان شبها، لیلة القدر را برگزید، در میان روزها، روز جمعه را انتخاب کرده است.

و در تعبیری دیگر از امام صادق(علیه السلام) آمده است: «خداوند در تمام اشیا، چیزی را برگزیده است و از میان ایّام، روز جمعه را».

۲ـ در حدیث دیگری از امام باقر(علیه السلام) می خوانیم: خورشید بر روزی طلوع نکرد که با فضیلت تر از روز جمعه باشد.

۳ـ به سندهای معتبر از رسول خدا(صلی الله علیه وآله) نقل شده است که: فرشته ای از ابتدا تا انتهای شب جمعه (از سوی پروردگار) ندا می دهد: «آیا تقاضا کننده ای هست تا عطایش کنم؟ آیا توبه کننده ای هست تا توبه اش را بپذیرم؟ آیا استغفار کننده ای هست تا مورد مغفرتش قرار دهم؟ ای کسی که طالب خیری! به سوی من آی، و ای کسی که طالب شرّی! دست نگه دار» پیوسته این ندا را می دهد تا این که صبح طلوع کند، زمانی که صبح طلوع کرد به جایگاه خودش در ملکوت آسمان برمی گردد.

نظیر همین بیان به سند معتبر دیگر (مطابق روایتی از امام صادق(علیه السلام)، در ارتباط با حاجات دنیا و آخرت، توبه از گناهان، زیاد شدن روزی، شفای بیماران، خلاصی از زندان و نجات از ظلم، از فوق عرش از جانب خداوند سبحان، ندا داده می شود.

۴ـ به سند معتبر از امام صادق(علیه السلام) نقل شده که حضرت یعقوب(علیه السلام) به فرزندانش وعده داد و فرمود: به زودی برای شما استغفار می کنم (سَوْفَ أَسْتَغْفِرُ لَكُمْ رَبِّي) و زمانی که برای این استغفار در نظر گرفت تا درخواست او مورد قبول واقع گردد، سحرگاهان شب جمعه بود.

۵ـ مستحب است روز جمعه، خصوصاً جمعه ماه رمضان، زودتر از روزهای دیگر به مسجد رود، چون از روایت امام باقر(علیه السلام) بدست می آید که ملائکه مقرّبین، روز جمعه فرود می آیند و اسامی واردشوندگان به مسجد را می نویسند.

۶ـ طبق بعضی از روایات قائم آل محمّد ـ عجّل الله تعالی فرجه الشریف ـ در روز جمعه ظهور می کند.

باید همواره ـ به خصوص در روزهای جمعه ـ به یاد آن حضرت باشیم و جلسات خود را با یاد آن منجی جهان بشریت نورانی کنیم و تعجیل در ظهورش را از خداوند قادر متعال بخواهیم .

اعمال شب جمعه

اعمالی که برای شب جمعه نقل شده، بسیار فراوان است، در این جا به ذکر بعضی از آنها اکتفا می شود:

۱ـ ذکر لا إِلهَ اِلاَّ اللّهُ، سُبْحانَ اللّهِ و الْحَمْدُ لِلّهِ را زیاد بگوید که سبب لطف ویژه خداوند است.

۲ـ قابل توجّه است که از بعضی از روایات استفاده می شود که خوب است از روز پنج شنبه به استقبال شب و روز جمعه رود و چیزی که سبب ضعف او برای انجام عبادات جمعه می شود میل نکند.

به سند معتبر از امام باقر(علیه السلام) نقل شده که فرمود: به خدا قسم به من خبر داده شد که اصحاب پیامبر(صلی الله علیه وآله) از روز پنج شنبه خود را برای روز جمعه آماده می کردند، چون فرصت جمعه برای مسلمین فرصتی محدود است.

و نیز مستحب است در آخر روز پنج شنبه به این صورت استغفار کند :

اَسْتَغْفِرُ اللّهَ الَّذی لا اِلـهَ اِلاَّ هُوَ الْحَیُّ الْقَیُّومُ، وَ اَتُوبُ اِلَیْهِ تَوْبَةَ عَبْد

آمرزش خواهم از خدايی که معبودی جز او نیست زنده و پاینده است و بسویش توبه کنم توبه بنده

خاضِع مِسْکین مُسْتَکین، لا یَسْتَطیعُ لِنَفْسِهِ صَرْفاً وَ لا عَدْلا، وَ لا نَفْعاً

فروتن بینوای درمانده که نتواند به نفع خويشتن کاری (کند) نه دفع شری و نه سود

وَلا ضَرّاً، وَ لا حَیاةً وَ لا مَوْتاً وَ لا نُشُوراً، وَ صَلَّی اللّهُ عَلی مُحَمَّد

و زیانی و نه زندگی و مرگی و نه رستاخیزی و درود خدا بر محمّد

وَعِتْرَتِهِ الطَّیِّبینَ الطّاهِرینَ الاَخْیارِ الاَبْرارِ، وَ سَلَّمَ تَسْلیماً.

و عترت پاك و پاکیزه و برگزیدگان نیکش و سلام کاملش بر ایشان باد.

۳ـ بر محمّد و آل محمّد زیاد صلوات بفرستد: چون به سند معتبر از امام صادق(علیه السلام) روایت شده: شب و روز جمعه فرشتگانی از آسمان فرود می آیند که کارشان تا غروب جمعه، تنها نوشتن ثواب صلوات بر محمّد و آل محمّد است، سپس فرمود: سنّت است در هر جمعه ای هزار مرتبه صلوات و در روزهای دیگر صد مرتبه.

مطابق روایت دیگری رسول گرامی(صلی الله علیه وآله) فرمود: در شب غرّا (بسیار درخشنده) و روز أزهر (بسیار روشن) یعنی شب و روز جمعه زیاد بر من صلوات بفرستید، سؤال شد مراد از زیاد چیست؟ فرمود: صد بار و هرچه بیشتر باشد بهتر است.

مطابق روایتی مستحب است صلوات به این صورت باشد:

اَللّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّد وَ آلِ مُحَمَّد، وَ عَجِّلْ فَرَجَهُمْ، وَ أَهْلِكْ عَدُوَّهُمْ

خدایا درود فرست بر محمّد و آلش و فرج ایشان را نزدیك گردان و دشمنانشان را

مِنَ الْجِنِّ وَالاِنْسِ مِنَ الاَوَّلِينَ وَ الاْخَرِينَ.

از جنّ و انس از اوّلین و آخرین نابود کن.

٤ـ قرآن، زیاد تلاوت کند; خصوصاً برای تلاوت بعضی از سوره ها مانند سوره های اسراء و شعراء، نمل، قصص، سجده، ص، احقاف، واقعه، جمعه، کهف، یس، حم دخان، بقره و آل عمران سفارش شده است و برای تلاوت هر یك از این سوره ها ثوابهای بسیاری نقل شده که روح را زنده و قلب را امیدوار می کند.

٥ـ امام صادق(علیه السلام) فرمود: در نماز مغرب شب جمعه، سوره جمعه و سوره توحید خوانده شود و در نماز عشا سوره جمعه و سبّح اسم ربّك الأعلی بخواند (و مطابق روایت دیگری در نماز عشا سوره های جمعه و حشر و مطابق روایت سوّمی جمعه و منافقین را بخواند و هر کدام را انتخاب کند خوب است)، در روایت دیگری از آن حضرت سؤال شده است: شب جمعه چه چیزی بخوانم؟ جواب فرمودند: «انّا انزلناه فی لیلة القدر» و «قل هو الله احد».

٦ـ به سند صحیح از امام صادق(علیه السلام) روایت شده: هر کس شب جمعه بعد از نماز مغرب، چهار رکعت نافله مغرب را بخواند و در آخرین سجده از نوافل هفت مرتبه بگوید:

»اَللّهُمَّ اِنّى أَسْأَلُكَ بِوَجْهِكَ الْكَرِيمِ، وَ اسْمِكَ الْعَظيمِ، اَنْ تُصَلِّيَ عَلى

خدایا از تو درخواست کنم به ذات بزرگوار و نام بزرگت که درود فرستی بر

مُحَمَّد وَ آلِ مُحَمَّد، وَ أَنْ تَغْفِرَ لي ذَنْبِيَ الْعَظيمَ.«

محمّد و آلش و بیامرزی گناه بزرگم.

سر از سجده بر نمی دارد مگر این که گناهانش بخشوده می شود، و بهتر آن است که این عمل را هر شب انجام دهد.

۷ـ بهتر است از خواندن شعر پرهیز داشته باشد; زیرا در روایت صحیح از امام صادق(علیه السلام) نقل شده که برای روزه دار و در حال احرام و داخل حرم مکّه و روز جمعه و در شبها خواندن شعر کراهت دارد، راوی سؤال می کند: اگرچه شعر حقّی باشد؟ فرمود: اگرچه حق باشد.

یادآوری لازم: نگاه به مجموع روایاتی که در این زمینه وارد شده، نشان می دهد که مراد از شعر مکروه، اشعار باطلی است که به خصوص در زمانهای جاهلیّت برای هجو و بدنام کردن کسی به کار گرفته می شده و یا خیال پردازی هایی بود که در زمینه عشقهای مجازی و در وصف زیبارویان از زنان و در راستای ارضای شهوترانیهای غیرمجاز سروده و یا خوانده می شد. شاهد این بیان تعبیراتی است که در لابه لای این روایات به چشم می خورد، از جمله تعبیر به «خَنا» در جمله «مَنْ تَمَثَّلَ بِبَیْتِ شِعْر مِنَ الْخَنا لَمْ تُقْبَلْ مِنْهُ صَلاةٌ فی ذلِکَ الْیَوْمِ» از رسول خدا(صلی الله علیه وآله) نقل شده است; چون «خنا» در لغت به معنای فحش و سخن ناسزاست. دیگر تعبیر به «اِنَّ مِنَ الشِّعْرِ لَحِکَماً» است که بعد از جمله «اَلشِّعرُ مِنْ اِبْلیسَ» از رسول گرامی نقل شده است. چون روشن است که این جمله در مقام مدح اشعار حکمت آمیز است که از شیطانی بودن شعر در جمله قبل، استثنا می شود. دیگر روایاتی است که در زمینه شعرخوانی و شعرسرایی امام رضا(علیه السلام) وارد شده است،و در کلمات منقول از امیرمؤمنان(علیه السلام) اشعار متعدّدی دیده می شود، حتّی دیوان شعری به آن حضرت منسوب است.

از آنچه گذشت می توان پذیرفت که مقصود از «مکروه بودن شعر حق» در اوّلین روایتی که گذشت، اشعار غیردروغ و مطابق واقع است. یعنی راوی سؤال می کند: اگرچه دروغ نباشد و محتوای شعر واقعیّت داشته باشد؟ حضرت جواب می دهد: آری، شعری که خالی از حکمت باشد و بی هدف سروده یا خوانده شود، مکروه است اگرچه دروغ نباشد، و الاّ چگونه می توان پذیرفت خواندن اشعار فراوانی که سراینده آن خود اهل بیت عصمت(علیهم السلام) هستند در شب یا روز جمعه کراهت داشته باشد؟!

شاهد این سخن روایتی است که فرزند کُمیت (شاعر معروف اهل بیت) از پدرش نقل می کند که گفت: من روزی خدمت مولایم امام باقر(علیه السلام) رسیدم; عرض کردم که ای فرزند رسول خدا، من ابیاتی درباره شما گفته ام، اجازه می دهید بخوانم؟ فرمود: می دانی که الان ایّام البیض است (و تناسبی با خواندن شعر ندارد). عرض کردم: این اشعار مخصوص شما اهل بیت(علیهم السلام) است. فرمود: بخوان و من شروع کردم به خواندن این اشعار:

أضْحَكنِی الدّهر و أبْكانی

و الدّهر ذُو صَرف و ألوان..

روشن است که اهمیّت ایام البیض کمتر از روز جمعه نیست.

۸ـ در حقّ برادران دینی دعا کند و با ذکر نام آنان، در حقّشان استغفار نماید. چرا که امام صادق(علیه السلام) از پدرش از جدّش از فاطمه صغری از امام حسین(علیه السلام) از برادرش امام حسن(علیه السلام) نقل می کند که در شب جمعه مادرم فاطمه(علیها السلام) را دیدم که در محراب عبادت ایستاده بود، پیوسته رکوع می کرد و سجده بجا می آورد تا این که فجر طالع شد و شنیدم که برای مؤمنین، آن هم با ذکر اسامی آنان، فراوان دعا می کرد، در حالی که برای خودش چیزی طلب نکرد. عرض کردم: مادرم! چگونه است که برای دیگران دعا می کنی، برای خود دعا نمی کنی؟ فرمود: فرزندم! «اَلْجارُ ثُمَّ الدّار; اوّل همسایه، سپس خانه!».

مخصوصاً در حقّ اموات از برادران دینی دعا کند، چرا که از امام صادق(علیه السلام) روایت شده: هر کس برای ده نفر از برادران اموات خود در شب جمعه دعا کند اهل بهشت خواهد بود.

۹ـ «جمال الأُسبوع» به سند معتبر از امام صادق(علیه السلام) روایت کرده: کسی که در شب جمعه، خواست نماز شب بخواند در رکعت اوّل، حمد و قل هو الله احد و در رکعت دوم حمد و قل یا ایّها الکافرون، رکعت سوم حمد و الم سجده و رکعت چهارم حمد و یا ایّها المدّثّر و رکعت پنجم حمد و حم سجده و یا حمد و نجم و در رکعت ششم حمد و سوره مُلك و در رکعت هفتم حمد و یس و در رکعت هشتم حمد و واقعه و رکعت نهم حمد و فلق و رکعت دهم حمد و ناس و رکعت یازدهم حمد و قل هو الله احد بخواند.

۱۰ـ دعاهایی که برای این شب وارد شده را بخواند که ما در این جا به ذکر چند مورد از آنها اکتفا می کنیم:

الف) از رسول گرامی(صلی الله علیه وآله) نقل شده: هر کس این دعا را در شب جمعه یا روز آن هفت مرتبه بخواند اگر در این شب یا روز بمیرد داخل بهشت شود:

اَللّهُمَّ رَبّی لا اِلهَ اِلاَّ اَنْتَ، خَلَقْتَنی وَ اَنَا عَبْدُكَ وَ ابْنُ اَمَتِكَ، وَ فی قَبْضَتِكَ

خدایا پروردگار من معبودی جز تو نیست مرا آفریدی و من بنده تو و فرزند کنیز توام و در قبضه

وَناصِیَتی بِیَدِكَ، اَمْسَیْتُ عَلی عَهْدِكَ وَ وَعْدِكَ مَا اسْتَطَعْتُ،

قدرت توام و اراده و اختیارم بدست توست تا آن جا که توانستم بر عهد و پیمان تو روز را به شب آورم

اَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ ما صَنَعْتُ، اَبُوءُ بِنِعْمَتِكَ وَ اَبُوءُ بِذَنْبی، فَاغْفِرْ لی اِنَّهُ لا یَغْفِرُ الذُّنُوبَ اِلاَّ اَنْتَ.

پناه می برم به تو از شر آنچه کرده ام هم به نعمت تو اعتراف دارم و هم به گناه خود پس گناهم را بیامرز که براستی نیامرزد گناهان را جز تو.

ب) «شیخ طوسی» و «سیّد بن طاووس» و «کفعمی» و «سیّد بن باقی» نوشته اند: مستحب است شب و روز جمعه و شب و روز عرفه این دعا را بخواند، که مطابق آنچه در «مصباح» شیخ طوسی آمده، چنین است:

اَللّهُمَّ مَنْ تَعَبَّأَ وَ تَهَیَّأَ وَ اَعَدَّ وَ اسْتَعَدَّ لِوِفادَة اِلی مَخْلُوق رَجاءَ رِفْدِهِ،

خدایا هرکس مجهز و آماده و مهیا و مستعد برای ورود بر مخلوقی شده امید دهش

وَطَلَبَ نآئِلِهِ وَجآئِزَتِهِ، فَاِلَیْكَ یا رَبِّ تَعْبِئَتی وَ اسْتِعْدادی، رَجآءَ عَفْوِكَ،

و به جستجوی جایزه و بخشش او پس ای پروردگار من آمادگی و استعداد من بسوی توست و آرزوی عفو تو

وَ طَلَبَ نآئِلِكَ وَ جآئِزَتِكَ، فَلا تُخَیِّبْ دُعآئی، یا مَنْ لا یَخیبُ عَلَیْهِ

و خواهش بخشش و جایزه ات را دارم پس در این خواهشی که دارم نومیدم مکن ای کسی که هیچ خواهنده ای ناامید

سائِلٌ، وَلا یَنْقُصُهُ نآئِلٌ، فَاِنّی لَمْ آتِكَ ثِقَةً بِعَمَل صالِح عَمِلْتُهُ، وَ لا

از درگاهش نرود و هیچ گیرنده عطایی از (کرمش) نکاهد و من به اعتماد عمل صالحی که کرده باشم بدرگاهت نیامده و نه

لِوِفادَةِ مَخْلُوق رَجَوْتُهُ، اَتَیْتُكَ مُقِرّاً عَلی نَفْسی بِالاِسآئَةِ وَالظُّلْمِ،

به مخلوقی وارد شده ام که از او امیدی داشته باشم بلکه بدرگاه تو آمده ام در حالی که اقرار دارم که بخود بدی و ستم کرده

مُعْتَرِفاً بِاَنْ لا حُجَّةَ لى وَ لا عُذْرَ، اَتَيْتُكَ اَرْجُو عَظيمَ عَفْوِكَ الَّذى

و معترفم که هیچ دلیل و عذری هم بر این بدی و ستم نداشته ام، آمده ام به امید آن عفو عظیم تو

عَفَوْتَ بِهِ عَنِ الْخاطِئينَ، فَلَمْ يَمْنَعْكَ طُولُ عُكُوفِهِمْ عَلى عَظيمِ الْجُرْمِ

که بدان از خطاکاران درگذری و توقف طولانی آنها بر جرم بزرگ بازت نداشت

اَنْ عُدْتَ عَلَيْهِمْ بِالرَّحْمَةِ، فَيا مَنْ رَحْمَتُهُ واسِعَةٌ، وَ عَفْوُهُ عَظيمٌ، يا

از این که باز بدانها مهر ورزی ای کسی که رحمتش وسیع و گذشتش بزرگ است ای

عَظيمُ يا عَظيمُ يا عَظيمُ، لا يَرُدُّ غَضَبَكَ اِلاَّ حِلْمُكَ، وَ لا يُنْجى مِنْ

خدای بزرگ ای خدای بزرگ ای خدای بزرگ خشم تو را جز بردباریت جلوگیری نکند و از غضب تو

سَخَطِكَ اِلاَّ التَّضَرُّعُ اِلَيْكَ، فَهَبْ لى يا اِلـهى فَرَجاً بِالْقُدْرَةِ الَّتى تُحْيى

جز زاری به درگاهت چیزی نجات نبخشد پس ای معبود من بدان قدرتی که سرزمینهای مرده را بدان وسیله

بِها مَيْتَ الْبِلادِ، وَ لا تُهْلِكْنى غَمّاً حَتّى تَسْتَجيبَ لى، وَ تُعَرِّفَنِى الاِجابَةَ

زنده می گردانی گشایشی بر من بخش و مرا به حال اندوه هلاکم مکن تا دعایم را مستجاب کنی و اجابت دعایم را

فى دُعآئى، وَ اَذِقْنى طَعْمَ الْعافِيَةِ اِلى مُنْتَهى اَجَلى، وَ لا تُشْمِتْ بى

به من بنمایانی و طعم تندرستی را تا پایان عمر به من بچشان و گرفتار شماتت

عَدُوّى، وَلا تُسَلِّطْهُ عَلَيَّ، وَ لا تُمَكِّنْهُ مِنْ عُنُقى، اِلهى اِنْ وَضَعْتَنى فَمَنْ

دشمنم مکن و او را بر من مسلط مگردان و بر گردنم سوارش منما خدای من اگر تو مرا پست کنی پس کیست

ذَا الَّذى يَرْفَعُنى، وَ اِنْ رَفَعْتَنى فَمَنْ ذَا الَّذى يَضَعُنى، وَ اِنْ اَهْلَكْتَنى فَمَنْ

که (بتواند) بلندم کند و اگر تو بلندم کنی پس کیست که (بتواند) پستم کند و اگر هلاکم کنی پس کیست

ذَا الَّذى يَعْرِضُ لَكَ فى عَبْدِكَ، اَوْ يَسْئَلُكَ عَنْ اَمْرِهِ، وَ قَدْ عَلِمْتُ اَنَّهُ لَيْسَ

که درباره این بنده ات متعرض تو شود یا از وضع او از تو پرسش کند ولی بطور مسلّم این را دانسته ام که

فى حُكْمِكَ ظُلْمٌ، وَ لا فى نَقِمَتِكَ عَجَلَةٌ، وَ اِنَّما يَعْجَلُ مَنْ يَخافُ الْفَوْتَ،

در حکم تو ستمی نیست و نه در انتقام تو شتابی است زیرا کسی شتاب (در انتقام) کند که بترسد (فرصت) از دست برود

وَ اِنَّما يَحْتاجُ اِلَى الظُّلْمِ الضَّعيفُ، وَ قَدْ تَعالَيْتَ يا اِلـهى عَنْ ذلِكَ عُلُوّاً

و شخص ناتوان نیازمند به ستم می باشد و درصورتی که ای معبود من تو از این گونه مطالب بسیار برتر

كَبيراً، اَللّـهُمَّ اِنّى اَعُوذُ بِكَ فَاَعِذْنى، وَ اَسْتَجيرُ بِكَ فَاَجِرْنى، وَاَسْتَرْزِقُكَ

و بزرگتری خدایا به تو پناه آرم پس یاریم ده و از تو امان خواهم پس امانم ده و از تو روزی طلبم

فَارْزُقْنى، وَ اَتَوَكَّلُ عَلَيْكَ فَاكْفِنى، وَ اَسْتَنْصِرُكَ عَلى عَدُوّى فَانْصُرْنى،

پس روزیم ده و بر تو توکل کنم پس کفایتم فرما وبرای پیروزی بر دشمنم از تو یاری خواهم پس یاریم ده

وَاَسْتَعينُ بِكَ فَاَعِنّى، وَ اَسْتَغْفِرُكَ يا اِلـهى فَاغْفِرْ لى، آمينَ آمينَ آمينَ.

و از تو کمك خواهم پس کمکم ده و از تو آمرزش طلبم ای معبود من پس بیامرزم آمین آمین آمین.

ج) خواندن دعای کمیل

د) خواندن دعای: ((اَللّٰهُمَّ يا شاهِدَ كُلِّ نَجْوى...)) که در شب عرفه نیز خوانده می شود

هـ) ده مرتبه بگوید:

يا دائِمَ الْفَضْلِ عَلَى الْبَرِيَّةِ، يا باسِطَ الْيَدَيْنِ بِالْعَطِيَّةِ، يا صاحِبَ

ای کسی که فضل و بخشش بر خلق دائمی است و ای آن که دو دست احسانت به عطابخشی باز است ای دارنده

الْمَواهِبِ السَّنِيَّةِ، صَلِّ عَلى مُحَمَّد وَ آلِهِ خَيْرِ الْوَرى سَجِيَّةً، وَ اغْفِرْ لَنا

بخشش های ارجمند درود فرست برمحمّد و آلش که بهترین مردمند در سرشت و نهاد و بیامرز ما را

يا ذَا الْعُلى فِي هذِهِ الْعَشِيَّةِ.

ای خدای بلندمرتبه در این شب.

یادآوری: این ذکر شریف در کلیّه شبهای عید نیز خوانده می شود.

و) «شیخ طوسی» و «سیّد بن طاووس» گفته اند: خواندن این دعا در سحر شب جمعه مستحب است:

اَللّهُمَّ صَلِّ عَلی مُحَمَّد وآلِهِ، وَهَبْ لِیَ الْغَداةَ رِضاكَ، وَ اَسْكِنْ قَلْبی

خدایا درود فرست بر محمّد و آلش و خشنودی خودرا در این بامداد به من ببخش و خوف خود را در دلم

خَوْفَكَ، وَاقْطَعْهُ عَمَّنْ سِواكَ، حَتّی لا اَرْجُوَ وَ لا اَخافَ اِلاَّ اِیّاكَ، اَللّهُمَّ

جای ده و از غیر خود (امیدم را) قطع کن تا بدانجا که امید نداشته باشم و نترسم جز از تو خدایا

صَلِّ عَلی مُحَمَّد وَآلِهِ، وَ هَبْ لی ثَباتَ الْیَقینِ، وَ مَحْضَ الاِخْلاصِ،

درود فرست بر محمّد و آلش و (اینها را که می گویم) به من ببخش: یقین ثابت و اخلاص پاك

وَشَرَفَ التَّوْحیدِ، وَ دَوامَ الاِسْتِقامَةِ، وَ مَعْدِنَ الصَّبْرِ، وَالرِّضا بِالْقَضآءِ

و شرف یگانه پرستی و استقامتی پایدار و کان شکیبایی و خشنود بودن به قضا

وَالْقَدَرِ، یا قاضِیَ حَوائِجِ السّآئِلینَ، یا مَنْ یَعْلَمُ ما فی ضَمیرِ الصّامِتینَ،

و قدر ای روا کننده حاجتهای سائلان و ای دانای نهاد خاموشان

صَلِّ عَلی مُحَمَّد وآلِهِ، وَ اسْتَجِبْ دُعائی، وَاغْفِرْ ذَنْبی، وَ اَوْسِعْ رِزْقی،

درود فرست بر محمّد و آلش و دعای مرا مستجاب گردان و گناهم را بیامرز و روزیم را فراخ کن

وَاقْضِ حَوآئِجی فی نَفْسی، وَ اِخْوانی فی دینی وَاَهْلی، اِلهی طُمُوحُ

و حاجتهایم را درباره خودم و برادران دینی ام و خانواده ام برآور خدایا آرمانهای

الاْمالِ قَدْ خابَتْ اِلاَّ لَدَیْكَ، وَ مَعاكِفُ الْهِمَمِ قَدْ تَعَطَّلَتْ اِلاَّ عَلَیْكَ،

بلند نومید شد مگر نزد تو و جایگاه همتها معطل ماند جز همتی که بر تو (متوجه) باشد

وَمَذاهِبُ الْعُقُولِ قَدْ سَمَتْ اِلاَّ اِلَیْكَ، فَاَنْتَ الرَّجآءُ وَ اِلَیْكَ الْمُلْتَجَأُ، یا

و راه خِرَدها به بن بست رسید جز راهی که بسوی توست پس تویی امید و پناهگاه درگاه توست ای

اَكْرَمَ مَقْصُود، وَ اَجْوَدَ مَسْئُول، هَرَبْتُ اِلَیْكَ بِنَفْسی یا مَلْجَأَ الْهارِبینَ

بزرگوارترین کسی که بسویش رو کنند و بخشنده ترین کسی که از او بخواهند بسوی تو گریختم ای پناه گریختگان

بِاَثْقالِ الذُّنُوبِ، اَحْمِلُها عَلی ظَهْری، لا اَجِدُ لی اِلَیْكَ شافِعاً سِوی

با بارهای سنگین گناهانی که بر دوش کشم و هیچ شفیعی بدرگاه تو نیابم جز

مَعْرِفَتی بِاَنَّكَ اَقْرَبُ مَنْ رَجاهُ الطّالِبُونَ، وَ اَمَّلَ مالَدَیْهِ الرّاغِبُونَ، یا مَنْ

این که می دانم تو نزدیکترین کسی هستی که جویندگان امید به او دارند و آرزومندان آنچه را نزد اوست آرزو کنند ای کسی که

فَتَقَ الْعُقُولَ بِمَعْرِفَتِهِ، وَ اَطْلَقَ الأَلْسُنَ بِحَمْدِهِ، وَ جَعَلَ مَا امْتَنَّ بِهِ عَلى

عقلها را بوسیله معرفت خویش گشودی و زبانها را به ستایش خود باز کردی و قرار دادی آنچه را بر

عِبادِهِ فی کِفَآءِ لِتَأْدِیَةِ حَقِّهِ، صَلِّ عَلى مُحَمَّد و آلِهِ، وَ لا تَجْعَلْ لِلشَّیْطانِ

بندگان خود احسان و انعام فرمودی در برابر ادای حق خود درود فرست بر محمّد و آلش و برای شیطان

عَلى عَقْلی سَبیلاً، وَ لا لِلْباطِلِ علی عَمَلی دَلیلا.

بر خرد من راهی قرار مده و باطل را راهنمای کردارم مساز.

نماز و دعايي در شب جمعه براى حفظ قرآن

كسى كه مى خواهد توفيق حفظ قرآن را پيدا كند بداند كه ابن عبّاس از امير مؤمنان از رسول خدا(صلى الله عليه وآله) نقل مى كند كه فرمود: آيا دوست دارى كلماتى را به تو بياموزم كه خداوند با آن به تو نفع بخشد و شاگردان تو نيز از آن نفع برند و آنچه را مى آموزى در سينه ات جاى گيرد و ثابت شود؟ عرض كرد: آرى يا رسول الله، فرمود:شب جمعه وقت سحر در ثلث آخر شب و اگر نتوانستى قبل از آن از خواب برخيز، چهار ركعت نماز بخوان در ركعت اوّل پس از حمد سوره يس و در ركعت دوم پس از حمد، سوره الم سجده و در ركعت سوم پس از حمد، دخان و در ركعت چهارم حمد و سوره ملك را بخوان; (سوره ها را مى توان از روى قرآن خواند) پس از سلام، حمد و ثناى خدا بجا آور و به بهترين وجهى بر محمّد و آل محمّد صلوات بفرست، سپس براى مؤمنان استغفار كن، آنگاه بگو:

اَللّهُمَ ارْحَمْنى بِتَرْكِ الْمَعاصى أَبَداً ما أَبْقَيْتَني،وَ ارْحَمْني مِنْ أنْ اَتَكَلَّفَ

خداوندا با توفيق ترك گناه مادام العمر، بر من رحم فرما و نيز ترحم كن كه آنچه برايم

طَلَبَ ما لا يُعْنيني، وَ ارْزُقْني حُسْنَ النَّظَرِ فيما يُرْضيكَ عَنّي، اَللّهُمَّ

نفعى ندارد را طلب نكنم و خوش بينى نسبت به آنچه تو را از من راضى مى كند را روزيم كن، اى خدايى كه

بَديعَ السَّمواتِ وَالاَرْضِ، ذَا الْجَلالِ وَ الاَكْرامِ، وَ الْعِزِّ الَّذي لا يُرامُ،

بدون هيچ سابقه اى آسمانها و زمين را هستى بخشيدى اى صاحب جلال و بخشش و عزّت پايدار،

أَسْأَلُكَ يا اَللّهُ يا رَحْمنُ، بِجَلالِكَ وَ نُورِ وَجْهِكَ، أَنْ تُلْزِمَ قَلْبي حِفْظَ

از تو مى خواهم اى خدا اى بخشنده و به جلال و نور جمالت قسمت مى دهم كه همان طورى كه

كِتابِكَ كَما عَلَّمْتَنيهِ، وَ ارْزُقْني أَنْ أَتْلُوَهُ عَلَى النَّحْوِ الَّذي يُرْضيكَ عَنّي،

قرآنت را به من آموخته اى قلبم را بر حفظ آن وادارى و روزيم كن كه چنان آن را تلاوت كنم كه سبب رضايت تو از من شود.

اَللّهُمَّ بَديعَ السَّمواتِ وَ الاَرْضِ، ذَا الْجَلالِ وَ الاِكْرامِ، وَ الْعِزِّ الَّذي لا

اى خداى هستى بخش آسمانها و زمين، اى صاحب جلال و بخشش و عزّت پايدار

يُرامُ، اَسْأَلُكَ يا اَللّهُ يا رَحْمنُ، بِجَلالِكَ وَ نُورِ وَجْهِكَ، اَنْ تُنَوِّرَ بِكِتابِكَ

از تو مى خواهم اى خدا اى بخشنده و به جلال و نور جمالت قسمت مى دهم كه به توسّط كتابت قرآن

بَصَرى، وَ اَنْ تَشْرَحَ بِهِ صَدْرى، وَ اَنْ تُطْلِقَ بِهِ لِساني، وَ اَنْ تُفَرِّجَ بِهِ عَنْ

چشمم را نورانى سازى و به من شرح صدر دهى و به واسطه آن گره از زبانم بگشايي و گشايشى در

قَلْبي، وَ اَنْ تَسْتَعْمِلَ بِهِ بَدَني، فَاِنَّهُ لا يُعْنِينى عَلَى الْخَيْرِ غَيْرُكَ، وَ لا

قلبم به وجود آورى و بدنم را به كار وادارى چرا كه غير از تو كسى نيست كه بر انجام خير ياريم دهد و غير از تو

يُؤْتيهِ إلاَّ أَنْتَ وَ لا حَوْلَ وَ لا قُوَّةَ إلاّ بِاللهِ الْعَلِيِّ الْعَظيمِ

كسى نيست كه آن توفيق را به من بدهد. و قوّت و نيرويي جز براى خداوند بلندمرتبه و با عظمت نيست.

سپس فرمود: این عمل را در سه شب جمعه، یا پنج شب، یا هفت شب جمعه بجا آور.

نیز نقل شده، بدون مقیّد کردن به وقت سحر و بدون ذکر سه شب، یا پنج، یا هفت شب; و با این تفاوت که در رکعت دوم حمد و دخان و در رکعت سوم حمد و الم سجده خوانده شود .

دعا و نمازی از ناحیه مقدّسه حضرت حجّت(علیه السلام) برای برآورده شدن حاجات

مرحوم «علاّمه مجلسی» از «مهج الدّعوات» از «کنوز النجاح» ابوعلی فضل بن حسن طبرسی نقل می کند: از ناحیه مقدّسه امام عصر (سلام الله علیه) این حدیث صادر شد که: هر کسی نزد خدا حاجتی داشته باشد، شب جمعه بعد از نصف شب، غسل کند و در مصلاّی خودش (محلّی را که در خانه، محلّ نماز قرار داده است) دو رکعت نماز بخواند، در هر رکعت پس از شروع سوره حمد و رسیدن به جمله «ایّاك نعبد و ایّاك نستعین» صد بار آن را تکرار کند و پس از اتمام آن، بقیّه سوره حمد را ادامه دهد و به پایان برساند، سپس یکبار سوره توحید را بخواند و ذکر رکوع و سجود را هفت بار بگوید، پس از اتمام نماز، دعای ذیل را بخواند که قطعاً حاجتش هرچه باشد برآورده می شود، مگر این که مربوط به قطع رحم (و مانند آن) باشد :

اَللّهُمَّ اِنْ اَطَعْتُكَ فَالْمَحْمِدَةُ لَكَ، وَ اِنْ عَصَیْتُكَ فَالْحُجَّةُ لَكَ، مِنْكَ

خدایا اگر فرمانبرداریت کنم پس حمد و ستایش از آن توست و اگر نافرمانیت کنم تو حجّت داری از توست

الرَّوْحُ وَ مِنْكَ الْفَرَجُ، سُبْحانَ مَنْ اَنْعَمَ وَ شَكَرَ، سُبْحانَ مَنْ قَدَّرَ وَ غَفَرَ،

مهر و یاری و از توست گشایش منزه است آن که نعمت داده و قدردانی کرد منزه است آن که مقدر کرد و آمرزید

اللّهُمَّ اِنْ كُنْتُ عَصَیْتُكَ فَاِنّی قَدْ اَطَعْتُكَ فی اَحَبِّ الاْشْیآءِ اِلَیْكَ، وَ هُوَ

خدایا اگر من تو را نافرمانی کردم ولی در عوض فرمانبرداریت کردم در محبوبترین چیزها در نزد تو و آن

الایمانُ بِكَ، لَمْ اَتَّخِذْ لَكَ وَلَداً، وَ لَمْ اَدْعُ لَكَ شَریكاً، مَنّاً مِنْكَ بِهِ عَلَیَّ، لا

ایمان به توست که برایت فرزندی نگرفتم و برایت شریکی قائل نشدم و این منتی بود از تو بر من

مَنّاً مِنّی بِهِ عَلَیْكَ، وَ قَدْ عَصَیْتُكَ یا اِلهی عَلی غَیْرِ وَجْهِ الْمُكابَرَةِ، وَ لاَ

نه این که منتی باشد از من بر تو و این که تو را نافرمانی کردم ای خدا نه از روی کبر و عنادورزی بود و نه

الْخُرُوجِ عَنْ عُبُودِیَّتِكَ، وَلاَ الْجُحُودِ لِرُبُوبِیَّتِكَ، وَلكِنْ اَطَعْتُ هَوایَ

بخاطر این که از تحت بندگیت بیرون رفته و پروردگاریت را منکر شده باشم بلکه پیروی کردم هوای نفسم را

وَاَزَلَّنِی الشَّیْطانُ، فَلَكَ الْحُجَّةُ عَلَیَّ وَ الْبَیانُ، فَاِنْ تُعَذِّبْنی فَبِذُنُوبی غَیْرُ

و شیطان مرا لغزاند پس تو را بر من حجت و بیان هست و اگر عذابم کنی بخاطر گناهان من است

ظالِمٍ لی، وَ اِنْ تَغْفِرْ لی وَ تَرْحَمْنی، فَاِنَّكَ جَوادٌ كَریمٌ، یا كَریمُ یا كَریمُ

و تو ستمکار بر من نیستی واگر بیامرزی مرا و رحم کنی پس براستی تو بخشنده و بزرگواری ای کریم ای کریم

به اندازه یك نفس طولانی ادامه دهد، سپس بگوید:

یا آمِناً مِنْ کُلِّ شَیْء، وَ کُلُّ شَیْء

ای ایمن از هر چیز و هر چیز

مِنْكَ خآئِفٌ حَذِرٌ، اَسْئَلُكَ بِاَمْنِكَ مِنْ کُلِّ شَیْء، وَ خَوْفِ کُلِّ شَیْء مِنْكَ،

از تو ترسان و بیمناك از تو خواهم به همان امانی که از هر چیز داری و آن ترسی که هرچیز از تو دارند

اَنْ تُصَلِّیَ عَلی مُحَمَّد وَ آلِ مُحَمَّد، وَ اَنْ تُعْطِیَنی اَماناً لِنَفْسی وَ اَهْلی

که درود فرستی بر محمّد و آل محمّد و به من امانی دهی برای خود و خانواده

وَوُلْدی، وَ سآئِرِ ما اَنْعَمْتَ بِهِ عَلَیَّ، حَتّی لااَخافَ اَحَداً، وَلا اَحْذَرَ مِنْ

و فرزندان و سایر چیزهایی که به من عطا فرموده ای تا از کسی نترسم و بیم نداشته باشم از

شَیْء اَبَداً، اِنَّكَ عَلی کُلِّ شَیْء قَدیرٌ، وَ حَسْبُنَا اللّهُ وَ نِعْمَ الْوَکیلُ، یا کافِیَ

چیزی هرگز که براستی تو بر هر چیز توانایی و کافی است ما را خدا و نیکو وکیلی است ای کفایت کننده

اِبْراهیمَ نُمْرُودَ، وَ یا کافِیَ مُوسی فِرْعَوْنَ، وَ یا کافِیَ مُحَمَّد صَلَّی اللّهُ

ابراهیم از نمرود و ای کفایت کننده موسی از فرعون و ای کفایت کننده محمّدصلّی الله

عَلَیْهِ و آلِهِ الاَحْزابَ، اَسْئَلُكَ اَنْ تُصَلِّیَ عَلی مُحَمَّد وَ آلِ مُحَمَّد،وَ اَنْ تَکْفِیَنی شَرَّ فُلانِ بْنِ فُلان.

علیه و آله از احزاب کفر، از تو خواهم که درود فرستی بر محمّد و آل محمّد و کفایت کنی از من شر فلان پسر فلان را.

به جای فلان بن فلان اسم دشمن خویش را بر زبان آورد و اگر دشمن خاصّی ندارد، می تواند نام شیطان را که بزرگترین دشمن است یا نام دشمنان اسلام را ببرد.

سپس به سجده رود و حاجتش را طلب کند و نزد خدا تضرّع نماید چراکه هیچ مرد یا زن مؤمنی نیست که این نماز را بجا آورد و این دعا را بخواند مگر این که درهای آسمان برای اجابت دعا به روی او گشوده می شود. ...

آنگاه فرمود: ذلِكَ مِنْ فَضْلِ اللهِ عَلَیْنا وَ عَلَی النّاسِ; این نماز و دعا از فضل خداوند بر ما اهل بیت و بر مردم است.

اعمال روز جمعه

۱ـ از امام صادق(علیه السلام) نقل شده است که فرمود: هر کس مابین نافله صبح و نماز صبح در روز جمعه صد مرتبه بگوید: ((سُبْحانَ رَبِّيَ الْعَظيمِ وَ بِحَمْدِهِ، اَسْتَغْفِرُ اللهَ رَبّي وَ أَتُوبُ إِلَيْهِ)) خداوند خانه ای در بهشت برایش بنا می کند.

۲ـ کسی که پیش از نماز صبح روز جمعه سه مرتبه (از روی خلوص نیّت) بگوید:

((اَسْتَغْفِرُ اللهَ الَّذي لا اِلهَ إلاَّ هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومِ، وَ أَتُوبُ إِلَيْه)) گناهانش آمرزیده می شود، هرچند بسیار زیاد .

۳ـ هیچ عملی در این روز از صلوات بر محمّد و آل محمّد با فضیلت تر نیست، و مطابق حدیثی دیگر: صد بار صلوات در روز جمعه باعث برآورده شدن حوائج می شود، و در روایتی دیگر از امام باقر(علیه السلام) نقل شده که فرمود: عبادتی در روز جمعه نزد من از صلوات بر محمّد و آل محمّد محبوب تر نیست.

و در روایت دیگری از امام صادق(علیه السلام) آمده: هر کس بعد از نماز ظهر و نماز صبح روز جمعه و غیر جمعه بگوید: «اَللّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّد وَ آلِ مُحَمَّد وَ عَجِّلْ فَرَجَهُمْ» نمیرد تا این که حضرت قائم(عجّل الله تعالی فرجه الشّریف) را درک کند. و مطابق روایتی دیگر، شیخ جلیل القدر ابن ادریس در کتاب سرائر از جامع بزنطی نقل کرده که ابوبصیر می گوید: شنیدم از امام صادق(علیه السلام) که صلوات بر محمّد و آل محمّد مابین ظهر و عصر معادل هفتاد رکعت نماز است و بعد از عصر روز جمعه نیز بگوید :

اَللّهُمَّ صَلِّ عَلى مُحَمَّد وَ آلِ مُحَمَّد، اَلاَوْصِياءِ الْمَرْضِيّينَ بِاَفْضَلِ

خدایا درود فرست بر محمّد و آل محمّد اوصیای پسندیده به بهترین

صَلَواتِكَ، وَبارِكْ عَلَيْهِمْ بِاَفْضَلِ بَرَكاتِكَ، وَالسَّلامُ عَلَيْهِمْ وَ عَلى

درودهای خود و برکت ده بر ایشان به بهترین برکاتت و سلام بر ایشان و بر

اَرْواحِهِمْ وَ اَجْسادِهِمْ، وَ رَحْمَةُ اللهِ وَ بَرَكاتُهُ.

ارواح و اجسادشان و رحمت خدا و برکاتش.

٤ـ در نماز صبح در رکعت اوّل((سوره جمعه)) و در رکعت دوم ((سوره توحید)) بخواند.

۵ـ بعد از نماز صبح پیش از آن که سخن بگوید این دعا را بخواند تا کفّاره گناهان او از این جمعه تا جمعه دیگر باشد:

اَللّهُمَّ ما قُلْتُ فی جُمُعَتی هذِهِ مِنْ قَوْل، اَوْ حَلَفْتُ فیها مِنْ حَلْف، اَوْ

خدایا هر گفتاری که در این روز جمعه ام گویم یا سوگندی که در آن خوردم یا

نَذَرْتُ فیها مِنْ نَذْر، فَمَشِیَّتُكَ بَیْنَ یَدَیْ ذلِكَ كُلِّهِ، فَما شِئْتَ مِنْهُ اَنْ

نذری که در آن کردم پس در تمام آنها مشیّت و اراده تو پیش از همه آنهاست آنچه از

یَكُونَ كانَ، وَ ما لَمْ تَشَأْ مِنْهُ لَمْ یَكُنْ، اَللّهُمَّ اغْفِرْ لی وَ تَجاوَزْ عَنّی،

آن بخواهی می شود و آنچه نخواهی نمی شود خدایا مرا بیامرز و از من بگذر

اَللّهُمَّ مَنْ صَلَّیْتَ عَلَیْهِ فَصَلواتی عَلَیْهِ، وَ مَنْ لَعَنْتَ فَلَعْنَتی عَلَیْهِ.

خدایا هر که را تو رحمت بر او فرستادی پس رحمت من هم بر او باد و هر که را تو از رحمتت دور کردی پس لعنت من هم بر او باد.

٦ـ در روایت است: هر کس بعد از نماز صبح در روز جمعه بنشیند و مشغول تعقیبات گردد تا آفتاب طلوع کند خداوند در فردوس اعلی (مقامات عالی بهشت) هفتاد درجه برای او قرار دهد.

٧ـ «شیخ طوسی» روایت کرده است: مستحب است که در تعقیب نماز صبح روز جمعه این دعا را بخواند:

اَللّهُمَّ اِنّی تَعَمَّدْتُ اِلَیْكَ بِحاجَتی، وَ اَنْزَلْتُ اِلَیْكَ الْیَوْمَ فَقْری وَ فاقَتی

خدایا من به خواسته خود تو را قصد کردم و امروز بار فقر و نیازمندی و بیچارگی ام را

وَمَسْكَنَتی، فَاَ نَا لِمَغْفِرَتِكَ اَرْجی مِنّی لِعَمَلی، وَ لَمَغْفِرَتُكَ وَ رَحْمَتُكَ

بدرگاه تو فرود آوردم و من به آمرزش تو امیدوارتر از کردار خود هستم و مسلّماً آمرزش و رحمت تو

اَوْسَعُ مِنْ ذُنُوبی، فَتَوَلَّ قَضآءَ كُلِّ حاجَة لی بِقُدْرَتِكَ عَلَیْها، وَ تَیْسیرِ

وسیع تر از گناهان من است پس به عهده گیر برآوردن هر حاجتی که دارم بدان جهت که قدرت بر آن داری و بر تو

ذلِكَ عَلَیْكَ، وَ لِفَقْری اِلَیْكَ، فَاِنّی لَمْ اُصِبْ خَیْراً قَطُّ اِلاَّ مِنْكَ، وَ لَمْ

آسان است و برای آن که من هم نیازمند به تو هستم زیرا هرگز به خیر نرسیده ام جز از جانب تو

یَصْرِفْ عَنّی سُوءً قَطُّ اَحَدٌ سِواكَ، وَ لَسْتُ اَرْجُو لاِخِرَتی وَ دُنْیایَ، وَ لا

و هیچ کس از من هرگز بدی را دفع نکرده جز تو و من برای آخرت و دنیا

لِیَوْمِ فَقْری،یَوْمَ یُفْرِدُنِی النّاسُ فی حُفْرَتی،وَ اُفْضی اِلَیْكَ بِذَنْبی سِواكَ.

۸ـ سوره های احقاف و مؤمنون را بخواند که مطابق روایتی از امام صادق(علیه السلام)، هر کس شب یا روز جمعه سوره احقاف بخواند ترسی در دنیا به او نرسد و از وحشت قیامت ایمن گردد و هر کس در هر جمعه سوره مؤمنون را بخواند، خداوند اعمال او را به سعادت ختم کند و در فردوس اعلی همراه با پیامبران و رسولان، به او منزل دهد.

خواندن سوره های نساء، هود، کهف، صافات نیز توصیه شده و بعد از نماز صبح سوره الرحمن بخواند و بعد از آیه ((فَبِأَيِّ آلاءِ رَبِّكُما تُكَذِّبانِ)) بگوید: ((لا بِشَيْء مِنْ آلائِكَ رِبِّ أُكَذِّبُ)).

سوره «قل یا ایّها الکافرون» را ده مرتبه هنگام طلوع آفتاب بخواند و دعا کند تا دعایش مستجاب شود.

۹ـ مطابق روایات فراوانی پرداختن به نظافت در جمعه بسیار خوب است از جمله شستن سر با خطمی سبب رهایی از جذام و برص و جنون می شود، و در روایات متعدّدی از امام صادق(علیه السلام) آمده است که گرفتن ناخن و شارب در روز جمعه، سبب فزونی روزی می شود.

۱۰ـ با توجّه به این که بسیاری از مؤمنین در نماز جمعه شرکت می کنند یا به دیدن بستگان و دوستان می روند، مستحب است در این روز از عطر و بوی خوش استفاده کنند. در روایتی از امام موسی بن جعفر(علیهما السلام) آمده است: سزاوار نیست ترك بوی خوش در هر روز و اگر قادر بر آن نبود، یك روز در میان و اگر بر آن نیز قادر نبود در روز جمعه.

۱۱ـ غسل جمعه کند که از سنّتهای مؤکّد است و مطابق روایتی، رسول خدا(صلی الله علیه وآله) به امیرمؤمنان علی(علیه السلام) فرمود: در هر جمعه غسل بجا آور اگرچه هزینه خوراك خود را صرف آن کنی، زیرا سنّتی از این بزرگتر وجود ندارد، و مطابق روایتی دیگر از امام صادق(علیه السلام): هر کس در روز جمعه غسل کند و این دعا را بخواند:

اَشْهَدُ اَنْ لا اِلهَ اِلاَّ اللّهُ وَحْدَهُ لا شَريكَ لَهُ، وَ اَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّداً عَبْدُهُ

گواهی دهم که معبودی جز خدای یگانه نیست که شریکی ندارد و گواهی دهم که محمّد بنده

وَرَسُولُهُ، اَللّهُمَّ صَلِّ عَلی مُحَمَّد وَ آلِ مُحَمَّد، وَ اجْعَلْنی مِنَ التَّوّابينَ، وَاجْعَلْنی مِنَ الْمُتَطَهِّرينَ

و رسول اوست خدایا درود فرست بر محمّد و آل محمّد و مرا از توبه کنندگان و پاکیزه شدگانم قرار ده

برای او طهارتی باشد تا جمعه آینده (یعنی از گناهان پاك می شود و یا اعمالش از طهارت معنوی برخوردار شده، مورد قبول واقع می شود) یادآوری: زمان غسل جمعه بعد از طلوع فجر تا ظهر روز جمعه است.

۱۲ـ صدقه در این روز مستحبّ مؤکّد است و مطابق روایتی از امام صادق(علیه السلام) صدقه در شب جمعه و روز آن، هزار برابر صدقه در اوقات دیگر است.

۱۳ـ با خریدن چیزی نیکو برای خانواده و فرزندان، زمینه شادی آنها را نسبت به آمدن جمعه فراهم کند.

۱٤ـ خود را از کارهای دنیایی فارغ کند و بخشی از روز را به فراگیری مسائل دینی خود مشغول شود، چنانکه از امام صادق(علیه السلام) نقل شده است: نفرین بر مسلمانی که در هفته، (بخشی از) روز جمعه را صرف آموختن مسائل دینی خود نگرداند و برای این امر، خود را از کارهای دیگر فارغ نسازد.

۱٥ـ زیارت حضرت رسول(صلی الله علیه وآله) و ائمّه طاهرین صلوات الله علیهم اجمعین را بجا آورد، که در بخش زیارات کیفیّت آن گذشت.

۱٦ـ به زیارت اموات رود که فضیلت بسیار دارد و از امام باقر(علیه السلام) نقل شده: زیارت کنید مردگان را در روز جمعه، چراکه آنان در این روز از طلوع فجر تا طلوع خورشید، شخص زیارت کننده را می شناسند و شاد می شوند، و البتّه زیارت پدر و مادر و بستگان نزدیك از احیاء اهمیّتش بیشتر است.

۱۷ـ دعای ندبه بخواند که از اعمال اعیاد چهارگانه (غدیر، فطر، قربان و جمعه) است،

۱۸ـ نوافل روز جمعه که بیست رکعت است را بجا آورد، و برای کیفیّت بجا آوردن آن به رساله های عملیّه مراجعه شود.

۱۹ـ نمازهای مستحبّی را که برای روز جمعه نقل شده (نظیر نماز جعفر طیّار، نماز کامله و نماز حضرت رسول(صلی الله علیه وآله) که با سندهای بسیار معتبر و آثار و برکات فراوان نقل شده اند) بجا آورد .

۲۰ـ چون ظهر شود دعایی را بخواند که محمّد بن مسلم از امام صادق(علیه السلام) نقل می کند و مطابق نقل ((شیخ طوسی)) در ((مصباح المتهجّد)) چنین است:

لا اِلهَ اِلاّ اللهُ وَ اللهُ اَکْبَرُ، وَ سُبْحانَ اللهِ وَالْحَمْدُ للهِ الَّذی لَمْ یَتَّخِذْ وَلَداً، وَ لَمْ

معبودی نیست جز خدا و خدا بزرگتر (از توصیف) است منزه است خدا و ستایش خاص خدایی است که فرزندی نگرفته و

یَکُنْ لَهُ شَریکٌ فِی الْمُلْكِ، وَ لَمْ یَکُنْ لَهُ وَلِیٌّ مِنَ الذُّلِّ وَ کَبِّرْهُ تَکْبیراً

شریکی در فرمانروایی برایش نیست و خواری ندارد تا نیازی بیاری داشته باشد و او را به بزرگی یاد کن

سپس بگوید:

يا سابِغَ النِّعَمِ، يا دافِعَ النِّقَمِ، يا بارِئَ النَّسَمِ، يا عَلِيَّ الْهِمَمِ، يا

ای فرو ریز نعمتها ای جلوگیر بدیها و ای آفریننده انسانها ای دارای همتهای والا ای

مُغْشِيَ الظُّلَمِ، يا ذَاالْجُودِ وَالْكَرَمِ، يا كاشِفَ الضُّرِّ وَ الأَلَمِ، يا مُونِسَ

پوشاننده تاریکیها ای صاحب جود و کرم ای برطرف کننده زیان و درد ای همدم

الْمُسْتَوْحِشينَ فِي الظُّلَمِ، يا عالِماً لا يُعَلَّمُ، صَلِّ عَلى مُحَمَّد وَ آلِ

وحشت زدگان در تاریکیها ای دانایی که کسی او را نیاموخته درود فرست بر محمّد و آل

مُحَمَّد، وَ افْعَلْ بِى ما اَنْتَ اَهْلُهُ، يا مَنِ اسْمُهُ دَوآءٌ، وَ ذِكْرُهُ شِفآءٌ،

محمّد و با من آن کن که تو شایسته آنی ای آن که نامش دوای دردها و یادش شفای امراض

وَ طاعَتُهُ غَنآءٌ، اِرْحَمْ مَنْ رَأْسُ مالِهِ الرَّجآءُ، وَ سِلاحُهُ الْبُكاءُ، سُبْحانَكَ

و اطاعتش موجب توانگری و بی نیازی است رحم کن بر آن که سرمایه اش امید و اسلحه اش گریه است منزهی تو

لا اِلـهَ اِلاَّ اَنْتَ، يا حَنّانُ يا مَنّانُ، يا بَديعَ السَّمواتِ وَالأَرْضِ، يا ذَاالْجَلالِ وَ الاِكْرامِ.

معبودی جز تو نیست ای پر مهر ای بسیار نعمت ده ای پدید آرنده آسمانها و زمین ای دارای جلالت و بزرگواری.

۲۱ـ شرکت در نماز جمعه بسیار خوب و پراهمیّت، و سبب شکوه و عظمت اسلام است و اگر توفیق شرکت در نماز جمعه را پیدا نکرد، در نماز ظهر سوره جمعه و منافقین و در نماز عصر سوره جمعه و توحید را بخواند و مرحوم صدوق از امام صادق(علیه السلام) روایت کرده: از چیزهایی که بر هر مؤمنی که شیعه ما باشد لازم است این است که در شب جمعه در نماز (عشا) سوره جمعه و سبّح اسم ربّك الاعلی، و در روز جمعه در نماز ظهر، سوره جمعه و منافقین را بخواند که اگر چنین کند اقتدا به عمل پیامبر(صلی الله علیه وآله) کرده و جزایش بهشت است.

۲۲ـ دعای ٤٦ صحیفه سجّادیه (يا مَنْ يَرْحَمُ مَنْ لا يَرْحَمُهُ الْعِباد) و ٤٨ آن (أَللّهُمَّ هذا يَوْمٌ مُبارَكٌ) را بخواند.

۲۳ـ «شیخ طوسی» در «مصباح» روایت کرده: هر کس بعد از نماز ظهر روز جمعه دو رکعت نماز، و در هر رکعت بعد از حمد، هفت مرتبه «قُلْ هُوَ اللهُ أَحَد» بخواند و بعد از نماز بگوید:

اَللّهُمَّ اجْعَلْنی مِنْ اَهْلِ الْجَنَّةِ الَّتی حَشْوُهَاالْبَرَكَةُ، وَعُمّارُهَا الْمَلائِكَةُ،

خدایا مرا از اهل بهشت قرار ده که درونش برکت است و آباد کنندگانش فرشتگانند

مَعَ نَبِيِّنا مُحَمَّد صَلَّى اللّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ، وَاَبينا اِبراهيمَ عَلَيْهِ السَّلامُ.

در جوار پیامبرمان محمّد صلی الله علیه و آله و پدرمان ابراهیم علیه السلام.

تا جمعه دیگر بلا و فتنه ای به او نرسد و حق تعالی میان او و محمّد(صلی الله علیه وآله) و ابراهیم(علیه السلام) (در بهشت) جمع کند.

۲٤ـ بعد از نماز عصر هفتاد مرتبه «اَسْتَغْفِرُ اللّهَ وَ أَتُوبُ إِلَيْهِ» بگوید تا خداوند متعال گناهان او را بیامرزد.

۲٥ـ بهترین زمان برای خواندن دعای عشرات، عصر روز جمعه است.

۲٦ـ مستحب است خواندن دعای «سمات» در ساعتهای آخر روز جمعه.

۲۷ـ با توجّه به این که روز جمعه از چند جهت تعلّق به امام عصر ـ عجّل الله تعالی فرجه ـ دارد; اوّلاً: از این جهت که ولادت حضرتش در این روز بوده. ثانیاً: ظهور شریف آن جناب طبق بعضی روایات در چنین روزی خواهد بود،چنانکه دربخش اعمال ایّام هفته،ضمن زیارت آن حضرت در روز جمعه خواهد آمد:

((هذا يَوْمُ الْجُمُعَةِ، وَ هُوَ يَوْمُكَ الْمُتَوَقَّعُ فيهِ ظُهُورُكَ، وَ الْفَرَجُ لِلْمُؤْمِنينَ عَلى يَدِكَ))

و حضرت در چنین روزی پاك كردن زمین را از لوث وجود جبّارین و ملحدین و کافرین و منافقین، آغاز می کند و با اظهار کلمه حق، و اِعلای دین و شرایع ایمان، چشم و دل مؤمنان را در آن روز روشن و مسرور می نماید، چنانکه آیه «وَ اَشْرَقَتِ الأَرْضُ بِنُورِ رَبِّها; روزی که زمین به نور پروردگارش منوّر می شود» بر این روز «ظهور» تطبیق داده شده است،با توجّه به این نکات، شایسته است که به خواندن چند چیز در این روز مبادرت شود:

الف) زیارت آل یاسین

ب) این دعا که «شیخ طوسی» در «مصباح المتهجّد» در خلال اعمال روز جمعه، آن را از امام رضا(علیه السلام) برای صاحب الامر نقل کرده است; به این صورت که یونس بن عبدالرّحمان می گوید: امام رضا(علیه السلام) پیوسته امر می کرد که با این دعا برای حضرت مهدی(علیه السلام) دعا کنید:

اَللّهُمَّ ادْفَعْ عَنْ وَلِيِّكَ وَخَليفَتِكَ وَحُجَّتِكَ عَلى خَلْقِكَ...

ج) صلواتی را که شیخ طوسی در اعمال عصر روز جمعه آن را ذکر نموده است قرائت کند. مرحوم ((سیّد بن طاووس)) فرموده: که این صلوات مرویّ از مولای ما حضرت مهدی ـ صلوات الله علیه ـ است و تأکید شده که هرگز این صلوات را ترک مکن، و طبق نقل شیخ در ((مصباح)) چنین است:

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمنِ الرَّحيمِ

به نام خداوند بخشنده مهربان

اَللّهُمَّ صَلِّ عَلى مُحَمَّد سَيِّدِ الْمُرْسَلينَ، وَ خاتَمِ النَّبِيّينَ، وَ حُجَّةِ رَبِّ

خدایا درود فرست بر محمّد آقای رسولان و خاتم پیمبران و حجت پروردگار

الْعالَمينَ، اَلْمُنْتَجَبِ فِي الْميثاقِ،اَلْمُصْطَفى فِي الظِّلالِ،اَلْمُطَهَّرِ مِنْ كُلِّ

جهانیان برگزیده در روز عهد و پیمان انتخاب شده در عالم اشباح و مجردات پاکیزه از هر

آفَة، اَلْبَرىءِ مِنْ كُلِّ عَيْب، اَلْمُؤَمَّلِ لِلنَّجاةِ، اَلْمُرْتَجى لِلشَّفاعَةِ،

آفت مبرّای از هر عیب، نجات از وی آرزو شود و امید شفاعت به اوست

اَلْمُفَوَّضِ اِلَيْهِ دينُ اللهِ، اَللّهُمَّ شَرِّفْ بُنْيانَهُ، وَ عَظِّمْ بُرْهانَهُ، وَ اَفْلِجْ حُجَّتَهُ،

آن کس که دین خدا به او واگذار شده خدایا پایه و اساس کارش را برافراز و برهان و منطقش را عظمت ده و حجّتش را آشکار گردان

وَ ارْفَعْ دَرَجَتَهُ، وَ اَضِئْ نُورَهُ، وَ بَيِّضْ وَجْهَهُ، وَ اَعْطِهِ الْفَضْلَ وَالْفَضيلَةَ،

و درجه اش را بلند کن و تابان کن نورش را و سفید گردان رویش را برتری و فضیلت و مقام

وَالْوَسيلَةَ وَ الدَّرَجَةَ الرَّفيعَةَ، وَ ابْعَثْهُ مَقاماً مَحْمُوداً يَغْبِطُهُ بِهِ الاْ َوَّلُونَ

و وسیله (بلندترین درجات بهشت) و درجه بلند به او عطا کن و او را به مقام (شایسته و) پسندیده ای برگزین که مورد غبطه گذشتگان

وَالأخِرُونَ، وَ صَلِّ عَلى اَميرِالْمُؤْمِنينَ، وَ وارِثِ الْمُرْسَلينَ، وَ قآئِدِ الْغُرِّ

و آیندگان باشد و درود فرست بر امیرمؤمنان و وارث (علم) پیمبران و پیشوای

الْمُحَجَّلينَ، وَ سَيِّدِ الْوَصِيّينَ، وَحُجَّةِ رَبِّ الْعالَمينَ، وَ صَلِّ عَلَى الْحَسَنِ
سفیدرویان و آقای وصیّان و حجت پروردگار جهانیان و درود فرست بر حسن
بْنِ عَلِيٍّ اِمامِ الْمُؤْمِنينَ، وَ وارِثِ الْمُرْسَلينَ، وَ حُجَّةِ رَبِّ الْعالَمينَ،
بن علی رهبر مؤمنان و وارث (علم) پیمبران و حجت پروردگار جهانیان
وَصَلِّ عَلَى الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ اِمامِ الْمُؤْمِنينَ،وَوارِثِ الْمُرْسَلينَ، وَ حُجَّةِ
و درود فرست بر حسین بن علی امام مؤمنان و وارث (علم) پیمبران و حجت
رَبِّ الْعالَمينَ، وَ صَلِّ عَلى عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ اِمامِ الْمُؤْمِنينَ، وَ وارِثِ
پروردگار جهانیان و درود فرست بر علی بن الحسین رهبر مؤمنان و وارث
الْمُرْسَلينَ، وَ حُجَّةِ رَبِّ الْعالَمينَ، وَ صَلِّ عَلى مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ اِمامِ
(علم) پیمبران و حجت پروردگار جهانیان و درود فرست بر محمّد بن علی امام
الْمُؤْمِنينَ، وَ وارِثِ الْمُرْسَلينَ، وَ حُجَّةِ رَبِّ الْعالَمينَ، وَ صَلِّ عَلى جَعْفَرِ
مؤمنان و وارث (علم) پیمبران و حجت پروردگار جهانیان و درود فرست بر جعفر
بْنِ مُحَمَّد اِمامِ الْمُؤْمِنينَ، وَ وارِثِ الْمُرْسَلينَ، وَحُجَّةِ رَبِّ الْعالَمينَ،
بن محمّد امام مؤمنان و وارث (علم) پیمبران و حجت پروردگار جهانیان
وَصَلِّ عَلى مُوسَى بْنِ جَعْفَر اِمامِ الْمُؤْمِنينَ،وَ وارِثِ الْمُرْسَلينَ، وَ حُجَّةِ
و درود فرست بر موسی بن جعفر امام مؤمنان و وارث (علم) پیمبران و حجت
رَبِّ الْعالَمينَ، وَ صَلِّ عَلى عَلِيِّ بْنِ مُوسى اِمامِ الْمُؤْمِنينَ، وَوارِثِ
پروردگار جهانیان و درود فرست بر علی بن موسی امام مؤمنان و وارث
الْمُرْسَلينَ، وَ حُجَّةِ رَبِّ الْعالَمينَ، وَ صَلِّ عَلى مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ اِمامِ
(علم) پیمبران وحجت پروردگار جهانیان و درود فرست بر محمّد بن علی امام
الْمُؤْمِنينَ، وَ وارِثِ الْمُرْسَلينَ، وَ حُجَّةِ رَبِّ الْعالَمينَ، وَ صَلِّ عَلى عَلِيِّ
مؤمنان و وارث (علم) پیمبران و حجت پروردگار جهانیان و درود فرست بر علی
بْنِ مُحَمَّد اِمامِ الْمُؤْمِنينَ، وَ وارِثِ الْمُرْسَلينَ، وَ حُجَّةِ رَبِّ الْعالَمينَ،
بن محمّد امام مؤمنان و وارث (علم) پیمبران و حجت پروردگار جهانیان

وَصَلِّ عَلَى الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ اِمامِ الْمُؤْمِنينَ، وَ وارِثِ الْمُرْسَلينَ، وَ حُجَّةِ
و درود فرست بر حسن بن علی امام مؤمنان و وارث (علم) پیمبران و حجت
رَبِّ الْعالَمينَ، وَصَلِّ عَلَى الْخَلَفِ الْهادِى الْمَهْدِيِّ، اِمامِ الْمُؤْمِنينَ،
پروردگار جهانیان و درود فرست بر آن یادگار صالح راهنما حضرت مهدی امام مؤمنان
وَ وارِثِ الْمُرْسَلينَ، وَحُجَّةِ رَبِّ الْعالَمينَ، اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلى مُحَمَّد واَهْلِ
و وارث (علم) پیمبران و حجت پروردگار جهانیان خدایا درود فرست بر محمّد و خاندانش
بَيْتِهِ الاَْئِمَّةِ الْهادينَ، اَلْعُلَماۤءِ الصّادِقينَ، الاَْبْرارِ الْمُتَّقينَ، دَعاۤئِمِ دينِك،
پیشوایان راهنما و دانشمندان و راستگویان و پرهیزکاران که ستونهای دین تو
وَاَرْكانِ تَوْحيدِكَ، وَتَراجِمَةِ وَحْيِكَ، وَحُجَجِكَ عَلى خَلْقِكَ، وَ خُلَفاۤئِكَ
و پایه های محکم توحید و مفسّران وحی تو و حجتهای تو بر تمام مخلوقاتت و جانشینانت که
فى اَرْضِكَ، اَلَّذينَ اخْتَرْتَهُمْ لِنَفْسِكَ، وَاصْطَفَيْتَهُمْ عَلى عِبادِكَ،
در روی زمین هستند آنان که ایشان را برای خویش برگزیدی و برای بندگانت انتخاب کردی
وَارْتَضَيْتَهُمْ لِدينِكَ، وَ خَصَصْتَهُمْ بِمَعْرِفَتِكَ، وَجَلَّلْتَهُمْ بِكَرامَتِكَ،
و برای دینت پسندیدی و به معرفت خویش مخصوصشان گرداندی و به کرامتت جلالت و برجستگیشان دادی
وَغَشَّيْتَهُمْ بِرَحْمَتِكَ، وَرَبَّيْتَهُمْ بِنِعْمَتِكَ، وَ غَذَّيْتَهُمْ بِحِكْمَتِكَ، وَ اَلْبَسْتَهُمْ
و به رحمتت آنها را پوشاندی و به نعمتت آنان را پروریدی و به حکمتت غذایشان دادی و نورت را
نُورَكَ، وَ رَفَعْتَهُمْ فى مَلَكُوتِكَ، وَحَفَفْتَهُمْ بِمَلاۤئِكَتِكَ، وَشَرَّفْتَهُمْ بِنَبِيِّكَ،
در برشان کردی و در ملکوت خویش آنها را بالا بردی و به فرشتگانت گرداگردشان را پوشاندی و به پیامبرت ایشان را شرف بخشیدی
صَلَواتُكَ عَلَيْهِ وَ آلِهِ، اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلى مُحَمَّد وَ عَلَيْهِمْ، صَلاةً زاكِيَةً نامِيَة
درود تو بر او و آلش باد خدایا درود فرست بر محمّد و بر ایشان درود پاك و روینده
كَثيرَةً، داۤئِمَةً طَيِّبَةً، لا يُحيطُ بِها اِلاَّ اَنْتَ، وَ لا يَسَعُها اِلاَّ عِلْمُكَ، وَ لا
بسیار و همیشگی و پاکیزه ای که کسی جز تو بدان احاطه ندارد و جز در علم تو نگنجد و هیچ کس
يُحْصيها اَحَدٌ غَيْرُكَ، اَللّٰهُمَّ وَ صَلِّ عَلى وَلِيِّكَ الْمُحْيى سُنَّتَكَ، اَلْقاۤئِمِ
جز تو شماره اش نتواند خدایا و درود فرست بر ولی خود و زنده کننده طریقت (آن کس که) به امرت

بِاَمْرِكَ، اَلدّاعى اِلَيْكَ، اَلدَّليلِ عَلَيْكَ، حُجَّتِكَ عَلى خَلْقِكَ، وَ خَليفَتِكَ فى
قيام كند و بسويت بخواند و به راه تو دلالت كند حجت تو بر خلق و جانشينت در
اَرْضِكَ، وَشاهِدِكَ عَلى عِبادِكَ، اَللّهُمَّ اَعِزَّ نَصْرَهُ، وَ مُدَّ فى عُمْرِهِ، وَ زَيِّنِ
زمين و گواهت بر بندگان خدايا ياريش را نيرومند و با شوكت كن و بر عمرش بيفزا و زمين را
الاَرْضَ بِطُولِ بَقآئِهِ، اَللّهُمَّ اكْفِهِ بَغْىَ الْحاسِدينَ، وَ اَعِذْهُ مِنْ شَرِّ
به طول بقايش زيور بخش خدايا او را از ستم حسودان كفايت كن و از شر مكاران محافظتش
الْكآئِدينَ، وَازْجُرْ عَنْهُ اِرادَةَ الظّالِمينَ، وَخَلِّصْهُ مِنْ اَيْدِى الْجَبّارِينَ،
كن و اراده ستمكاران را از او بگردان و از دست گردنكشان خلاصش كن
اَللّهُمَّ اَعْطِهِ فى نَفْسِهِ وَ ذُرِّيَّتِهِ، وَ شيعَتِهِ وَ رَعِيَّتِهِ، وَخاصَّتِهِ وَ عامَّتِهِ
خدايا به او عطا كن درباره خودش و فرزندان و شيعيان و رعاياى او و نزديكانش و عموم پيروانش
وَعَدُوِّهِ، وَ جَميعِ اَهْلِ الدُّنْيا، ما تُقِرُّ بِهِ عَيْنَهُ، وَ تَسُرُّ بِهِ نَفْسَهُ، وَ بَلِّغْهُ
و نيز درباره دشمنان او و تمام مردم دنيا آنچه را كه چشمش بدان روشن شود و دلش بدان شاد گردد و او را به
اَفْضَلَ ما اَمَّلَهُ فِى الدُّنْيا وَ الاْخِرَةِ، اِنَّكَ عَلى كُلِّ شَىْءٍ قَديرٌ، اَللّهُمَّ جَدِّدْ
بهترين چيزى كه در دنيا و آخرت آرزو دارد برسان كه همانا تو بر هرچيز توانايى خدايا تازه كن
بِهِ مَا امْتُحِىَ مِنْ دينِكَ، وَاَحْيِ بِهِ ما بُدِّلَ مِنْ كِتابِكَ، وَ اَظْهِرْ بِهِ ما غُيِّرَ مِنْ
بوسيله او آنچه را كه از دينت محو شده و زنده كن بدست او آنچه را كه از كتابت تبديل يافته و آشكار ساز بوسيله او آنچه را
حُكْمِكَ، حَتّى يَعُودَ دينُكَ بِهِ، وَ عَلى يَدَيْهِ غَضّاً جَديداً خالِصاً مُخْلَصاً،
كه از حكم تو تغيير يافته تا آن جا كه برگردد دين تو بوسيله او و به دست او تر و تازه و پاك و بى آلايش
لا شَكَّ فيهِ وَ لا شُبْهَةَ مَعَهُ، وَ لا باطِلَ عِنْدَهُ وَلا بِدْعَةَ لَدَيْهِ، اَللّهُمَّ نَوِّرْ
كه شكى در آن نباشد و شبهه اى بجاى نماند و باطلى در آن نباشد و بدعتى بجاى نماند خدايا روشن كن
بِنُورِهِ كُلَّ ظُلْمَة، وَ هُدَّ بِرُكْنِهِ كُلَّ بِدْعَة، وَاهْدِمْ بِعِزَّتِهِ كُلَّ ضَلالَة، وَ اقْصِمْ
به نور او هر تاريكى را و درهم شكن به قدرتش هر بدعتى را و ويران كن بوسيله عزتش هر گمراهى را و بشكن
بِهِ كُلَّ جَبّار، وَ اَخْمِدْ بِسَيْفِهِ كُلَّ نار، وَ اَهْلِكْ بِعَدْلِهِ كُلَّ جَوْر، وَاَجْرِ
به دست او (پشت) هر گردنكشى را و خاموش كن به شمشيرش آتش هر فتنه را و نابود ساز با عدالت او هر ستمى را و حكمش را
حُكْمَهُ عَلى كُلِّ حُكْم، وَ اَذِلَّ بِسُلْطانِهِ كُلَّ سُلْطان، اَللّهُمَّ اَذِلَّ كُلَّ مَنْ

فوق تمام حکمها بگذران و بوسیله سلطنتش هر سلطانی را زبون کن خدایا خوار کن هر که را

ناواهُ، وَ اَهْلِكْ کُلَّ مَنْ عاداهُ، وَ امْکُرْ بِمَنْ کادَهُ، وَ اسْتَأْصِلْ مَنْ جَحَدَهُ

قصد سوئی نسبت به او کند و نابود ساز هرکه با او دشمنی کند وبه مکر خویش دچار کن آن که درباره اش کیدی کند و ریشه کن ساز هرکه را منکر

حَقَّهُ، وَاسْتَهانَ بِاَمْرِهِ، وَ سَعی فی اِطْفاءِ نُورِهِ، وَ اَرادَ اِخْمادَ ذِکْرِهِ، اَللّٰهُمَّ

حقش گردد و کارش را سبك شمارد و در خاموش کردن نورش کوشا باشد و بخواهد او را از یاد ببرد خدایا

صَلِّ عَلی مُحَمَّد الْمُصْطَفی، وَ عَلِیٍّ الْمُرْتَضی، وَ فاطِمَةَ الزَّهْرآءِ،

درود فرست بر محمّد مصطفی و علی مرتضی و فاطمه زهرا

وَالْحَسَنِ الرِّضا، وَ الْحُسَیْنِ الْمُصَفّی، وَ جَمیعِ الأَوْصِیاءِ، مَصابیحِ

و بر حسن (دارای مقام تسلیم و) رضا و بر حسین مصفی و تمامی اوصیا که چراغهای

الدُّجی، وَ اَعْلامِ الْهُدی، وَمَنارِ التُّقی، وَ الْعُرْوَةِ الْوُثْقی، وَالْحَبْلِ الْمَتینِ،

تاریکی و نشانه های هدایت و مشعلهای پرهیزکاری و دست آویزهای محکم و رشته های استوار

وَ الصِّراطِ الْمُسْتَقیمِ، وَ صَلِّ عَلی وَلِیِّكَ وَ وُلاةِ عَهْدِكَ، وَ الأَئِمَّةِ مِنْ

و راه راست اند و درود فرست بر ولی خود و سرپرستان عهد و پیمانت و امامان از

وُلْدِهِ، وَ مُدَّ فی اَعْمارِهِمْ، وَ زِدْ فی اجالِهِمْ، وَ بَلِّغْهُمْ اَقْصی آمالِهِمْ دیناً

نسل او و عمرشان را دراز گردان و مدت زندگانیشان را زیاد کن و به منتهای آرزوهاشان در دین

وَدُنْیا وَآخِرَةً، اِنَّكَ عَلی کُلِّ شَیْء قَدیرٌ. و دنیا و آخرت برسان که تو بر هر چیزی قادر و توانایی.

یادآوری لازم:

بی شك همه افراد قادر نیستند این همه اعمال را در شب و روز جمعه بجا آورند و در واقع دستوراتی است که از هر یك از معصومین(علیهم السلام)به یارانشان داده شده و جمع میان همه آنها آسان نیست و از آن جا که اسلام شریعت سهل و آسان است ـ مخصوصاً در مورد مستحبّات ـ هر کس می تواند به اندازه توان خود از میان آنها گزینش کند و یا این که به صورت متناوب در شب ها و روزهای جمعه انجام دهد. مهم آن است که روح اخلاص و حضور قلب در انجام این مستحبّات محفوظ باشد و با خواندن این اذکار حقیقت آن در وجود انسان تجسّم یابد و متخلّق به آن گردد. البتّه بعضی از آنها اولویّت دارد مانند نماز جمعه، که حتّی المقدور ترك نشود.

زیارات ایّام هفته

((سیّد بن طاووس رحمه الله)) در کتاب «جمال الأُسبوع» می نویسد، مرحوم «صدوق» روایتی نقل می کند که خلاصه اش چنین است:

در زمانی که حضرت امام هادی(علیه السلام) در «سامرّا» تحت نظر و مراقبت شدید مأموران متوکّل عبّاسی قرار داشتند، یکی از یارانش با استفاده از اعتقادات ولايي یکی از مأموران، به خدمتش شرفیاب می شود و از جمله سؤالاتی که می کند، سؤال از تفسیر این حدیث است که از پیغمبر اکرم(صلی الله علیه وآله) نقل شده است که فرمود:

لا تُعادُوا الأيّامَ فَتُعاديكُم; با روزها دشمنی نکنید که آنها نیز با شما دشمنی می کنند. فرمود: آری مراد از ایّام (روزها) ما هستیم مادامی که آسمانها و زمین برپاست. پس شنبه نام رسول الله(صلی الله علیه وآله) است، یکشنبه نام امیر مؤمنان(علیه السلام) و دوشنبه نام حسن و حسین(علیهما السلام)و سه شنبه نام علی بن الحسین و محمّد بن علی و جعفر بن محمّد(علیهم السلام) و چهارشنبه نام موسی بن جعفر و علی بن موسی و محمّد بن علی و من (علی بن محمّد(علیهم السلام)) و پنج شنبه نام فرزندم حسن(علیه السلام) و جمعه نام فرزند فرزندم (حجّة بن الحسن(علیه السلام)) است، کسی که طرفداران حق، سرانجام گرد او جمع می شوند. سپس فرمود: این است معنای ایّام، پس با آنها در دنیا دشمنی مکنید که آنها در آخرت با شما دشمنی می کنند، آنگاه فرمود: خداحافظی کن و از خانه خارج شو که بر تو ایمن نیستم.

آنگاه «سیّد بن طاووس» این روایت را به سند دیگری از «قطب راوندی» نقل می کند، سپس برای هر يك از آن بزرگواران در روز مخصوص خودش زیارتی نقل می کند به این ترتیب :

زیارت پیامبر(صلی الله علیه وآله) در روز شنبه

اَشْهَدُ اَنْ لا اِلهَ اِلاَّ اللهُ، وَحْدَهُ لا شَريكَ لَهُ، وَاَشْهَدُ اَنَّكَ رَسُولُهُ، وَاَنَّكَ

گواهی دهم که معبودی جز خدای یکتا نیست که شریکی ندارد و گواهی دهم که تو پیامبر او هستی و تویی

مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِاللهِ، وَاَشْهَدُ اَنَّكَ قَدْ بَلَّغْتَ رِسالاتِ رَبِّكَ، وَنَصَحْتَ

محمّد بن عبدالله و گواهی دهم که تو رسالتهای پروردگارت را ابلاغ کردی و برای امتت خیرخواهی

لأُمَّتِكَ، وَجاهَدْتَ فى سَبيلِ اللهِ بِالْحِكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ، وَاَدَّيْتَ

نمودی و در راه خدا از راه حکمت واندرز نیکو، جهاد (وکوشش) کردی و آنچه را که

الَّذى عَلَيْكَ مِنَ الْحَقِّ، وَاَنَّكَ قَدْ رَؤُفْتَ بِالْمُؤْمِنينَ، وَغَلُظْتَ عَلَى

از حق بر عهده تو بود ادا کردی و براستی تو نسبت به مؤمنان مهربانی کردی و بر کافران

الْكافِرينَ، وَعَبَدْتَ اللهَ مُخْلِصاً حَتّى اَتيكَ الْيَقينُ، فَبَلَغَ اللهُ بِكَ أَشْرَفَ

سخت گرفتی و خدا را با اخلاص پرستش کردی تا یقین (یعنی مرگ) بسراغت آمد پس خداوند تو را به شریف ترین

مَحَلِّ الْمُكَرَّمينَ، اَلْحَمْدُ للهِ الَّذى اسْتَنْقَذَنا بِكَ مِنَ الشِّرْكِ وَالضَّلالِ،

مقام گرامیان رسانید ستایش خاص خدایی است که ما را بوسیله تو از شرك و گمراهی نجات داد

اَللّهُمَّ صَلِّ عَلى مُحَمَّد وَآلِهِ، وَاجْعَلْ صَلَواتِكَ وَصَلَواتِ مَلائِكَتِكَ،

خدایا درود فرست بر محمّد و آلش و قرار ده درودهای خود و درودهای فرشتگانت

وَاَنْبِيآئِكَ وَالْمُرْسَلينَ، وَعِبادِكَ الصّالِحينَ، وَاَهْلِ السَّمواتِ وَالاَْرَضينَ،

و پیمبران و رسولانت و بندگان شایسته ات و اهل آسمانها و زمینها

وَمَنْ سَبَّحَ لَكَ يا رَبَّ الْعالَمينَ مِنَ الاَوَّلينَ وَالاْخِرينَ، عَلى مُحَمَّد

و هرکه برای تو تسبیح کند ای پروردگار جهانیان از پیشینیان و پسینیان همه را برای محمّد

عَبْدِكَ وَرَسُولِكَ، وَنَبِيِّكَ وَاَمينِكَ، وَنَجيبِكَ وَحَبيبِكَ، وَصَفِيِّكَ

بنده ات و فرستاده و پیامبرت و امین وحیت و برگزیده و حبیبت و صفی

وَصَفْوَتِكَ، وَخاۤصَّتِكَ وَخالِصَتِكَ، وَخِيَرَتِكَ مِنْ خَلْقِكَ، وَاَعْطِهِ الْفَضْلَ

و پاکیزه و خاص درگاه و خالصت و انتخاب شده از خلقت و به او عطا کن برتری

وَ الْفَضيلَةَ، وَالْوَسيلَةَ وَالدَّرَجَةَ الرَّفيعَةَ، وَابْعَثْهُ مَقاماً مَحْمُوداً يَغْبِطُهُ

و فضیلت و وسیله و درجه بلند و برآور او را به مقام پسندیده ای که

بِهِ الْاَوَّلُونَ وَالْاٰخِرُونَ، اَللّٰهُمَّ اِنَّكَ قُلْتَ: وَلَوْ اَنَّهُمْ اِذْ ظَلَمُوا اَنْفُسَهُمْ

اوّلین و آخرین به مقامش غبطه خورند خدایا خودت (در قرآن) گفتی «و اگر ایشان در آن دم که بر خویش ستم کردند

جاۤؤُكَ، فَاسْتَغْفَرُوا اللّٰهَ وَاسْتَغْفَرَ لَهُمُ الرَّسُولُ، لَوَجَدُوا اللّٰهَ تَوّاباً رَحيماً.

پیش تو آمده و از خدا آمرزش خواسته و پیغمبر برای آنها آمرزش خواسته بود حتماً خدا را توبه پذیر و مهربان می یافتند.

اِلـهى فَقَدْ اَتَيْتُ نَبِيَّكَ مُسْتَغْفِراً تاۤئِباً مِنْ ذُنُوبى، فَصَلِّ عَلى مُحَمَّد وَآلِهِ،

خدایا من اکنون به نزد پیغمبرت آمده و آمرزش خواه و توبه کننده از گناهانم هستم پس درود فرست بر محمّد وآلش

وَ اغْفِرها لى، يا سَيِّدَنا اَتَوَجَّهُ بِكَ وَبِاَهْلِ بَيْتِكَ اِلَى اللّٰهِ تَعالى رَبِّكَ وَرَبّى

و گناهانم را بیامرز ای آقای ما (ای رسول خدا) بوسیله تو و اهل بیتت بسوی خدای تعالی پروردگار تو و پروردگار خودم

لِيَغْفِرَ لى

رو می آورم تا مرا بیامرزد

سپس سه بار بگو:

اِنّا لِلّٰهِ وَاِنّا اِلَيْهِ راجِعُونَ

ما از آن خداییم و مسلّماً بسویش باز می گردیم

سپس بگو:

أُصِبْنا بِكَ يا حَبيبَ قُلُوبِنا، فَما اَعْظَمَ الْمُصيبَةَ بِكَ حَيْثُ انْقَطَعَ عَنَّا الْوَحْيُ، وَ حَيْثُ

محبوب دلهای ما و ما به واسطه شما مصیبت زده ایم ای راستی چه اندازه بزرگ است مصیبت تو که بدان جهت وحی از ما منقطع گشته ومبتلا

فَقَدْ ناكَ، فَاِنّا لِلّهِ وَاِنّا اِلَيْهِ راجِعُونَ، يا سَيِّدَنا يا رَسُولَ اللّهِ، صَلَواتُ

به فقدان تو شدیم پس ماهم از آن خداییم و مسلّماً بسویش باز می گردیم ای آقای ما ای رسول خدا درود

اللّهِ عَلَيْكَ وَعَلى آلِ بَيْتِكَ الطّاهِرينَ، هذا يَوْمُ السَّبْتِ وَهُوَ يَوْمُكَ، وَاَنَا

خدا بر تو و بر خاندان طاهرینت باد امروز روز شنبه است و آن روز توست و من

فيهِ ضَيْفُكَ وَجارُكَ، فَاَضِفْنى وَاَجِرْنى، فَاِنَّكَ كَريمٌ تُحِبُّ الضِّيافَةَ،

در این روز مهمان تو و پناهنده به توام پس مرا پذیرایی کن و پناهم ده که همانا تو بزرگواری و مهمان نوازی را دوست داری

وَمَأْمُورٌ بِالاِجارَةِ، فَاَضِفْنى وَاَحْسِنْ ضِيافَتى، وَاَجِرْنا وَاَحْسِنْ

و مأمور به پناه دادن هستی پس پذیراییم کن و نیکو پذیراییم کن و پناهم ده و نیکو

اِجارَتَنا، بِمَنْزِلَةِ اللّهِ عِنْدَكَ وَعِنْدَ آلِ بَيْتِكَ، وَبِمَنْزِلَتِهِمْ عِنْدَهُ، وَبِما

پناهم ده به حق مقام و منزلت خدا در نزد تو و نزد خاندانت و به حق مقام و منزلت ایشان در پیش خدا و به حق آن علمی که

اسْتَوْدَعَكُمْ مِنْ عِلْمِهِ، فَاِنَّهُ اَكْرَمُ الاَكْرَمينَ.

خدا به ودیعت در نزد شما نهاده که همانا او کریمترین کریمان است.

یادآوری:

همان گونه که مرحوم محدّث قمی گفته است، ممکن است قبل از این زیارت، زیارت کوتاه دیگری که ابن ابی نصر بزنطی به سند صحیح از امام رضا(علیه السلام) نقل کرده، خوانده شود. او می گوید محضر امام رضا(علیه السلام) رسیدم و عرض کردم بعد از نماز چگونه بر رسول خدا(صلی الله علیه وآله)سلام و صلوات بفرستیم، فرمود می گویی:

اَلسَّلامُ عَلَيْكَ يا رَسُولَ اللهِ وَرَحْمَةُ اللهِ وَبَرَكاتُهُ، اَلسَّلامُ عَلَيْكَ يا

سلام بر تو ای رسول خدا و رحمت خدا و برکاتش سلام بر تو ای

مُحَمَّدَ بْنَ عَبْدِاللهِ، اَلسَّلامُ عَلَيْكَ يا خِيَرَةَ اللهِ، اَلسَّلامُ عَلَيْكَ ياحَبيبَ اللهِ،

محمّد بن عبدالله سلام بر تو ای برگزیده خدا سلام بر تو ای حبیب خدا

اَلسَّلامُ عَلَيْكَ يا صَفْوَةَ اللهِ، اَلسَّلامُ عَلَيْكَ يا اَمينَ اللهِ، اَشْهَدُ اَنَّكَ رَسُولُ

سلام بر تو ای انتخاب شده خدا سلام بر تو ای امین (وحی) خدا گواهی دهم که تو پیامبر

اللهِ، وَاَشْهَدُ اَنَّكَ مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ، وَاَشْهَدُ اَنَّكَ قَدْ نَصَحْتَ لاِ ُمَّتِكَ،

خدایی و گواهی دهم که تویی محمّد بن عبدالله و گواهی دهم که براستی تو برای امتت خیرخواهی کردی

وَجاهَدْتَ فى سَبيلِ رَبِّكِ، وَعَبَدْتَهُ حَتّى اَتيكَ الْيَقينُ، فَجَزاكَ اللهُ يا

و در راه پروردگارت جهاد کردی و او را پرستش کردی تا یقین (یعنی مرگ) بسراغت آمد پس پاداشت دهد خدا ای

رَسُولَ اللهِ، اَفْضَلَ ما جَزى نَبِيّاً عَنْ اُمَّتِهِ، اَللّهُمَّ صَلِّ عَلى مَحَمِّد و آلِ

رسول خدا بهترین پاداشی که از طرف امتی به پیغمبرشان دهد خدایا درود فرست بر محمّد و آل

مُحَمِّد، اَفْضَلَ ما صَلَّيْتَ عَلى اِبْراهِيمَ وَ آلِ اِبْراهيمَ، اِنَّكَ حَميدٌ مَجيدٌ.

محمّد بهترین درودی که بر ابراهیم و آل ابراهیم فرستادی که همانا تو بسیار ستوده و بزرگواری.

زیارت امیرمؤمنان علی(علیه السلام) در روز یکشنبه

اَلسَّلامُ عَلَى الشَّجَرَةِ النَّبَوِيَّةِ، وَالدَّوْحَةِ الْهاشِمِيَّةِ الْمُضيئَةِ، اَلْمُثْمِرَةِ

سلام بر درخت طیّبه نبوّت و کهن درخت تنومند هاشمی که درختی است تابان و بارور

بِالنُّبُوَّةِ، اَلْمُونِقَةِ بِالاِمامَةِ، وَ عَلى ضَجيعَيْكَ آدَمَ وَ نُوح عَلَيْهِمَا السَّلامُ،

به نبوت و سرسبز و خرم به امامت و بر دو آرمیده در کنارت آدم و نوح علیهما السلام

اَلسَّلامُ عَلَيْكَ وَعَلى اَهْلِ بَيْتِكَ الطَّيِّبينَ الطّاهِرينَ، اَلسَّلامُ عَلَيْكَ وَ عَلَى

سلام بر تو و بر خاندان پاك و پاکیزه ات سلام بر تو و بر

الْمَلائِكَةِ الْمُحْدِقينَ بِكَ، وَالْحآفّينَ بِقَبْرِكَ، يا مَوْلاىَ يا اَميرَالْمُؤْمِنينَ،

فرشتگانی که تو را در برگرفته و اطراف قبرت را گرفته اند ای مولای من ای امیرمؤمنان

هذا يَوْمُ الاَحَدِ وَهُوَ يَوْمُكَ وَبِاسْمِكَ، وَاَ نَا ضَيْفُكَ فيهِ وَجارُكَ، فَاَضِفْنى

امروز روز یکشنبه است و آن روز تو و بنام توست و من در این روز مهمان تو و در پناه توام پس ای

يا مَوْلاىَ وَ اَجِرْنى، فَاِنَّكَ كَريمٌ تُحِبُّ الضِّيافَةَ، وَ مَأْمُورٌ بِالْاِجارَةِ،

مولای من پذیراییم کن و پناهم ده که براستی تو کریمی و مهمان نوازی را دوست داری و مأمور به پناه دادنی

فَافْعَلْ ما رَغِبْتُ اِلَيْكَ فيهِ، وَرَجَوْتُهُ مِنْكَ، بِمَنْزِلَتِكَ وَ آلِ بَيْتِكَ عِنْدَاللهِ،

پس انجام ده آنچه را که من میل بدان دارم و از تو امیدوارم به حق مقام و منزلت تو و خاندانت نزد خدا

وَمَنْزِلَتِهِ عِنْدَكُمْ، وَ بِحَقِّ ابْنِ عَمِّكَ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ،

و منزلت او در نزد شما و به حق پسر عمویت رسول خدا درود و سلام خدا بر او و آلش

وَعَلَيْهِم اَجْمَعينَ.

و بر همه آنها باد.

زیارت اوّل صدّیقه کبری(علیها السلام)

اَلسَّلامُ عَلَیْكِ یا مُمْتَحَنَةُ، اِمْتَحَنَكِ الَّذی خَلَقَكِ، فَوَجَدَكِ لِمَا امْتَحَنَكِ

سلام بر تو ای آزمایش شده، آزمودت آن خدایی که تو را آفرید پس تو را در آنچه آزمود

صابِرَةً، اَ نَا لَكِ مُصَدِّقٌ، صابِرٌ عَلی ما اَتی بِهِ اَبُوكِ وَوَصِیُّهُ صَلَواتُ اللّهِ

بردبار یافت و من مقام شامخت را تصدیق دارم و بر آنچه پدرت و همچنین وصی او که درود خدا بر ایشان باد

عَلَیْهِما، وَاَنَا اَسْئَلُكِ اِنْ كُنْتُ صَدَّقْتُكِ اِلاَّ اَلْحَقْتِنی بِتَصْدیقی لَهُما لِتُسَرَّ

آورده اند صابرم و از تو می خواهم که اگر تو را تصدیق کرده ام تصدیق مرا به آن دو نیز برسانی تا دلم را شاد

نَفْسی، فَاشْهَدی اَنّی ظاهِرٌ بِوِلایَتِكِ، وَ وِلایَةِ آلِ بَیْتِكِ صَلَواتُ اللّهِ

گردانی و گواه باش که من پشت گرم به ولایت تو و ولایت خاندانت صلوات الله

عَلَیْهِمْ اَجْمَعینَ.

علیهم اجمعین هستم.

زیارت دوم صدّیقه کبری(علیها السلام)

اَلسَّلامُ عَلَیْكِ یا مُمْتَحَنَةُ، اِمْتَحَنَكِ الَّذی خَلَقَكِ قَبْلَ اَنْ یَخْلُقَكِ، وَكُنْتِ

سلام بر تو ای آزمایش شده آن کس که تو را آفرید پیش از آن که تو را خلق کند آزمودت و تو

لِمَا امْتَحَنَكِ به صابِرَةً، وَ نَحْنُ لَكِ اَوْلِیاءٌ مُصَدِّقُونَ، وَ لِكُلِّ ما اَتی بِهِ

در آن آزمایش بردبار و شکیبا بودی و ما دوستان تو و تصدیق کنندگان شماییم و در برابر هر چه

اَبُوكِ صَلَّی اللّهُ عَلَیْهِ وَآلِهِ وَ سَلَّمَ، وَ اَتی بِهِ وَصِیُّهُ عَلَیْهِ السَّلامُ مُسَلِّمُونَ،

پدرت (صلّی الله علیه و آله و سلّم)، و وصیش (علیه السلام) آورده اند تسلیم هستیم

وَ نَحْنُ نَسْئَلُكَ اللّهُمَّ اِذْ كُنّا مُصَدِّقینَ لَهُمْ، اَنْ تُلْحِقَنا بِتَصْدیقِنا بِالدَّرَجَةِ

الْعالِیَةِ، لِنُبَشِّرَ اَنْفُسَنا بِاَنّا قَدْ طَهُرْنا بِوِلایَتِهِمْ عَلَیْهِمُ السَّلامُ.

عالیه ای برسانی تا ما خود را مژده دهیم که بخاطر دوستی و ولایت این خانواده علیهم السلام پاك شدیم.

زیارت امام حسن و امام حسین(علیهما السلام) در روز دوشنبه

ابتدا خطابش را متوجّه امام حسن مجتبی(علیه السلام) کند و بگوید:

اَلسَّلامُ عَلَيْكَ يَا بْنَ رَسُولِ رَبِّ الْعالَمينَ، اَلسَّلامُ عَلَيْكَ يَا بْنَ

سلام بر تو ای فرزند پیامبر (خدا) پروردگار جهانیان سلام بر تو ای فرزند

اَميرِالْمُؤْمِنينَ، اَلسَّلامُ عَلَيْكَ يَا بْنَ فاطِمَةَ الزَّهْرآءِ، اَلسَّلامُ عَلَيْكَ يا

امیرمؤمنان سلام بر تو ای فرزند فاطمه زهرا سلام بر تو ای

حَبيبَ اللّٰهِ، اَلسَّلامُ عَلَيْكَ يا صَفْوَةَ اللّٰهِ، اَلسَّلامُ عَلَيْكَ يا اَمينَ اللّٰهِ، اَلسَّلامُ

حبیب خدا سلام بر تو ای برگزیده خاص خدا سلام بر تو ای امین (وحی) خدا سلام

عَلَيْكَ يا حُجَّةَ اللّٰهِ، اَلسَّلامُ عَلَيْكَ يا نُورَاللّٰهِ، اَلسَّلامُ عَلَيْكَ يا صِراطَ اللّٰهِ،

بر تو ای حجت خدا سلام بر تو ای نور خدا سلام بر تو ای راه (مستقیم) خدا

اَلسَّلامُ عَلَيْكَ يا بَيانَ حُكْمِ اللّٰهِ، اَلسَّلامُ عَلَيْكَ يا ناصِرَ دينِ اللّٰهِ، اَلسَّلامُ

سلام بر تو ای بیان (کننده) حکم خدا سلام بر تو ای یاور دین خدا سلام

عَلَيْكَ اَيُّهَا السَّيِّدُ الزَّكِيُّ، اَلسَّلامُ عَلَيْكَ اَيُّهَا الْبَرُّ الْوَفِيُّ، اَلسَّلامُ عَلَيْكَ

بر تو ای آقای پاك (و منزه از هر عیب) سلام بر تو ای نیکوکردار وفادار سلام بر تو

اَيُّهَا الْقآئِمُ الْاَمينُ، اَلسَّلامُ عَلَيْكَ اَيُّهَا الْعالِمُ بِالتَّأْويلِ، اَلسَّلامُ عَلَيْكَ اَيُّهَا

ای قیام کننده (به امر خدا) و امین سلام بر تو ای دانای به تأویل (قرآن) سلام بر تو ای

الْهادِی الْمَهْدِيُّ، اَلسَّلامُ عَلَيْكَ اَيُّهَا الطّاهِرُ الزَّكِيُّ، اَلسَّلامُ عَلَيْكَ اَيُّهَا

راهنمای راه یافته سلام بر تو ای پاکیزه منزه سلام بر تو ای

التَّقِيُّ النَّقِيُّ، السَّلامُ عَلَيْكَ اَيُّهَا الْحَقُّ الْحَقيقُ، اَلسَّلامُ عَلَيْكَ اَيُّهَا الشَّهيدُ

پرهیزکار پاکدامن سلام بر تو ای حق سزاوار بدان سلام بر تو ای شهید

الصِّدّيقُ،اَلسَّلامُ عَلَيْكَ يااَبامُحَمَّد الْحَسَنَ بْنَ عَلِيٍّ،وَرَحْمَةُ اللهِوَبَرَكاتُهُ.

راست گفتار سلام بر تو ای ابا محمّد حسن بن علی و رحمت خدا و برکات او.

سپس امام حسین(علیه السلام) را مخاطب سازد و بگوید:

اَلسَّلامُ عَلَيْكَ يَا بْنَ رَسُولِ اللهِ، اَلسَّلامُ عَلَيْكَ يَا بْنَ اَميرِ الْمُؤْمِنينَ،

سلام بر تو ای فرزند رسول خدا سلام بر تو ای فرزند امیر مؤمنان

اَلسَّلامُ عَلَيْكَ يَا بْنَ سَيِّدَةِ نِسآءِ الْعالَمينَ، اَشْهَدُ اَنَّكَ اَقَمْتَ الصَّلاةَ،

سلام بر تو ای فرزند بانوی زنان جهانیان گواهی دهم که تو براستی نماز را برپا داشتی

وَآتَيْتَ الزَّكاةَ، وَاَمَرْتَ بِالْمَعْرُوفِ، وَنَهَيْتَ عَنِ الْمُنْكَرِ، وَعَبَدْتَ اللهَ

و زکات دادی و امر به معروف کردی و نهی کردی از منکر (و کارهای زشت) و خدای را از روی اخلاص

مُخْلِصاً، وَجاهَدْتَ فِي اللهِ حَقَّ جِهادِهِ حَتّى اَتيكَ الْيَقينُ، فَعَلَيْكَ السَّلامُ

پرستش کردی و در راه خدا آن طور که باید و شاید جهاد کردی تا یقین (یعنی مرگ) به سراغت آمد پس بر تو باد سلام

مِنّى ما بَقيتُ وَبَقِيَ اللَّيْلُ وَالنَّهارُ، وَعَلى آلِ بَيْتِكَ الطَّيِّبينَ الطّاهِرينَ، اَ نَا

من تا من زنده ام و شب روز بر پاست و بر خاندان پاکیزه و پاکت باد و من

يا مَوْلاىَ مَوْلىً لَكَ وَلِالِ بَيْتِكَ، سِلْمٌ لِمَنْ سالَمَكُمْ، وَحَرْبٌ لِمَنْ

ای مولایم دوستدار تو و خاندانت هستم صلحم با هرکس که با شما در صلح است و در جنگم با هر کس که

حارَبَكُمْ، مُؤْمِنٌ بِسِرِّكُمْ وَجَهْرِكُمْ، وَظاهِرِكُمْ وَباطِنِكُمْ، لَعَنَ اللهُ

با شما در جنگ است ایمان دارم به راز پنهان و به امر آشکار شما و ظاهر و باطن شما خدا لعنت کند

اَعْدآئَكُمْ مِنَ الاَوَّلينَ وَالْاخِرينَ، وَاَنَا اَبْرَءُ اِلَى اللهِ تَعالى مِنْهُمْ

دشمنانتان را از اوّلین و آخرین و من بیزاری می جویم به سوی خدای تعالی از ایشان

آنگاه هر دو بزرگوار را مخاطب ساخته، بگوید:

يا مَوْلاىَ يا اَبا مُحَمَّد، يا مَوْلاىَ يا اَبا عَبْدِاللهِ،

ای مولای من ای ابامحمد، ای مولای من ای ابا عبدالله

هذا يَوْمُ الاِثْنَيْنِ وَهُوَ يَوْمُكُما وَبِاسْمِكُما، وَاَنَا فيهِ ضَيْفُكُما

امروز روز دوشنبه است و این روز شماست و به نام شماست و من در این روز مهمان شمایم

فَاَضيفانى، وَاَحْسِنا ضِيافَتى، فَنِعْمَ مَنِ اسْتُضيفَ بِهِ اَنْتُما، وَاَنَا فيهِ مِنْ

پس مرا بنوازید و نیکو مهمان نوازی کنید که چه خوب مهمان نوازانید شما برای مهمان و من در این روز در

جِوارِكُما فَاَجيرانى، فَاِنَّكُما مَأْمُورانِ بِالضِّيافَةِ وَالاِجارَةِ، فَصَلَّى اللّهُ

پناه شمایم پس مرا پناه دهید که همانا شما به مهمان نوازی و پناه دادن مأمورید درود خدا

عَلَيْكُما وَآلِكُمَا الطَّيِّبينَ.

بر شما و بر خاندان پاکتان باد.

زيارت امام سجاد و امام باقر و امام صادق(عليهم السلام) در روز سه شنبه

اَلسَّلامُ عَلَيْكُمْ يا خُزّانَ عِلْمِ اللهِ، اَلسَّلامُ عَلَيْكُمْ يا تَراجِمَةَ وَحْيِ اللهِ،

سلام بر شما ای گنجينه داران علم خدا سلام بر شما ای ترجمانان (و مفسّران) وحی خدا

اَلسَّلامُ عَلَيْكُمْ يا اَئِمَّةَ الْهُدى، اَلسَّلامُ عَلَيْكُمْ يا اَعْلامَ التُّقى، اَلسَّلامُ

سلام بر شما ای پيشوايان هدايت سلام بر شما ای نشانه های پرهيزکاری سلام

عَلَيْكُمْ يا اَوْلادَ رَسُولِ اللهِ، اَنَا عارِفٌ بِحَقِّكُمْ، مُسْتَبْصِرٌ بِشَأْنِكُمْ، مُعاد

بر شما ای فرزندان رسول خدا من به حق شما شناسايي دارم و به شأن و مقامتان بينايي کامل دارم دشمنم

لاَعْدآئِكُمْ، مُوال لاَوْلِيآئِكُمْ،بِاَبى اَنْتُمْ وَ اُمّى صَلَواتُ اللهِ عَلَيْكُمْ، اَللّهُمَّ

با دشمنانتان دوستم با دوستانتان پدر و مادرم به فدايتان درود خدا بر شما خدايا

اِنّى اَتَوالى آخِرَهُمْ كَما تَوالَيْتُ اَوَّلَهُمْ، وَ اَبْرَءُ مِنْ كُلِّ وَليجَة دُونَهُمْ،

من دوست دارم آخرين ايشان را چنانچه دوست دارم نخستين آنها را و بيزاری جويم از هر همدم باطل غير از ايشان و

وَاَكْفُرُ بِالْجِبْتِ وَ الطّاغُوتِ وَ اللاّتِ وَ الْعُزّى، صَلَواتُ اللهِ عَلَيْكُمْ يا

به جبت و طاغوت (مدعيان دروغين مقام ايشان) و لات و عزّی کافرم درود خدا بر شما ای

مَوالِيَّ وَ رَحْمَةُ اللهِ وَ بَرَكاتُهُ، اَلسَّلامُ عَلَيْكَ يا سَيِّدَ الْعابِدينَ، وَسُلالَةَ

سروران من و رحمت خدا و برکاتش سلام بر تو ای بزرگ عابدان و نژاد پاك

الْوَصِيّينَ، اَلسَّلامُ عَلَيْكَ يا باقِرَ عِلْمِ النَّبِيّينَ، اَلسَّلامُ عَلَيْكَ يا صادِقاً

اوصيا سلام بر تو ای شکافنده علم پيامبران سلام بر تو ای راستگوی

مُصَدَّقاً فِى الْقَوْلِ وَالْفِعْلِ، يا مَوالِيَّ هذا يَوْمُكُمْ وَ هُوَ يَوْمُ الثُّلَثآءِ، وَاَنَا

تصديق شده در گفتار و کردار ای سروران من امروز که روز سه شنبه است روز شماست و من

فيهِ ضَيْفٌ لَكُمْ وَمُسْتَجيرٌ بِكُمْ، فَاَضيفُونى وَ اَجيرُونى بِمَنْزِلَةِ اللهِ

در اين روز مهمان شمايم و پناه جوی به شمايم پس از من پذيرايي کنيد و پناهم دهيد بدان مقامی که خدا

عِنْدَكُمْ، وَآلِ بَيْتِكُمُ الطَّيِّبينَ الطّاهِرينَ. در نزد شما و خاندان پاك و پاکيزه شما دارد.

زیارت امام موسی کاظم،امام رضا،امام جواد و امام هادی(علیهم السلام) در روز چهارشنبه

اَلسَّلامُ عَلَيْكُمْ يا اَوْلِيآءَ اللهِ،اَلسَّلامُ عَلَيْكُمْ يا حُجَجَ اللهِ، اَلسَّلامُ

سلام بر شما ای دوستان خدا سلام بر شما ای حجتهای خدا سلام

عَلَيْكُمْ يا نُورَ اللهِ فى ظُلُماتِ الاَرْضِ، اَلسَّلامُ عَلَيْكُمْ، صَلَواتُ اللهِ

بر شما ای نور(های) خدا در تاریکیهای زمین سلام بر شما و درود خدا

عَلَيْكُمْ وَعَلى آلِ بَيْتِكُمُ الطَّيِّبينَ الطّاهِرينَ، بِاَبى اَنْتُمْ وَاُمّى، لَقَدْ عَبَدْتُمُ

بر شما و بر خاندان پاك و پاكيزه تان باد پدرم و و مادرم به فدای شما که براستی شما

اللهَ مُخْلِصينَ، وَجاهَدْتُمْ فِى اللهِ حَقَّ جِهادِهِ حَتّى اَتيكُمُ الْيَقينُ، فَلَعَنَ

خدای را از روی اخلاص پرستش کردید و آن طور که باید و شاید در راه خدا جهاد کردید تا مرگ به سراغ شما آمد پس

اللهُ اَعْدآئَكُمْ مِنَ الْجِنِّ وَالاِنْسِ اَجْمَعينَ، وَاَنَا اَبْرَءُ اِلَى اللهِ وَ اِلَيْكُمْ مِنْهُمْ،

خدا لعنت کند همه دشمنانتان را از جن و انس و من به سوی خدا و شما از ایشان بیزاری می جویم

يا مَوْلاىَ يا اَبا اِبْراهيمَ مُوسَى بْنَ جَعْفَر، يا مَوْلاىَ يا اَبَا الْحَسَنِ عَلِىَّ بْنَ

ای سرور من ای ابا ابراهیم موسی بن جعفر و ای مولای من ای اباالحسن علی بن

مُوسى، يا مَوْلاىَ يا اَبا جَعْفَر مُحَمَّدَ بْنَ عَلِيٍّ، يا مَوْلاىَ يا اَبَا الْحَسَنِ

موسی و ای آقای من ای ابا جعفر محمّد بن علی و ای مولای من ای اباالحسن

عَلِىَّ بْنَ مُحَمَّد، اَ نَا مَوْلىً لَكُمْ، مُؤْمِنٌ بِسِرِّكُمْ وَجَهْرِكُمْ، مُتَضَيِّفٌ بِكُمْ فى

علی بن محمّد من دوست شمایم ایمان به راز نهان و امر آشکار شما دارم و خود را در این روز

يَوْمِكُمْ هذا، وَهُوَ يَوْمُ الاَرْبَعآءِ، وَمُسْتَجيرٌ بِكُمْ، فَاَضيفُونى وَ اَجيرُونى

که روز چهارشنبه است به مهمانی شما خوانده ام و به شما پناه آورده ام پس از من پذیرایی کنید و پناهم دهید

بِآلِ بَيْتِكُمُ الطَّيِّبينَ الطّاهِرينَ. به حق خاندان پاك و پاكيزه تان.

زیارت امام حسن عسکری(علیه السلام) در روز پنج شنبه

اَلسَّلامُ عَلَیْكَ یا وَلِیَّ اللهِ، اَلسَّلامُ عَلَیْكَ یا حُجَّةَ اللهِ وَخالِصَتَهُ، اَلسَّلامُ

سلام بر تو ای ولی خدا سلام بر تو ای حجت خدا و بنده خدا و بنده خالص او سلام

عَلَیْكَ یا اِمامَ الْمُؤْمِنینَ، وَوارِثَ الْمُرْسَلینَ، وَحُجَّةَ رَبِّ الْعالَمینَ، صَلَّی

بر تو ای پیشوای مؤمنان و وارث فرستادگان (خدا) و حجت پروردگار جهانیان درود

اللهُ عَلَیْكَ وَعَلی آلِ بَیْتِكَ الطَّیِّبینَ الطّاهِرینَ، یا مَوْلایَ یا اَبا مُحَمَّد

خدا بر تو و بر خاندان پاك و پاكیزه ات ای سرور من ای ابا محمّد

الْحَسَنَ بْنَ عَلِیٍّ، اَنَا مَوْلیً لَكَ وَلاِلِ بَیْتِكَ، وَهذا یَوْمُكَ وَهُوَ یَوْم

حسن بن علی من دوست شما و خاندانت هستم و امروز كه روز پنجشنبه است

الْخَمیسِ، وَاَنَا ضَیْفُكَ فیهِ، وَمُسْتَجیرٌ بِكَ فیهِ، فَاَحْسِنْ ضِیافَتی

روز شماست و من در این روز میهمان شمایم و پناهنده به شمایم پس نیكو از من پذیرایی كن

وَاِجارَتی، بِحَقِّ آلِ بَیْتِكَ الطَّیِّبینَ الطّاهِرینَ.

و به خوبی پناهم ده به حق خاندان پاك و پاكیزه ات.

زیارت حضرت مهدی، امام زمان(علیه السلام) در روز جمعه

اَلسَّلامُ عَلَيْكَ يا حُجَّةَ اللّهِ فى اَرْضِهِ، اَلسَّلامُ عَلَيْكَ يا عَيْنَ اللّهِ فى خَلْقِهِ،

سلام بر تو ای حجت خدا در روی زمین سلام بر تو ای دیده بان (یا دیده) خدا در میان خلق

اَلسَّلامُ عَلَيْكَ يا نُورَ اللّهِ الَّذى يَهْتَدى بِهِ الْمُهْتَدُونَ، وَيُفَرَّجُ بِهِ عَنِ

سلام بر تو ای نور خدا که راه جویان بدان راهنمايي شوند و به وسیله او از کار

الْمُؤْمِنينَ، اَلسَّلامُ عَلَيْكَ اَيُّهَا الْمُهَذَّبُ الْخائِفُ، اَلسَّلامُ عَلَيْكَ اَيُّهَا الْوَلِىُّ

مؤمنان گشایش شود سلام بر تو ای پاك پروریده ترسان (از دشمن) سلام بر تو ای سرپرست

النّاصِحُ، اَلسَّلامُ عَلَيْكَ يا سَفينَةَ النَّجاةِ، اَلسَّلامُ عَلَيْكَ يا عَيْنَ الْحَياةِ،

خیرخواه سلام بر تو ای کشتی نجات سلام بر تو ای چشمه حیات

اَلسَّلامُ عَلَيْكَ، صَلَّى اللّهُ عَلَيْكَ وَعَلى آلِ بَيْتِكَ الطَّيِّبينَ الطّاهِرينَ،

سلام بر تو باد درود خدا بر تو و بر خاندان پاك و پاكيزه ات باد

اَلسَّلامُ عَلَيْكَ، عَجَّلَ اللّهُ لَكَ ما وَعَدَكَ مِنَ النَّصْرِ وَظُهُورِ الاَمْرِ،

سلام بر تو خدا شتاب کند در وعده یاری تو و پیروزی کارت

اَلسَّلامُ عَلَيْكَ يا مَوْلاىَ، اَنَا مَوْلاكَ عارِفٌ بِاُولیكَ وَاُخْريكَ، اَتَقَرَّبُ

سلام بر تو ای سرور من، و من دوست تو و بینای به آغاز و انجام کارت هستم و به سوی

اِلَى اللّهِ تَعالى بِكَ وَبِآلِ بَيْتِكَ، وَاَنْتَظِرُ ظُهُورَكَ وَظُهُورَ الْحَقِّ عَلى يَدَيْكَ،

خدای تعالی بوسیله تو و خاندانت تقرّب جویم و منتظر ظهور تو و پیروزی حق بدست تو هستم

وَاَسْئَلُ اللهَ اَنْ يُصَلِّيَ عَلى مُحَمَّد وَآلِ مُحَمَّد، وَاَنْ يَجْعَلَنى مِنَ

و از خدا می خواهم که درود فرستد بر محمّد و آل محمّد و مرا در زمره

الْمُنْتَظِرينَ لَكَ، وَالتّابِعينَ وَالنّاصِرينَ لَكَ عَلى اَعْدآئِكَ، وَالْمُسْتَشْهَدينَ

منتظران و پیروان تو قرار دهد و در زمره یاوران تو در برابر دشمنانت و کسانی که

بَيْنَ يَدَيْكَ فى جُمْلَةِ اَوْلِيآئِكَ، يا مَوْلاىَ يا صاحِبَ الزَّمانِ صَلَواتُ اللهِ

در پیش رویت در میان دوستانت شربت شهادت می نوشند ای مولای من ای صاحب الزمان درود خدا

عَلَيْكَ وَعَلى آلِ بَيْتِكَ، هذا يَوْمُ الْجُمُعَةِ، وَهُوَ يَوْمُكَ الْمُتَوَقَّعُ فيهِ

بر تو و بر خاندانت، امروز روز جمعه است و آن روز توست که انتظار ظهور تو در آن

ظُهُورُكَ، وَالْفَرَجُ فيهِ لِلْمُؤْمِنينَ عَلى يَدَيْكَ، وَقَتْلُ الْكافِرينَ بِسَيْفِكَ،

روز و انتظار فرج مؤمنان بدست تو و کشتار کافران بوسیله شمشیر تو در این روز می رود

وَاَنَا يا مَوْلاىَ فيهِ ضَيْفُكَ وَجارُكَ، وَاَنْتَ يا مَوْلاىَ كَريمٌ مِنْ اَوْلادِ

و من ای آقای من در این روز میهمان تو و پناهنده ات هستم و تو ای سرور من بزرگواری از فرزندان

الْكِرامِ، وَمَأْمُورٌ بِالضِّيافَةِ وَالاِجارَةِ، فَاَضِفْنى وَ اَجِرْنى، صَلَواتُ اللهِ

بزرگواران هستی و به میهمان نوازی و پناه دادن مأموری پس مرا بنواز و پناهم ده درود خدا

عَلَيْكَ وَعَلى اَهْلِ بَيْتِكَ الطّاهِرينَ.

بر تو و برخاندان طاهرینت باد.

یادآوری:

روشن است که توجّه به رسول الله(صلی الله علیه وآله) و سایر معصومین(علیهم السلام) در ایّام هفته، روح ولایت و عشق به آن بزرگواران را در انسان زنده نگه می دارد، و او را به تأسّی و اقتدای به آن پیشوایان معصوم(علیهم السلام) وامی دارد، و از شرّ شیاطین و مفسدان و هوای نفس حفظ می کند. خوشا به حال آنها که هر روز را با یاد یکی از موالی خود سپری می کنند، و در ایمان و عمل و اخلاق به آنها اقتدا می جویند.

یا علی

اللهم عجل لولیک الفرج

تهیه کننده: **محمدعلی شرطان**